

DARBININKAS

Vol. LXII, Nr. 45

Lapkritis - November 11, 1977 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

JAV prez. Carter pasaulio žydų kongresui pareiškė, kad žydų nesusi laikymas ir šališkumas negali pasidaryti kliūtim pastoviai taikai Art. Rytuose pasiekti. Šis pareiškimas rodo, kad prezidentas nelinkęs nusileisti žydų vadų kritikai dėl jo užimtos pozicijos Art. Rytų problemą sprendžiant.

JT Saugumo Taryba privačiuose pasikalbėjimuose sutarė neribotam laikotarpiui uždrausti ginklų pardavimą P. Afrikai. Afrikos valstybių blokas nutarė nereikalauti ir ūkinių sankcijų P. Afrikai.

JAV gynybos departamentas paskelbė, kad Sov. S-ga pasigaminą apie 100 vežiojamų raketų SS-16, kurios galėtų pasiekti ir JAV, bet tuo tarpu jas sukrovė į sandėlius.

Sov. S-gos prez. Brežnevą savo kalboje pasinė sustabdė atominių sprogdimų net ir ne karo reikalui. JAV šį jo siūlymą sutiko palankiai.

CIA teigia, kad Sov. S-ga, norėdama įsigyti didesnius kiekius tvirtos užsienio valiutos, įvairiose valstybėse įsteigė 84 prekybos įmones laivininkystės, žvejybos, draudimo, žaliavų pardavimo reikalui ir bankus. JAV veikia 5 tokios įstaigos: Amtorg ir Sovfracht — N.Y., Belorus Machinery — Milwaukee, Morflot American Shipping, Inc. — Clark, N.J., ir US-USSR Marine Resources Co. — Seattle.

Britanija, kovodama su infliacija, panaikino jos svarbių taikytų suvaržymus, ir svoro vertę pinigų rinkoj pakilo.

JAV pagaliau nutarė pasitraukti iš tarptautinės darbo organizacijos, nors valstybės departamentas tam ir priešinosi. Šios org-jos reikalui JAV per metus sumokėdavo 20 mil. dol.

Prez. Carter ir valst. sekr. Vance įspėjo Sov. S-gą, kad jos ruošiami teismai kovotojams už žmogaus teises gali sukelti griežtą amerikiečių visuomenės reakciją, kuri gali pakenkti ir JAV-Sov. S-gos santykiams.

Sov. S-gos prez. Brežnevą įspėjo nepertempti tarp JAV ir Sov. S-gos esančių nuomonių skirtingumų.

Tarp JAV ir Sov. S-gos penkerius metus vykęs bendradarbiavimas sveikatos srityje buvo atsidūręs pavojui, kai Sov. S-gos atstovai pareikalavo, kad JAV viešai atsisiribotų nuo psichiatrų kongreso viešo Sov. S-gos pasmerkimo už psichiatrijos naudojimą politiniam reikalui. JAV atstovai įrodinėjo, kad nereikia sveikatos reikalų maišyti su politiniais, ir sovietai pagaliau nusileido.

Sovietų žinių agentūra Tass paskelbė, kad nuo kovo kalėjime laikomas žmogaus teisių aktyvistas Anatolij Ščaransky bus teisiamas už valstybės išdavimą. Esą jis teikęs politines ir karines informacijas svetimi valstybei.

Gynybos d-tas paskelbė, kad Sov. S-ga 7 kartus bandė naują ginklą, galintį sunaikinti žemioje orbitoje skriejančius satelitus. Trys bandymai buvę sėkmingi.

Popiežius Paulius VI iškilmingai uždarė 4 savaites trukusį 5-ąjį vyskupų sinodą, kreipdamasis į pasaulio valstybių vyriausybes parodyti didesnę pagarbą žmogaus teisėms ir religinei laisvei. Sinode dalyvavę koministinių valstybių vyskupai skundėsi, kad jų vyriausybės jiems trukdančios efektyviai skelbti Kristaus mokslą.

TIKINTIEJI MOKINIAI SURAŠOMI KAIP KOLCHOZO PARŠAI

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 27

RELIGIJŲ REIKALŲ TARYBOS ĮGALIOJIMAI

Nuorašai:
J.E. vysk. L. Poviloniui
Vilkaviškio raj. Vykđ. komite-
to pirmininko pavaduotojui J. Urbonui

KYBARTŲ KLEBONO KUN. S. TAMKEVIČIAUS

PAREIŠKIMAS

Kadangi Jums įgaliojini, yra pavesta kontroliuoti tarybinių įstatymų apie religinius kultus vykdymą ir Jūsų įstaigoje kele-
tą kartų man buvo priminta pranešti, jei bus pažeidžiamos mano ar tikinčiųjų teisės, todėl, manau, bus tikslinga Jums žinoti, kas vyksta Vilkaviškio rajone.

Per nepilnus pusantų metų, kuriuos praleidau Kybartuose, maždaug 6-7 kartus rajono vykđ. komiteto pirmininko pavaduotojo J. Urbono buvau baramas. Už ką? Už skambinimą varpais. Už Mišioms patarnaujančius berniukus, kuriuos buvau verčiamas nuvaryti nuo altoriaus. Už

tai, kad laidotuvių procesijoje buvo nešamas kryžius, o aš, parapijos klebonas, pėsčias lydėdavau mirusįjį į kapus. Pavaduotojas sakė, kad aš galįs sėdėti tiksliai mašinos kabinėje. Barė ir už tai, kad be rajono pavaduotojo žinios leidau vienam savo draugui kunigui celebruoti šv. Mišias. Šia proga buvau verčiamas net raštu pasiaiškinti. Kadangi Mišių laikymas yra tvarkomas Bažnytinės teisės, o tarybiniai įstatymai neleidžia valdžios pareigūnams kištis į Bažnyčios vidaus gyvenimą, todėl minėto pasiaiškinimo neparašiau.

Atvykęs į Kybartus, visą dėmesį nukreipiau į remontus ir tikėjau, kad visi bus manimi patenkinti ir duos šventą ramybę, tačiau jos nebuvo. Parsivežiau mašiną rąstų, — tuojau atskubėjo milicija patikrinti, ar kartais aš jų nepavogęs. Pradėjau statyti ūkinį pastatą, — prasidėjo "šaltas karas": buvo siunčiami tikrintojai, ar klebonas tikrai turįs statybai leidimą, ar tiksliai statąs, ar turįs medžiagų gavimo

dokumentus? Rajono pavaduotojas J. Urbonas asmeniškai tikrino mano statybą ir jos dokumentaciją, ištikrino visas bažnyčios palėpes ir net klausė, ar negyvena kas nors ant bažnyčios lubų. O juk taip aišku, kad tik žiurkės ten gali užsikarti. Tikintieji su nerimu sekė visus šiuos tikrinimus, o humoro mėgėjai sakė: "Klebone, rajono valdžia jus labai myli".

Kadangi šis šantažavimas lietu-
tė mane asmeniškai, todėl visą laiką tylėjau, o dabar tylėti negaliu, nes pažeidžiamos teisės, kurie patys dar apsiginti nepajėgia.

S. m. vasario mėnesį tikintieji tėvai man pasakojo šiuos faktus:

Vasario 14 Kybartų vidurinės mokyklos III a klasės mokytoja Miliuskienė liepė pakelti į bažnyčią einantiems mokiniams rankas. Mokiniai buvo klausinėjami, kodėl jie einą į bažnyčią, gal juos verčia tėvai ir pan. Mokytojai tardė, kurios mergaitės einančios berti gėlių, o prisi-

(nukelta į 2 psl.)

ŠALFASS suvažiavimas Clevelande. Matyti dalis prezidiumo. Suvažiavimą sveikina Clevelando lietuvių klebonas kun. G. Kijauskas, S.J. Kiti — Sąjungos pirmininkas Pranas Berneckas, Raimundas Korzonas, inž. A. Nasvytis ir Leonas Baziliauskas. Nuotr. Jono Urbono

ŽMOGAUS TEISĖS IR TARPTAUTINIS PRAGMATIZMAS

Washingtono laikraštis Catholic Standard spalio 13 išspausdino vedamąjį straipsnį "Violation of Freedom". Jame rašoma apie Lietuvą, kurios sąmoninga tauta egzistavo 700 metų su viršum, o moderni valstybė — 23 metus. Vykdamas sovietu-nacių pasirašytą nepuolimo paktą, ji buvo okupuota 1940 metais kartu su kito mis Baltijos valstybėmis.

"Sovietų Sąjungai sėkmingai sekėsi baltų problemas laikyti prietemoj tarptautinėse konferencijose, kur buvo svarstomas žmogaus teisių pažeidimas ir religinis persekiojimas. Tačiau dėka energingų ir pasišventusių lietuvių, savam krašte ir svetur, šie nusižengimai prieš žmoniškumą neliko užmaršty. Lietuvių Katalikų Kronika, kuri yra išversta į anglų kalbą, informuoja pasaulį apie religinį persekiojimą Lietuvoj."

Toliau laikraštis pažymi, kad 1940 Lietuvoj 85% gyventojų buvo katalikai. Veikė 708 bažnyčios, 314 koplyčių, 158 vienuoliai; krašte buvo trys arkivyskupai, devyni vyskupai, 1271 kunigas, keturios seminarijos su

470 mokinių. Sovietų Sąjungai okupavus kraštą, bažnyčių turtas nusavintas, seminarijos uždarytos, vyskupai suimti, uždraustas religijos dėstymas vaikams, valdžia ėmė kištis į bet kokią religinę veiklą. 10% tautos buvo išvežta į Sovietų Sąjungą.

Nežiūrint, kad šiuo metu Lietuvoj gyvena du vyskupai, jie neįleidžiami į savo vyskupijas.

Tik stiprus žmonių religingumas palaiko Bažnyčią Lietuvoj,

nors ten visos laisvės yra pažeidžiamos.

Laikraštis baigia: "Tegul lietuvių tauta būna akivaizdus priminimas mūsų kraštui, kad mes negalim likti abejingais, kai, vardan tarptautinio pragmatizmo, žmogaus teisės yra šluojamos po tarptautinių konferencijų stalais."

(Elta)

Vilniuj demonstravo tūkstančiai jaunuolių. Daug jų suimta

Vliko valdyba lapkričio 3 ap-
žvelgė savo turimus davinius ir tarptautinių žinių agentūrų pranešimus apie spalio 10 Vilniuj įvykusias futbol rungtynes ir ryšium su tuo prasiveržusį protestą.

Vilniaus vidaus reikalų įstai-
gos pareigūnai tvirtino netiesą Reuterio žinių agentūrai, kad demonstracijose prieš oku-
pantus dalyvavę tik keliolika pa-
auglių ir kad tik keturi buvę su-
imti.

Protestavo tūkstančiai. Suimta

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Pagal jau tradicija virtusį "Poezijos pavasario" modelį okupuotoj Lietuvoj atsirado ir "Muzikos ruduo". Šiais metais toks "ruduo" vyko jau šestą kar-
tą. Į jį buvo pasiųsta net 25 kompozitoriai, 6 muzikologai ir per 50 muzikos ir dainų atli-
kėjų. Jie turėjo koncertuoti ir prabilti gyvu žodžiu į 6 rajonų kolchozininkus, įmonių darbi-
ninkus ir įstaigų tarnautojus. Jurbarko, Kauno, Vilkaviškio, Sakių, Kėdainių ir Raseinių ra-
jonuose per porą dienų (rugsėjo 30, spalio 1) duota net 18 kon-
certų. Muzikų išvyka buvo pa-
dalinta į dvi grupes. "Ruden-
s" atidarymas įvyko rugsėjo 30 Druskininkuose. Iškilnėse dalyvavo ministrų tarybos pir-
mininko pavaduotojas A. Čes-
navičius. Ažuolo lapų vainiku apvainikuotas Kultūros Barų garbės premijos laimėtojas kom-
pozitorius Feliksas Bajoras. Muzikologai spaudoj paskelbė savo įspūdžius: "Muzikos ru-
duo" rajonuose buvęs sutiktas labai šiltai. Šventėj dalyvavę net du žymūs kompozitoriai iš Leningrado. Ir visa tai buvę padaryta "Didžiojo Spalio" garbei.

— Komedija tebevaidinama... Spalio 7 buvo sušauktas Lietu-
vos rašytojų susirinkimas-mitin-
gas pasidžiaugti naująja Sovieti-
jos konstitucija. Panegirines kal-
bas pasakė valdybos pirminin-
ko pavaduotojas V. Bubnys, Alf. Bieliauskas, Eug. Matuze-
vičius, M. Sluckis, R. Kašauskas, V. Sirijos Gira, R. Klimas, J. Batenas, V. Sventickas. Mitingo tikslas — ne tik garbinti konsti-
tucijos kūrėjus, bet ir vergiška-
jišpareigoti savo visas jėgas skirti ne laisvai kūrybai, bet komunistų partijos tikslui. Ir mi-
tingo dalyviai pasirašo iš anksto paruoštą laišką ne savo gimtojo krašto valdžiai, bet visos so-
vietinės imperijos aukščiausi-
siais tarybai (bučiuoja padus pavergėjui). Išrašom ištrauką iš to laiško:

"Tarybų Lietuvos rašytojai naująją TSRS Konstituciją laiko įkvepiančiu dokumentu, kuris sužadins visų tarybinių žmonių kūrybines galias, paskatins mūsų liaudį naujiems darbams ir laimėjimams. Mes, tarybiniai ra-
šytojai, pažadame visas jėgas pa-
skirti naujiems giliai idėjiškiems ir meniškiesiems kūriniais su-
kurti, atvaizduoti šlovingą mūsų liaudies darbų ir kovų kelią, sukurti gilų ir visapusišką mūsų amžininko paveikslą. Mūsų dar-
bai, mūsų jėgos, mūsų mintys paskirtos didžiosios mūsų Tėvy-
nės, jos dirbančios liaudies gero-
vei, laimei ir suklestėjimui. Su-
tikdami garbingąjį Didžiosios Spalio revoliucijos jubiliejų, mes skiriame naujus savo kūri-
nius revoliucijai, liaudžiai, Par-
tijai, puikiai suprasdami, kad naujoji TSRS Konstitucija mums garantuoja visas sąlygas, reika-
lingas kūrybiniam darbui" (Lit. ir Menas, 1977 Nr. 42).

Panašų mitingą turėjo ir Lie-
tuvos dailininkai spalio 11. Mi-
tinge kalbėjo P. Gudynas, J. Kuz-
minskis, R. Miknevičius, A. Lau-
cius, V. Krutinis. Jie visi žadėjo si įdiegti Konstituciją į gyvenimą kūrybiniu darbu. Ypač daug tuščiavidių kalbų buvo pasa-
kyta spalio 12 sušauktame Vil-
niuj jaunųjų rašytojų, daili-
ninkų, kompozitorių, aktorių, kinematografininkų ir spaudos darbuotojų mitinge. Mitinge da-
lyvavo partijos ir valdžios atsto-
vai (A. Česnavičius, Sigism. Šim-
kus, Viduriniojo mokslo minist-
ras H. Zabulis, redakt. G. Zima-
nas, Poligrafijos viršininkas J. Nekrošius, Kinematografininkų kom. pirm. E. Juškys, komjau-
nimo sekretorius V. Baltrūnas), keli oficialieji rašytojai, aktoriai, dailininkai. Jie visi džiaugėsi, kad naujoji Konstitucija atveria "tolimesnes komunizmo staty-
bos perspektyvas".

— Okupuotoj Lietuvoj pami-
nėta komunistų poeto ir literatū-
ros mokslininko, vertinuso lie-
tuvių literatūrą marksistiniu me-
todu, Broniaus Pranskaus-Žalio-
nio, buvusio Vlado Anskaičio

(1902-1964), 75 metų gimimo su-
kaktis. Spalio 11 Vilniaus uni-
versitete buvo sukurtytinė aka-
demija. Kalbėjo doc. V. Areska, Partijos istorijos instituto direk-
torius R. Šarmaitis, doc. B. Prės-
kienis, rašytojas J. Baltušis ir filol. dr. V. Galinis. B. Prans-
kaus poezija yra menkos vertės — daugiausia propagandinė ei-
liuota publicistika. Kaip moks-
lininkas jis yra palikęs ir vertin-
gesnių literatūros istorijos vei-
kalų.

— Literatūros ir Meno laikra-
sty L. Tapinas paskelbė reporta-
žą apie pirmąjį lietuviškąjį fil-
mą "Onytė ir Jonelis". Tas tylu-
sis filmas buvo susuktas 1931 teatro entuziasto Jurgio Linarto lėšomis. Reportaže duodami to filmo artistų Vlado Sipaičio (Fe-
doto Sipavičiaus), Vandos Lie-
tuvaitytės, Potencijos Pinkaus-
kaitės ir Antano Mackevičiaus atsiminimų fragmentai ir tuome-
tinės spaudos pastabos. Lietu-
voj filmas nėra išlikęs, bet apie jį žinoma, kad jame buvę puik-
ių Lietuvos gamtos vaizdų.

— Spaudoj rašoma, kad Bizet operoj "Carmen" čigonės Car-
men vaidmenį debiutuoją stipri vokaline pagėja solistė Vitalija Šiskaitė. Carmen vaidmenį ryš-
kiai yra pasireiškusių solistės Nijolės Ambrazaitytės ir Birutės Almonaitytės, seniau tame vai-
dmeny sėkmingai reikšėsi Vlada Mikšaitė ir Irena Jasiūnaitė.

— Kažin ar Birutei Vilkutaity-
tei-Gedvilienei pavyks apginti savo tėvo Juozo Vilkutaičio gin-
čijamą veikalą "Amerika party-
je" autorystę. Okupuotoj Lietu-
voj daugelį metų autorystės įro-
dymus rinko literatūros moks-
lininkas Vincas Kuzmickas. Jis neabejodamas dramos autorium laiko inž. Antaną Vilkutaitį. Svarbiausi jo kriterijai yra bib-
liografo Silvestro Baltramaičio liudijimas ir Vlado Biržiškos 1929 m. Lietuvių Bibliografijos III tomas (ten komedijos auto-
rius — Antanas Vilkutaitis). Šių metų rugpjūčio mėnesį Pergalėj, recenzuodamas Lietuvoj išleis-
tus Keturakio Rinktinis raštus, rimtas literatūros kritikas Vy-
tautas Kubilius jau analizuoja ir Keturakio žodyną bei stilių. Jis randa, kad komedijos stilius yra Antano Vilkutaičio stilius (sti-
liaus lyginimui ima autentiškus A. Vilkutaičio vertimus ir jo publicistiką). Neatrodą, kad okupuotos Lietuvos literatūros istorikai tyčiomis norėtų iš Juo-
zo Vilkutaičio atimti autoriaus garbę. V. Kubilius sako, kad rei-
kia palaikyti, kol B. Gedvilienė išleis J. Vilkutaičio raštus ir kol bus galima padaryti galutinę stiliaus ir žodyno analizę. Ta-
da bus tartas paskutinis žodis apie dviejų brolių ginčijamą au-
torystę.

— Lietuvos spaudoj paminėta poeto Adomo Lasto - Adomo Juodojo (1887-1961) devyniasdešimt metų gimimo suka-
ktis. A. Lastas buvo estetinės-simbolistinės krypties poetas, gyvas išleisdingas tik 3 poezi-
jos rinkinius ir tendencinę poe-
mėlę apie knygnešio tragišką li-
kimą. Populiariausias rinkinys buvo "Aukštinės varpos" (1935). Okupuotoj Lietuvoj išleista jo "Poezijos rinktinė" (1957).

— Spalio 21 Vilniaus Dailės parodų rūmuose (buv. katedroj) atidaryta Lietuvos taikomosios ir dekoratyvinės dailės paroda — Spalio revoliucijos sukačiai pagerbti. Rodoma per 600 rodi-
nių.

— Lietuvos spaudoj džiaugia-
masi jaunų lietuvių baletininkų pora — Loretą Bartusevičiūtę ir Peterą Skirmantą. Abu yra baigę M. K. Čiurlonio meno mokyk-
los choreografijos skyrį. Jau šoko Maskvoj ir Leningrade. Vil-
niaus baletė gražiai debiutavo veika-
le "Snieguolė ir septyni nykštukai". Jaunieji šokėjai da-
bar ruošiasi vykti į tarptautinį baletininkų konkursą, kurs įvyks Bulgarijos Varnos mieste.

Pr. N.

Savaitės įvykiai

Izraelio vyriausybei sumąžinus teikiamas subsidijas maisto produktams ir transportui, tos rūšies dalykų kainos pakilo. Dėl to krašte įvyko demonstracijų ir darbininkų streikų.

Izraelis paskelbė esąs pasiruošęs paleisti iš kalėjimo graikų katalikų arkivyskupą Hilarijoną Capucci, nuteistą kalėti 12 m. už palaikymą santykių su ginklų kontrabandininkais, jei popiežius Paulius VI formaliai to paprašytų. Arkivyskupas pareiškė, kad jis geriau pasilikty kalėjime ir nebūtų ištremtas.

Japonijos ambasadorius JAV Fumikiko pareiškė, kad Tolimųjų Rytų politinis pastovumas priklausys tik nuo JAV noro išlaikyti ten karinių jėgų balansą.

Rašytojų organizacija PEN paskelbė, kad 471 rašytojas yra laikomas kalėjimuose ir 22 psichiatrinėse ligoninėse. Didžiausi šios rūšies kaltininkai esą Argentina ir Sov. S-ga. Šis pranešimas bus įteiktas JT žmogaus teisių komisijai ir Belgrado konferencijai.

JAV atšaukė iš P. Afrikos savo karo laivyno ir prekybos attache konsultacijai ir uždraudė parduoti jai ginklus.

Sov. S-gos prez. Brežnevas prisipažino, kad jos javų derlius sieks 194 mil. tonų ir yra 20 mil. tonų mažesnis už plane numatytą.

Lenkijos disidentai išleido pogrindinį žurnalą *Głos* (Balsas), kur tarp kitų straipsnių buvo išspausdintas ir 110 lenkų pasirašytas demokratinio sąjūdžio manifestas, reikalaujantis atstatyti valstybės suverenumą ir demokratiją, suteikti tikėjimo, spaudos, žodžio, informacijos, darbo ir susirinkimų laisvės, teisę streikuoti, organizuoti laisvas darbo uniijas ir iš pagrindų reformuoti rinkiminę sistemą. Pasirašiusių tarpe yra ir keli 23 narių darbininkų gynimo komiteto nariai, kaip istorikai Jan Josef Lipski ir Adam Michnik ir sociologas Jacek Kuron.

Prez. Carter pasirašė užsienio pagalbai teikti įstatymą, draudžiantį teikti ūkinę pagalbą Vietnamui, Laos, Kambodijai ir Ugandai už jų vykdomus žmogaus teisių pažeidimus.

JAV gynybos d-tas tvirtina, kad baigiama gaminti taikinio iekšančioji raketa bus pajėgi prasiskverbti pro Sov. S-gos oro gynybos įrengimus. Oro gynybai patobulinti Sov. S-ga bus priversta išleisti 100 bil. dol., bet ir raketa taip pat galės būti patobulinta.

Indijoje įvyko prieš buv. min. pirm. Indira Gandhi nukreiptos demonstracijos, per kurias žuvo 2 ir sužeista per 40 žmonių.

JAV ambasada Maskvoje apkalino sovietų KGB agentą, kad jis Tbilisi mieste įsiveržė į JAV diplomato Constantine Warvariv kambarį, perskaitė laišką, kaltinantį bendradarbiavimu su naciais, ir vertė bendradarbiauti su KGB.

Jungtinės Tautos vėl pasmerkė Izraelį už žydų kolonijų steigimą okupuotose arabų žemėse.

Valstybės sekretoriaus Cyrus Vance žmona jos surengtame priėmime sveikinasi su Ona Bačkienė.

Iš Lietuvos K.B. Kronikos Nr. 27

(atkelta iš 1 psl.)

pažinusias išjuokė, kad jos nieko nesuprantačios ir todėl einančios į bažnyčią. Mokytoja Mišauskienė pasižymėjo tikinčius mokinius ir pasakė, kad šį sąrašą perduosianti mokyklos direktoriui.

VIF klasėje istorijos mokytojas Jurkynas liepė į bažnyčią einantiems mokiniams atsistoti ir klausė, ar tikrai jie tikį Dievą. Atsistoję dauguma mokinių. Mokytojas nusistebėjo, kad šie tokie neprotingi, jog tikį Dievą.

Sekančią pamoką toje pačioje klasėje auklėtoja Palionienė vėl liepė einantiems į bažnyčią mokiniams atsistoti, o prisipažinusius susižymėjo ir dar tardė, kurie mokiniai ruošiasi Pirmajai Komunijai, kas juos mokas tikėjimo ir kur jie mokosi.

Ila klasės mokytoja Šidlauskaitė liepė pakelti į bažnyčią einantiems mokiniams rankas. Iš 30 mokinių pakėlė 21 mokinius.

Vasario 18 Vc klasės auklėtoja liepė bažnyčią lankantiems mokiniams atsistoti. Pakilo beveik visi mokiniai. Auklėtoja sudarė jų sąrašą.

Vasario 16 VIIIc klasės auklėtojas Babinskas klasėje po vieną mokinį tardė, ar neina į bažnyčią, ar nepatarnauja Mišioms, kaip dažnai eina į pan.

Vasario 15 VIa klasės auklėtoja Kazlauskienė davė mokiniams užpildyti anketas su tokiomis klausimais: ar eini į bažnyčią? Ar tiki Dievą? Ar pats eini, ar tėvai verčia? Po to auklėtoja liepė atsistoti einantiems į bažnytinį chorą.

Vasario 7 IVb klasės mokinį Zitą Mencinskaitę tardė mokyklos vedėja Eidukonienė. Ji klausinėjo, ar mergaitė tikinti Dievą, ar einanti į bažnyčią, ar giedanti chore, kurios mergaitės einančios giedoti, kas bažnyčioje mokytos.

Sovietų Sąjunga statydinasi atominį povandeninį laivą, kuris bus ginkluotas 20-24 tolimo veikimo raketomis ir kurio dydis prilygs JAV Trident klasės povandeniniam laivui.

Ford korporacija ir Egiptas pasirašė susitarimą sunkvežimiams gaminti.

Plėsdamos bendradarbiavimą, JAV ir Sov. S-ga sutarė pasikeisti kariniais paskaitininkais.

Pirmas greitesnis už garso sovietų keleivinis lektuvas TU-144 pradėjo susisiekimą tarp Maskvos ir Alma Ata. Dėl jo sukeliamo triukšmo keleiviai vargiai gali susikalbėti.

Nuo vasario kalėjime laikomo žmogaus teisių aktyvisto Aleksandro I. Ginzburgo žmona buvo policijos įspėta susirasti vyrui advokatą.

Vokietė Helge Berger, dirbusi V. Vokietijos užsienio reikalų ministerijoje, už šnipinėjimą R. Vokietijos naudai buvo nuteista 5 m. kalėjimo.

Etiopijoje buvo nužudytas vyriausybės informacijos ministeris ltn. Gizen Temesgen ir kitas sostinės pareigūnas.

Graikijos komunistų partija yra suskilusi į tris grupes. Šio parlamento rinkimuose maskvinė grupė nutarė nesiblokuoti su kitom grupėm.

ko vaikus tikėjimo tiesų ir kt.

Vasario 22 vedėja Eidukonienė vėl tardė Z. Menčinskaitę apie bažnytinį chorą, teiraudamasi, kiek ten susirenka mergaičių. Eidukonienė mokinei kalbėjo, kad todėl ji klupščiuoja prieš paisytus paveikslus ir lipdytas statulas, kad nieko nesuprantanti, o užaugus taip nedarysianti.

Vasario 22 VIIIb klasės mokinė Zita Šiuraitytė iškviesta pas mokyklos direktorių Dirvonskį ir tardoma apie bažnytinį chorą: ar ji einanti ten giedoti? Kas iš mokinių gieda? Ar į bažnyčią eina tik Kybartų vidurinės mokyklos ar ir kitų mokyklų mokiniai?

Vasario mėn. pradžioje Kybartų vidurinės mokyklos vedėja Eidukonienė tardė mokinės Kantautaitę, Sincevičiūtę, Murauskaitę ir kt. apie tai, kas bažnyčioje moko vaikus tikėjimo tiesių, kas vadovauja procesijai ir kt.

Vasario 7 vidurinės mokyklos direktoriaus pavaduotojas Sinkvičius tardė VII a klasės mokinę Dalę Pudinskaitę, ar ji einanti į bažnyčią, ar giedanti bažnytiniame chore, kada vykstančios repetitijos ir kt. Panašiai buvo tardoma ir VI c klasės mokinė Roma Griškaitytė.

Vasario mėn. II b klasės mokytoja Salikaitė klausinėjo savo mokinius, ar jie eina į bažnyčią, ar kunigas apsilankęs jų namuose ir kt. Mokytoja net liepė pakelti rankas tiems mokiniams, kurie neklausys savo tėvų ir neis į bažnyčią.

Vasario 24 IV e klasės auklėtoja Gurskienė liepė atsistoti į bažnyčią einantiems mokiniams. Tą pačią dieną IV a klasės auklėtoja Iešmontavičienė taip pat liepė atsistoti, kurie eina į bažnyčią. Atsistojusiems pasakė, kad tiek žioplių nėra nė vienoje klasėje.

Atėję pas mane tikintieji tėvai skundėsi ir klausė, ką daryti. Gal rašyti skundą, gal patiems kur nors važiuoti ir ieškoti teisybės? Raminau žmones ir jiems aiškinau, kad tarybiniai įstatymai niekam nedraudžia tikėti Dievą ir neduoda teisės surašinėti tikinčius mokinius, kaip yra surašinėjami kolūkio farmoje paršai. Tėvai skundėsi, kad jų tikinčius vaikus mokykloje verčia piešti ateistines karikatūras. Pavyzdžiui, piešimo mokytoja Galvadiškytė liepianti rašyti ateistinius rašinėlius ir deklamuoti ateistinius eilėraščius. Kas bus iš mūsų vaikų, dejavo tėvai, kad juos moko taip veidmainiauti ir elgtis prieš savo sąžinę? Tėvams aiškinau, kad šitaip prievartauti tikinčiųjų mokinių niekas neturįs teisės. Prašau Jus, Igaliotini, man paaiškinti, o gal šitaip daryti vaikų sąžines dabartiniai įstatymai leidžia?

Kovo 1 mane išsiskvietė rajono pavaduotojas J. Urbonas ir

pusvalandį piktai barė, kad aš pamokslu metu apšmeižiau jį ir mokyklos direktorių. Keturis kartus prašiau, kad jis pasakytų pavyzdį, kaip aš jį apšmeižęs, tačiau jis pavyzdžio nepasakė, o tik kartojė: kam reikės pasakyti! Kaip jaustis kunigui, kai ant jo rėkia ir nepasako konkrečiai, kuo jis nusikaltes? Kai aš paprasčiau paaiškinti, kokį nusikaltimą padaręs, pavaduotojas tepasakė, kad aš suprantąs daugiau negu reikia.

Visas tas sąmyšis, kurį Kybartų mokykloje sukėlė rajono inspirojuojama mokyklos vadovybė, labai pasitarnavo mokinių religinio ir pilietinio sąmoningumo pakėlimui, ir jų lankymasis į bažnyčią padažnėjo. Vis dėlto nenormalu, kad savivaliaujama, kad tikintieji negali pasinaudoti joms Konstitucijos garantuotomis teisėmis, ir labai norėtųsi, kad kybartiečiai konkrečiai pajustų, jog tarybinė vyriausybė tikrai pasirašė Helsinkio Baigiamąjį aktą, Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, Konvenciją dėl kovos su diskriminacija švietimo srityje ir Tarptautinį paktą dėl pilietinių ir politinių teisių. Abejoju, kad tarybinė vyriausybė pagirtų tuos, kurie tikinčiųjų mokinių varginimu Kybartuose sukėlė visuomenės pasipiktinimą. Juo labiau, kad rušiamasi Europos šalių Belgrado konferencijai, kur bus tikrinama, kaip laikytasi Helsinkio nutarimų.

Taip pat noriu Jus, Igaliotini, paklausti, ar Jūs nurodymu Vilkiškio raj. VK pirmininko pavaduotojas J. Urbonas, norėdamas už ką nors apibarti, niekada neatsiunčia raštiško iškviatimo? Paskutinį kartą priminiau, kad nesu jo sekretorė, kurią galima žodžiu kur nors pasiųsti, o esu oficialus asmuo, kuriam reikia parašyti kvietimą. Pavaduotojas atsakė, kad visoje Tarybų Sąjungoje visi piliečiai pas tarybų valdžią yra kviečiami tik žodžiu... Ką man galvoti po tokio pareiškimo? Aš pagrįstai manau, kad vieną dieną pavaduotojas J. Urbonas pareikš, jog Kybartų klebono niekada nekviatės ir už nieką nebarės. Tokiam mąstymui aš turiu rimto pagrindo, nes pavaduotojas ne vieną kartą man pasakė aiškią netiesą. Vieną kartą jis išsišlygynė, kad Kybartų bažnyčią šiais metais apilėsė komjaunuoliai, nors aš savo akimis mačiau vieną nusikaltėlio komjaunimo bi lietą. Antrą kartą kovo 1 pavaduotojas man pakartotinai tvirtino, kad "Kybartų vidurinės mokyklos direktorius Dirvonskis ne toks durnas, kad surašinėty tikinčius mokinius".

Tai gi prašau Jus, Igaliotini, rūpestingai iširti, kaip Vilkiškio rajone, o ypač Kybartuose, yra laikomasi įstatymų apie religinius kultus. Jei reikės, mano iškeltus faktus galės paliudyti savo parašais daugybė tikinčiųjų tėvų.

Kun. A. Tamkevičius, Kybartų klebonas

1977.III.16

Baltijos valstybių atstovai dalyvavo JT sukakties minėjime

Spalio 29 Washingtono buvo paminėta Jungtinių Tautų 32-oji sukaktis. Minėjimo šeiminkais buvo valstybės sekretorius ir ponias Cyrus Vance. Sukaktis buvo paminėta koncertu John F. Kennedy Centre ir iškilminga vakariene Washington Hilton viešbuty. Iškilmėse, valstybės sekretoriaus ir ponias Vance kvietimu, dalyvavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai su žmonomis.

Koncerto simfoninį orkestrą dirigavo Metislav Rostropovich. Jo metu atitinkama kalba pasakė valstybės sekretorius Cyrus Vance, primindamas Jungtinių Tautų organizacijos reikšmę politinėje plotmėje.

Iškilmingoji vakarienė dalyvavo apie 1500 svečių, kurių tarpe garbės svečiais buvo ir Baltijos valstybių atstovai su žmonomis.

Vakarienės metu visi diplomatiniai misijų šefai bei svečiai

buvo apdovanoti sidabriniais medaliais, atžyminčiais Jungtinių Tautų organizacijos 32-ąją sukaktį.

— Kronika Press New Yorke leidžia leidinį "A Chronicle of Human Rights in the USSR". Vyriausiasis redaktorius — Valerij Čalidze, vienas redakcijos narių yra Pavel Litvinov; abu žinomi sovietų disidentai, atsidūrę Vakaruose. Šio leidinio 26 numeris (1977 balandis-birželis) daugiausia rašoma apie žmogaus teisių paneigimą ir pažeidimą Sovietų Sąjungoje. Minima Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, Aušra, Marija Jurgutienė, lietuvių žmogaus teisių grupė, Lietuvos katalikų Bažnyčios santykiai su Rusijos ortodoksų Bažnyčia. Prisiminti sąžinės kaliniai: H. Klinašauskas, Z. Širvinskas, V. Lapienis, J. Matulionis, L. Simutis. (E)

DOVANA — IRENOS VELONSKIENĖS SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageldaujamų daiktų siuntiniai pagal užsakymus. SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI. Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Darbo valandos: trečiadi. ir penktadi. nuo 12 iki 6 val. Šeštadi. nuo 10 val. iki 4 val. Kitomis dienomis — susitarus. Tel. 296-5250. Namų tel. 296-5359. 80-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 368-3733, namų — vakarais — (516) 757-4296.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos klubas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos kopyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvių direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermininės bet kurio miesto daly.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užplūdimas, Mutual Funds — pinigų investicijos, Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dailia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

TAISOM RADIOJO IR TELEVIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuvių. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 blokal nuo Woodhaven Blvd.).

SPARTA—Rašomos mašinėlės jv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, jv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radio aparatų taisymo krautuvej, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kučinskas, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvej ir kviečia visus apylinkės lietuvių jv. patarnavimais pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y. 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

DALĖ POVILAUŠKAITĖ-SELLEI, sav., "Friendly Spirits Wines & Liquors", 146 E. Main St., New Britain, Conn. 06051. Tel. 224-4808. Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų, mažais ir dideliais kiekiais įvairiomis progoms. Nuolaidos daromos pagal imamą kiekį. Užsakymai priimami ir telefonu, reikalaujant esant pristatoma į namus be atskiro atlyginimo. Patarnavimas malonus ir sąžiningas.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimai, šeštadi. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 7 v.v. 97.9 FM bangomis. Music of Lithuania, pirmadi. 7:30-8:30 v.v. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. dr. J.J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountaintide, N.J. 07092. Tel. 201 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

1977-1978 JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALĖ

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

1978 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

1 naktis Maskvoje, 1 naktis Leningrade, 5 naktys Vilniuje

Vasario 5, 12, 19, 26	\$659
Kovo 5	\$681
Kovo 12, 19	\$716
Kovo 26, bal. 2, 9, 16	\$746

Dėl smulkesnių informacijų teirautis agentūroje

VYTIS
2129 KNAPP ST.
BROOKLYN, N.Y. 11229
(212) 769-3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Editorial Office (212) 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office (212) 827-1351

Publication No. 148360

Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office

Subscription per year — \$12.00, Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Prenumerata metams \$12.00 • Straipsniai ir korespondencijos redakcija taiso savo nuožūrą • Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Mokytojų konferencija

Kultūros Židiny būna įvairiausių konferencijų, suvažiavimų. Dabar lapkričio 19-20 susirenka Atlanto pakraščio lituanistinių mokyklų vedėjai, mokytojai, švietimo darbuotojai.

Programa parengta. Ja rūpinosi Atlanto pakraščio lietuviškųjų mokyklų inspektorius Antanas Masionis. Programa išdėstyta dviem dienom. Bus iškelti aktualūs švietimo klausimai, paliesti praktiškai klausimai. Atvyksta net Švietimo Tarybos pirmininkas Bronius Juodelis ir jis skaitys paskaitą, pasidalins kitais švietimo rūpesčiais.

Teigiamai reikia vertinti šią mokytojų konferenciją. Reikia ją sveikinti, padėkoti rengėjams, organizatoriam, kad nepagalėjo laiko ją organizuojant. Konferencija teigiamai paveiks pačias mokyklas. Kiekvienas toks suvažiavimas su paskaitom, diskusijom sukelia naujų idėjų, naujų minčių. Mokytojų tai kelte pakelia. Vėl jam norisi padirbėti, pasinaudoti naujom mintim, naujais metodais. Nauju entuziastingu darbu supulsuos mūsų mokyklos.

Gyvenam didžios pažangos krašte. Kasmet įvedama vis naujų dalykų. Tas pats ir mokykloje. Ateina nauji reikalavimai, naujos idėjos. Stengiamasi jas suprasti, apvaldyti ir duoti teigiamą kryptį. Tai reikalauja ir lietuviškas mokyklas nuolat prižiūrėti, keisti darbo metodus, priemones, kad jos būtų suderintos su amerikiečių mokyklomis. Amerikiečių mokyklose maždaug kas penkeri metai parengiami nauji vadovėliai, išleidžiami labai patraukliai ir gražiai, su spalvotom iliustracijom. Idėjos labai vaizdžiai perduodamos mokiniams.

Mūsų vadovėliai, kad ir negali pasizymėti tokiu brangiu išleidimu, turėtų labiau atitikti jaunųjų psichologiją ir jų amžių. Juk dabar vaikai, kurie lanko

lituanistinę mokyklą, yra visi čia gimę. Jie visi labai gerai moka angliškai. Lietuvių kalbą pasidaro antrinė kalba. Ir čia reikia daug takto, sumanumo, kad išaugotų abiejų kalbų lygį, kurios kitos kalbos nepažeidžiant.

Mūsų vadovėliai ir savo skaitymo medžiaga dažnai yra tolimi dabarties jaunuliui. Kartais jų žodynas per didelis, kad jis galėtų skaityti ir suprasti. Kiek teko pastebėti, mokiniai skaito ir lietuviškas knygas, jei jos yra jiems suprantamos, pritaikytos jų amžiui ir jų pasauliui.

Čia ir iškyla jaunimo literatūros klausimas, kaip pasigaminti tokių knygų, kurios čia augančiam lietuviškos kilmės vaikui būtų įdomios ir paskaitomos. Jų yra tik keletas, o reikėtų kur kas daugiau.

Lietuviškose mokyklose daug dirba jaunų mokytojų. Jie patys neseniai yra baigę tokias lituanistines mokyklas. Vienas kitas turi gilesnį pedagoginį paruošimą, kitus traukė vidinis noras mokyti. Jie ateina ir dirba visai patraukliai.

Tad organizatoriam ir vietos draugijų, organizacijų vadovam labai svarbu, kad kuo daugiau jaunimo atvyktų į tokią konferenciją. Iš jos jie tikrai daug gaus. Jie bus padrasinti eiti ir dirbti. Bus atskleisti ir nauji dėstymo būdai, drauge pasidalins mintimis ir su kitais mokytojais, kurie dėsto toje pačioje klasėje ir turi panašius rūpesčius.

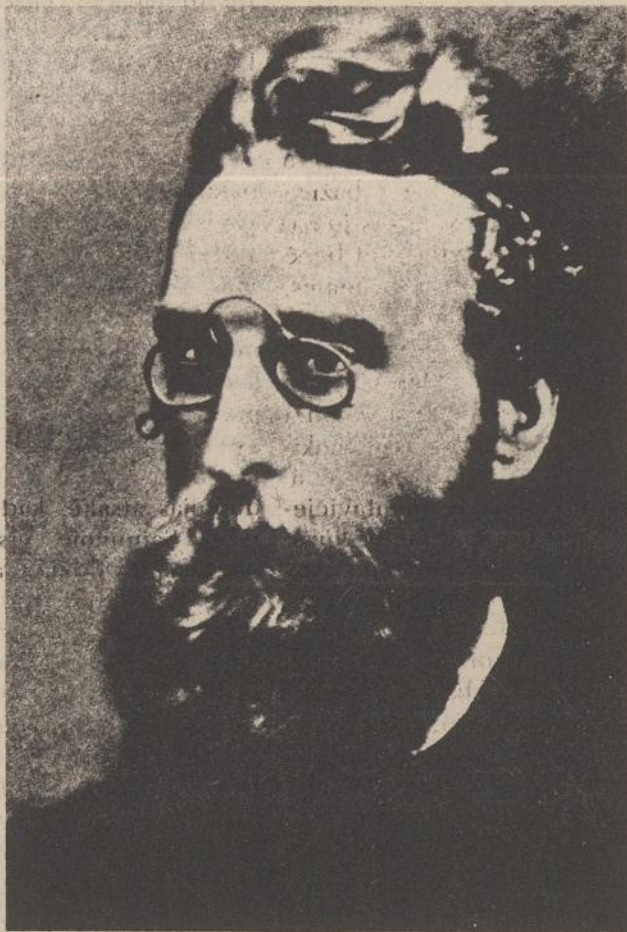
Vietos Lietuvių Bendruomenės valdybos tegu paragina mokytojus važiuoti, tegu padeda jiems važiuoti, kad tuo laiku būtų pakaitalų mokyklų. Tikrai tai bus gražus darbas, bus paremtas jaunas mokytojas, kuris dar ilgai išlaikys lituanistines mokyklas.

„Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia“ — mūsų himno žodžiai. Tačiau ne visą savo tautos praeitį mes galim priimti ir gerbti be jokių išlygų. Yra laikotarių — kupinų klaidų ir praradimų. Kai ieškom stiprybės savo praeity, tai jos daugiau turėtume rasti ne karalių ir kunigaikščių, bet tautinio atgimimo ir valstybės atkūrimo laikotarpy, taigi tikrojo lietuviškojo Lietuvoj, kuriai priklauso ir šiandien pagerbiamas dr. Jonas Basanavičius.

Šių metų vasario 16 sukako 50 metų nuo dr. Jono Basanavičiaus mirties, o lapkričio 23 sukaks 126-eri metai nuo jo gimimo. Kodėl mes minim ir gerbiame šiandien dr. Joną Basanavičių?

Dr. J. Basanavičius yra vienas didžiųjų naujosios atgimstančios Lietuvos vadų.

Senoji kunigaikščių ir bajorų Lietuva mirė. Jos karine ir politine galybe pagrįstai didžiujomės. Ją sukūrė kariai ir politikai, sugebėję sumaniai kariauti ir administruoti. Jie išsaugojo Lietuvą nuo senųjų prūsų likimo. Tačiau senoji Lietuva nuo Algirdo ir Vytauto laikų jau nebebuvo tautinė valstybė. Garsieji kunigaikščiai plėtė valstybės ribas toli į Rytus, į slaviską žemę, siekė Juodųjų jūrų, o savam likimui paliko savą Baltijos pajūrį.

Dr. Jonas Basanavičius Aušros išleidimo metais — 1883.

orkestro užgriežta rytmetinė giesmė. Ji grojama sekmadienio rytą ir ja prikeliami keleiviai. Sužinojau, kad pro Anglijos krantus praplaukė pačiam vidurnaktį. Buvo gaila, kad nematėm jos krantų.

Pirmas sekmadienis laive

Pastebėjau, kad pirmas sekmadienis laive buvo ne tik man liūdnas, bet ir drauge plaukiančiom seserim vienuolėm. Jų buvo šešeta. Buvo ir vienas kunigas su penkiais jaunais klierikais, tikriausiai jie buvo broliai vienuoliai, nes ant savo juodų sutanų dėvėjo po ilgą rožančių.

Eidama pamačiau, kad į didžiąją salę telkiasi žmonės. Dingtelėjo mintis, kad čia tikriausiai bus pamaldos. Džiaugsmo kupina širdimi ir aš ten nuskubėjau. Deja, labai nustebau radiniui. Ten vyrai ant sienos kabino Hitlerio paveikslą. Apačioj buvo baltai užtiestas stalas su žvakėmis. Kėdėse sėdėjo eilės žmonij. Kiti rinkosi pakraščiais, norėdami pažiūrėti, kas čia bus.

Man pasidarė trošku. Skausmo kupina širdim ir rasotom akim palengva išėjau pro duris. Išėjusi į tuščią denį, radau seselės vienuolės kamputy besėdintį ir besimeldžiantį. Nurimusi ir aš pasekiau jų graži pavyzdžiui. Iki 11 valandos dar vis tikiėjau išgirsti kvietimą susirinkti kokiame kambary, kur

DAKTARO JONO BASANAČIAUS SUKAKČIAI

Paskaita, skaityta Kultūros Židiny 1977 spalio 2

PRANAS NAUJOKAITIS

Tie garsieji kariautojai visai nesirūpino tautos kultūra, pačia lietuvių tauta. Garbinamas Vytautas pirmas į didžiojo kunigaikščio kanceliariją įsivedė senąją slavų bažnytinę kalbą, nepadarė lietuvių kalbos valstybine kalba, neįsteigė nė vienos mokyklos, o jo vardu pavadinamas Kauno universiteto yra grynas nesupratimas. 1930 Lietuvos diktatūrinės valdžios paskelbtas Vytauto kultas dar ir šiandien išeivijoj tebėra mitas, užgožias tautines šventes. Taigi senasis valdantis sluoksnis sugebėjo kariauti ir valstybę administruoti, bet ilgai išsigimė, nutauto ir pačią valstybę prazūdė.

Jei ne anų senųjų valdovų klaidos, šiandien mes būtume 30-40 milijonų tauta, ir mūsų padėtis būtų visai kita, negu 3 milijonų. Ir mūsų literatūroj būtų ne tik Adomas Mickevičius, Ign. Kraševskis, bet ir Dostojevskis, L. Tolstojus ir daugelis kitų, negalėtų lenkai savintis Kosciuškos, Pulaskio ir daugelio kitų. Taigi ir garbingą praeitį reikia pažvelgti blaivio-

mis akimis ir matyti ten ne tik laimėjimus, bet ir nepataisomas klaidas.

Lietuvių tautos gyvybė išliko sunkią baudžiąvą nešusioj liaudy. Tačiau šitai turtingos, bet siaurai uždarnos kultūros liaudžiai iškelti į sąmoningos tautos aukštumas reikėjo naujų vadų ir didelių pastangų. Tie naujieji vadai ir kilo iš pačios lietuviškos liaudies. S. Daukantas pirmasis nurodė tautinio savaimingumo reikalą ir kelią, M. Valančius išmokė liaudį lietuviško rašto ir nurodė kovos būdus su rusintojais, su nutautintojais. Po jų atėjo J. Basanavičius, Maironis, V. Kudirka, J. Tumas-Vaižgantas ir daugelis kitų tautinio atgimimo vadų. Jų vardai yra gerbtinesni už senųjų kunigaikščių vardus. Ir šiandien minimas ir gerbiamas dr. Jonas Basanavičius yra vienas iš pačių didžiųjų atgimstančios tautos vadų. Jis buvo sumanus politikas, tautinės vienybės ugdytojas, tautinės sąmonės žadintojas, kultūros ugdytojas ir saugotojas, visuomenės veikėjas ir mokslininkas. Ties jo gyvenimo ir veiklos momentais ir mėgin- sim čia valandėlę sustoti.

J. Basanavičiaus kilmė, jaunystė ir mokslo metai

J. Basanavičius gimė 1851 lapkričio 23 Ožkabalių k., Bartininkų vls., Vilkaviškio aps. Tėvas Jurgis buvo prasilavinęs žmogus, mokėjo skaityti ir rašyti, kai kurį laiką buvo išrinktas Bartininkų vls. vaitu (viršaičių). Buvo gabus pasakotojas, mokėjo daug pasakų, galėjo papasakoti apie daugybę artimų ir tolimų atsitikimų. Tie pasakojimai stipriai veikė vaikus. Net vyresnysis Jono brolis Vincas, pasilikęs ūkininkauti, sugebėjo užrašinėti liaudies dainas ir pasakus. O J. Basanavičius, kaip apylinkės piliakalnių ir vėliau savo autobiografijoj prisipažino, kad jo lietuviybė išaugusi ant piliakalnių, pasakų ir dainų pasaulio. Dėl to nenuostabu, kad ir aplenkėjusi Marijampolės gimnazija, kurioj jis mokėsi, neužslopino jo lietuviybės. (V. Kudirka spėjo toj gimnazijoj gerokai aplenkėti, ir jam reikėjo atsiversti į lietuviybę.)

Jonas Basanavičius mokytis pradėjo pas kaimo daraktorių (net pas tris). Arti mokyklų nebuvo. Sūnus buvo nuvežtas net į

už 70 km esančius Lukšius, kur veikė dar kun. Antano Tatarės įkurta mokykla. Nei savo autobiografijoj, nei kruopštus biografas Vc. Biržiška nemini priežasčių, kodėl taip toli J. Basanavičius buvo nuvežtas mokytis (galima spėti, kad Lukšiuose buvo giminių — gal kuris kunigas ar mokytojas). Lukšiuose J. Basanavičius buvo paruoštas stoti į Marijampolės gimnazijos I klasę.

Marijampolės gimnazijoj mokėsi nuo 1866 iki 1873. Baigė aukso medaliu. Mokslo dalykai buvo dėstomi rusų kalba, o šnekamoji kalba vyravo lenkų. Lietuviškai šnekėti gimnazijoj buvo net gana griežtai draudžiama. Tačiau 2 kartus savaitę buvo įvestos neprivalomos lietuvių kalbos pamokos, ir turį atestate lietuvių kalbos pažymį galėjo gauti valdžios stipendiją studijuoti Maskvos universitete. Šita dovaną buvo sugalvota, kad lietuvių atitrauktų nuo Varšuvos ir paskui Maskvoj surusintų. J. Basanavičius lankė tas lietuvių kalbos pamokas ir įsigijo teisę į stipendiją.

1873 rudenį J. Basanavičius įstojo į Maskvos universitetą. Vienerius metus studijavo istorijos-filologijos fakultete ir vertėsi pamokomis. Tačiau fakulteto lygis buvo žemas, ir J. Basanavičius 1874 perėjo į medicinos fakultetą, gaudamas ir stipendiją. Stipendija buvo gana gera — 360 rb. ir 100 rb. kelionpinigių (tais laikais tai buvo nemaži pinigai).

1879 J. Basanavičius gavo gydytojo diplomą ir buvo kviečiamas pasilikti fakultete chirurgijos asistentu, ruoštis profesūrai. Padavė fakultetui prašymą dar vienerius metus gauti stipendiją. Vasarą jau vertėsi šiek tiek gydytojo praktika tėviškėj ir Aleksote. Tačiau stipendija nebuvo pratęsta, ir J. Basanavičius, kaip valdžios stipendininkui, būtų reikėję vykti kur nors į tolimą Rusijos užkampį bent trejiems metams atidirbti valdžios gydytojo pareigose. Tada draugai bulgarai pakalbino jauną daktarą vykti į neseniai turkų jungą nusimetusią Bulgariją, kuriai visose gyvenimo srityse truko inteligentijos.

(Bus daugiau)

PETRONĖLĖ DRAUGELYTĖ-VOSYLIENĖ

KAUNAS — BRAZILIJA 1938 METŲ KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

4

Man teko sėsti prie stalo, kur jau vietas užėmė kelios poniutės ir eilė vokiečių sportininkų, kurie grįžo iš ką tik pasibaigusios tautinės olimpijadės. Kavą geriant, viena priešais sėdinti poniutė pradėjo teirautis, iš kur ir kur aš važiuoju, gal moku rusiškai ar lenkiškai. Jai atsakiau, kad rusiškai galiu visai neblogai kalbėti, kad lenkiškai šiek tiek suprantu. Tada ji mane apipylė klausimais. Ji pati besanti jugoslavė, išvažinėjusi Rusiją, Čekoslovakiją, Lenkiją ir jau antrą kartą keliaujanti Amerikon. Įdomi moteris. Ši pažintis man buvo reikalinga. Ji mokėjo portugalų ir vokiečių kalbas ir padėjo man susikalbėti.

Pro mūsų laivą dažnai praplaukdavo laivai iš Prancūzijos ir iš Portugalijos. Taip buvo iki pusiaudienio. Paskui tie susitikimai ėmė retėti, kol pagaliau plačiose jūrose liko tik mūsų laivas. Jis plūduriavo lyg Nojaus arka.

Buvau kajutėj, kai sutrimitavo pietum. Norėjau būti punktuoli, tai tuoj išsikubinau. Rodos, ėjau žinomą koridoriumi, bet, patekus į valgomąjį, pastebėjau, kad mano vieta užimta. Kaip tai gali būti? Atidžiai apsidairiau ir supratau, kad paklydau. Patekau ne į savo skyrių. Man reikėjo palypėti dar vienus laiptus. Ten buvo mūsų valgomas, kuris nesiskyrė nuo kito valgomojo. Juokiamsi pati iš savęs ir pasiryžau būti atsargesnė.

Vakare pakilo vėjas. Ėmė laivą supti vis smarkyn ir smarkyn. Dangus apsiniaukė ir pradėjo lyti. Žmonės kalbėjo, kad artinamės prie Anglijos krantų. Anglija gi dažniausiai skendi, apsiausta miglų skraiste.

Mėgstu kelti anksti. Dar norėjosi pamatyti ir Anglijos krantus. Tai vėl nudrožiau į denį pirmutinę, bet mano nusivylimas buvo didelis. Visur buvo pilkas rūkas. Tarpais krito lietus lašai.

Iš liūdnų minčių pabudino

bus papuoštas altorius, kur galėsim visi katalikai pasimelsti, bet, deja, hitleriškame laive Kristui nebuvo vietos.

Apie vidurdienį pasirodė saulutė ir nutvieskė mūsų laivą, skaidrindama mūsų liūdnas mintis. Po pietų, man besėdint kajutėj ir bėmąstant apie Lietuvos pasilikusius brangius asmenis, įbėgo mano draugė ir pakvietė skubėti į dieną, nes, girdi, tolumoj matosi kažkokie krantai.

Kaip vėjas išlėkiau pažiūrėti tokio „stebuklo“. Sužinojau, kad plaukiame pro Prancūzijos Sherbourg. Pietinis krantas aukštas ir labai status. Tolumoj margavo miesto mūrai, fabriky kaminai, bažnyčių bokštai. Atrodė lyg miniatiūriniai degtukai. Atokiau nuo kranto buvo pora salų, kurių žaliavo tirštais medžiais. Iš vienos salos baltavo jūrų kelrodės — švyturys.

Po to ilgą laiką nematėm nieko. Paskui vėl lyg pilkas kaspinas ėmė dunksoti. Ten buvo kitas Pietų Prancūzijos iškyšulys su Brest uostu. Stebėjau šią pilką juostelę, kol ji visiškai išnyko iš akių.

Praeidama dirstelėjau, kokią čia reklamą taip smalsiai studijuja laivo jaunimas. Žiūriu — didžiausiom raidėmis parašyta — „Šiandien šokių vakaras.“ Vakaro 10 valandą laivas lyg atgijo. Iš salės sklido muzikos garsai ir kvietė visus vidun. Taip iki 12-tos nakties iš ten girdejosi

linksmausi, moderniškiausi fokstrotai, tango.

Biskajos įlankoj

Darėsi nejauku, nes žinojau, kad įplaukiam į Biskajos įlanką. Sako, jos dugne yra palaidotos ne vienas laivas. Ši įlanka tai audrų lopšys. Vėjai ir viesulai čia kasdieniniai svečiai. Yra išlikusių legendų apie paslaptingus laivus vaiduoklius, kurie ir dabar tarpais pasirodo.

Vakare ne vienas kalbėjo: jei laimingai perplauksim Biskajos įlanką, tai dėl tolimesnės kelionės nesą ko bijoti. Šniokščiančios bangos ėmė didėti. Kas kartą jos užė garsiau. Mūsų laivą vertė lyg menką valtelę, tartum pasityčiodamos. Laivas braskėjo, bet jis didvyriškai grūmėsi su bangomis ir vis plaukė pirmyn. Taip buvo visą naktį. Nudžiugau, kai pradėjo švisti. Taip baigėsi ilga nemigos naktis. Kad prablaivinčiau sunkią galvą nuo supimo, nubėgau pirmutinę į prausyklą. Taip darydavau kiekvieną rytą. Prausykloj nuo 6 val. ryto jau buvo galima gauti sūrus jūros vandens vonią.

Mano nerimą didino ne tik vėjas ir putojančios bangos, bet ir tamsūs apsiniaukę dangus. Atrodo, kad ir dangus verkė ir gailėjosi supamų keleivių. Stiprinausi tik juoda kava, nors šalimais garavo daug skanesnių valgių ir užkandžių. Kai kurie dieną praleido savo kajutėse

besirgdami jūros liga. Aš to „malonumo“ šiaip taip išvengiau, nes iš namų buvau informuota, ką daryti tokiu atveju. Iš tikrųjų puikiai gelbėjo citrinos, mėtų lašai bei kitokios „kartybės“.

Visą parą teko laivui ir keleiviam pasikamuoti, bet iš Biskajos įlankos išplaukėm laimingai. Ačiū Dievui. O buvo bangos lyg mūras, rodos, ims ir apvers mūsų išdidų laivą.

Pagaliau prašvito linksmesnė diena, nes horizonte ėmė ryškėti kalnai. Žmonės bėgo žiūrėti, susispietė vienoj denio pusėj, kad net ir laivas į tą pusę pasviro. Visi žiūrėjo į aukštus kalnuotus krantus. Tai buvo Portugalijos krantai.

Po sunkios audringos dienos buvo visiem malonu stebėti pakrantes, laisviau atsikvėpti, bet tai tęsėsi neilgai. Atsirado migla ir savo sparnais uždengė pakrantes. Neseniai prašvitusi diena staiga tamsėjo. Mūsų laivas pateko lyg maišan. Sulėtino greitį, ėmė garsiai tūbauti, švilpti, kad išvengtų susidūrimo su kitu laivu. Tik po pietų pradėjo blaivēti. Vakare jau pasirodė ir aiški saulutė, ir ji nuskeno jūroje. Dabar galėjau ne tik pailsėti, bet ir ramiai pasiruošti, nes rytoj švintant priplauksim Portugalijos sostinę Lisaboną. Ten bus pirmas mūsų laivo sustojimas.

(Bus daugiau)

TARP MŪSŲ YRA NUOLAT GRASANTIS PIRŠTAS

Pasikalbėjimas su rašytoja Ale Rūta

Gruodžio 10 Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles sambūris ruošia kasmetinį literatūros vakarą. Jo programą užpildys Alės Rūtos kūryba. Ta proga Darbininko bendradarbis Ignas Medziukas kreipėsi į rašytoją su keliais klausimais, į kuriuos ji čia atsako.

Lietuvių išeivijoje esat žinoma kaip produktyvi ir universali rašytoja: beletristika, poezija, scenos veikalai. Būtų įdomu žinoti, kada pajutot rašytojos pašaukimą, kur pradžioj spausdinot savo kūrinius ir kokio vertinimo susilaukėt?

Ačiū už prakalbinimą. Pirmiausia, labai malonu, kad rašytojo darbą pavadinot pašaukimu. Manau, kad tai visiškai teisinga. Kaip gydytojo pašaukimas — gydyti, mokytojo — auklėti, dvasiškio — siektis į metafizinis idealus, taip rašytojo — estetinę plotmę siekti visų minėtų tikslų, drauge išreiškiant savo sielą ir savo patirtį. Ar visi pasaulio rašytojai talentą panaudoja pašaukiminiu rimtumu, tai jau kitas dalykas. Meistriškai reflektuoti gyvenimą, pataikaujant skaitytojų skonui, yra daugumos „bestselerių“ tikslas; o jie mus labiausiai stebina, dažnai — ir žavi. Dauguma lietuvių rašytojų, manau, siekia grožio gimtajam žody ir prisideda ne vien prie kultūrinių tautos tikslų.

Pačioj pradžioj spausdinau savo kūrinius Šaltinėly. Redaktorius kun. Liudas Povilonis (dabar — vyskupas) nuoširdžiai skatino mane daugiau ir daugiau išeiti į viešumą. Prieš tai vien rašiau sau: dienoraštį, laiškus draugėm, dienoraštinę poeziją...

Susilaukusi įvertinimo atidau redaktoriaus vaikų periodiko, išdrįsau pamėginti savo darbais belstis ir į „didesnę

LIETUVIAI VOKIETIJOS KONCERTUOSE

Muenchene, Vakarų Vokietijoje, Herklio vardo didžiulėje salėje, vyksta nuolatiniai koncertai. Programą atlieka pasaulinės įžymybės. Jų tarpe randam ir dvi lietuviškas pavardes.

Lapkričio 1 koncertavo Lilija Šukytė su Muencheno filharmonijos orkestru. Buvo atlikta Brahmo „Requiem“ (Vėlinių dienos išvakarių proga). Antroji lietuviška pavardė — Saulius Sondeckis. Jis lapkričio 17 diriguos Vilniaus filharmonijos orkestrui, o gruodžio 1 su tuo pačiu orkestru pasirodys Hamburge.

Prie didžiųjų Muencheno miesto operos rūmų yra įskabinotos Lilijos Šukytės nuotraukos. Ji atliks pagrindinę rolę Richardo Strauss'o operoj „Daphne“. Premjera įvyko spalio 14. Tai graikų mitologinio turinio opera: Apolonas įsimyli į Daphnę, kuri operos pabaigoj virsta medžiu. (E. Vasyliūnienė)

POEZIJOS PREMIJOS MECENATAS

Klemensas Galiūnas, norėdamas parodyti padėkos gestą lietuvių patriotinei poezijai, kuri jį gaivino ir guodė visą gyvenimą, o ypač tremties metais, Lietuvos nepriklausomybės pasakelimo 60 metų sukakties proga paaugojo 100 dol. poezijos premijai ir ją skelbti bei skirti pavedė Lietuvių Rašytojų Draugijai.

Mecenatas yra gimęs 1913 Šiaulių aps., Žeimelio vlsč., vaišių kaime, gausioj ūkininko šeimoj — 5 broliai ir 3 seserys. Aukštesnį mokslą pasiekė Žeimelio progimnazijoje ir Joniškio gimnazijoje. 1936, atlikęs karinę prievolę, įstojo ir baigė Kaune karo policijos mokyklą. Tarnavo valdininku įvairiose Lietuvos vietose. Po 1940 dirbo Kaune statybos treštre ir vėliau Ukmergės socialinio draudimo įstaigoj buhalterioj. 1944 su šeima pasitraukė į Vakarus. 1949 atvyko į

Rašytoja Alė Rūta

spaudą. Už skatinančią pagalbą esu dėkinga ir savo literatūros mokytojui gimnazijoje a.a. Petriui Rapševičiui. Visą gyvenimą atsiminiau, kad nukirsti ir sunaikinti (kritika) jauną talentą labai lengva; padėti nedrąsiai sielai augti — sunku ir užtrunka, bet kartais gali būti abiem pusėm labai geras dalykas.

Esat šeimos moteris, dirbot šeštadieninėj mokykloj, dalyva-vot visuomeniniam darbe; sunku suprasti, kaip rasdavot laiko tokiai gausiai savo kūrybai.

Man taip pat sunku suprasti, kaip tiek metų, lyg debesų, praplaukia, ir atrodo, kad žmogaus gyvenimas beveik tuščiai praėjęs; taip man atrodo, atgal atsigrežiant...

Bet pažūrėkim į kiekvieną Dievo duotą mūsų dieną; galima ją ištaisai praskvajoti, galima prasnausti ar pradėjuti, o susikaupus dirbant — galima šį tą ir nuveikti. Kas mūsų dienas ir metus tikrai įvertins? Mes patys tikriausiai negalim.

Šiuo metu mūsų beletristikoj reiškiasi asmenys, gavę pagrindinį išsilavinimą laisvojoje Lietuvoj. Gimusieji šiame krašte, monot, bus pajėgūs tęsti šios rūšies darbus?

Jei atsirast talentų ir jei jie bus gavę (per šeimą) sąmoningo jausmo savo gimtam kraštui, jie ras galimybių išbulinti kalbą ir savo plunksną. Taip, aš tikiu, kad gali išeivijoje išaugti ir poetų, ir beletristų; tokių vilčių atsiranda skaitant lituanistinės mokyklos mokinių rašinius. Žinoma, jei tremtis užsitęs, Rašytojų draugijos sąrašuose nebeilgai bus šimtinė narių...

Jei atsirast talentų ir jei jie bus gavę (per šeimą) sąmoningo jausmo savo gimtam kraštui, jie ras galimybių išbulinti kalbą ir savo plunksną. Taip, aš tikiu, kad gali išeivijoje išaugti ir poetų, ir beletristų; tokių vilčių atsiranda skaitant lituanistinės mokyklos mokinių rašinius. Žinoma, jei tremtis užsitęs, Rašytojų draugijos sąrašuose nebeilgai bus šimtinė narių...

JAV ir dirbo plieno liejykloj Waterbury bei prie mūrų statybos Chicagoj. 1952 persikėlė į Californiją ir apsigyveno Santa Barbara mieste — už 100 mylių nuo Los Angeles. Ten dirba statybos kontraktorium.

Klemensas Galiūnas labai mėgsta teatro meną, poeziją ir dainą. Yra ir pats vaidinęs saviveiklos scenoj ir eiliavęs proginių humoristinių dainų. Pasiilgęs lietuviškos kultūros veiklos, scenos meno, literatūros, lanko Los Angeles lietuviškus renginius ir draugauja su menininkais. Prieš 10 metų drauge su keturiais kitais mecenavo Broniaus Budriūno kantatą.

Linkėtina, kad Klemenso Galiūno, paaugojusio poezijos premijai 1000 dol., pavyzdys paskatintų ir kitus mūsų verslininkus didesnėm sumom remti kultūrinius reikalus. B.

Kai kurie okupuotoj Lietuvoj gyvenę rašytojai yra parašę gerų kūrinių, nors jie politinių sąlygų varžomi. Ar manot, kad gyvenantieji Vakaruose lietuviai rašytojai turėtų palaikyti su jais santykius, kaip kai kurie dailininkai jau senokai santykiauja?

Taip, okupuotoj Lietuvoj yra gerų rašytojų ir labai gerų kūrinių ten sukurta. Mum reikia su jais palaikyti dvasinę bei kūrybinę draugystę. Juk mes visi — vienos tautos vaikai. Bet... Pažūrėkim, kaip tie santykiai vyksta dabar. Mes gauname čia jų knygų; aš jas su dideliu dėmesiu ir džiaugsmu skaitau. Mano knygų jie negauna, nors mėginu vienu antru atveju nusiųsti. Aš su džiaugsmu susitinku čia atvykusius kolegas rašytojus iš okupuotos Lietuvos. Aš žinau beveik visų ten rašančių vardus, žinau apie jų kūrybą. Jie ten niekada negirdėjo apie nė vieną mano knygą. Išeivijos rašytojai bus ten tik tada priimti, jei pradės jiems pataikauti. Ar galimas apsikeitimas literatūros vakarais? Ne. Iš ten atvykę rašytojai gal ir galėtų mum paskaityti čia savo kūrinius. Ar galėtų laisvai, ką nori, ten paskaityti... pavyzdžiui, B. Brazdžionis, kun. L. Andriekus, B. Pūkelevičiūtė ir kiti? Jų net vardus paminėti ar padovanot jų knygą namuose laikyti jau yra tenai nusikaltimas. Koks tada santykiavimas? Žinoma, mum vis tiek savieji kūrėjai brangūs; išeivijos rašytojai, tikiu, jiems irgi įdomūs ir brangūs. Bet tarp mūsų yra nuolat grasantis pirštis; ne, didžiojo brolio, o didžiojo pavergėjo...

Taip, aš labai norėčiau santykiuoti su mūsų tautos kūrėjais... Labai! Laisvai ir lygiai...

Rašytojam skatinti yra skelbiami konkursai. Ar, jūsų nuomone, jie prisideda prie dailiosios literatūros klestėjimo ir aukštesnio lygio palaikymo?

Meninis lygis nepriklauso nuo konkursų. Vertinimo komisijos asmeninės pažiūros dažnai nulemia premijuotino veikalo parinkimą. Tačiau konkursai sukelia šioj tokį dėmesį literatūrai; be to, padeda rašytojui daugiau moraliai, ne materialiai. Taigi konkursai — geras dalykas bet kurioj srity: dailės, literatūros ar muzikos. Geriausi konkursai, negu kokie ištaigingi minėjimų baliai.

Spaudoj nusiskundžiama, kad lietuvių išeivija nepakankamai domisi lietuviška knyga, todėl ir tiražai yra nedideli. Kokios esat apie tai nuomonės ir kokius turėtumėt pageidavimus knygos skaitytojui?

Šviesioji išeivijos visuomenė domisi knyga. Liūdniausia, kad mūsų spauda nebesidomi jauni

DIEVO BENDRIJA VISIEM

11

ANTANAS RUBŠYS
MANHATTAN COLLEGE

IŠ SPAUSDINAMOS
KNYGOS „RAKTAS Į
NAUJĄJĮ TESTAMENTĄ”

Kokiu būdu kryžius tarnauja išganymui, dar nebuvo pilnai teologiškai išdirbta, tik pats faktas pakartotinai ir vaizdžiai pristatomas.

Paulius šioje srityje buvo ypač išradingas. Pirmasis pavyzdys, kurį jis naudoja išreikšti Jėzaus mirties svarbą išganymo plane, yra paklusnūs žmogus iš dangaus. Jis jį mini giesmėje, kurią įtraukė į savo Laišką filipiečiams (2, 6-11). Giesmė, atrodo, bus anksčiau Pauliaus rašyta ir, gal būt, kokioje nors krikščionių bendrijoje naudojama. Ji pabrėžia, kad Jėzus atsižadėjo savo įgimto pranašumo, pasirinkdamas visišką klusnumo kelią:

“(jis)...apiplėšė pats save, priimdamas tamso išvaizdą ir tapdamas panašus į žmones. Jis ir išore tapo kaip visi žmonės; jis nusizėmimo, tapdamas klusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties” (Fil 2, 7-8).

Paulius, cituodamas šios giesmės žodžius filipiečiams, norėjo juos paskatinti žiūrėti ne savo naudai, o kitų. Krikščionio didybė yra tarnavimas, buvimas kitiems, net apiplėšiant save. Giesmės pabaigoje kalbama apie Jėzaus išaukštinimą visos kūriniųj Viešpačiu. Jo paklusnumas iki mirties įvykdo Dievo planą kūriniųjai. Ši ir yra pagrindinė giesmės mintis: Jėzus išaukštintas pri(s)kėlimu, kurio jėga ir prasmė bus pilnai apreikšta kūriniųjai, kai ji pripažins Jėzų Viešpačiu (t.y. Dievu). Kelias į išaukštinimą buvo mirtis, kurią Jėzus turėjo priimti kaip Dievo valią save apiplėšiančiu klusnumu.

Antrasis pavyzdys, kurį Paulius naudoja pristatyti Jėzaus mirčiai yra išvadavimas iš vergijos. Jis ypač ryškus Laiške galatams 3-5. Paulius čia vaizduoja visą žmoniją esančią įstatymais paremtų religijų vergijoje. Tai tinka ir žydams, kurie save laikė Dievo tauta, savo gy-

mas. Labai mažas jaunimo procentas skaito savą literatūrą ar iš viso domisi lietuvių tautos kultūra. Tiražai vis mažėja, nes ir mūsų eilės mažėja... Kokie pageidavimai skaitytojui? Skaitytojas, žinau, pageidauja gerų knygų. Rašytojai gali tik pageidauti, kad visuomenė mylėtų savo gimtą kalbą, brangintų dailiąją literatūrą ir dažniau pasirinktų sau knygą (ne vien kritikų išgirtą) pagal savo skonį — vietoj kitų dovanų. Reikia meilės, ne vien kritikos. Ieškant visada galima rasti patinkamų knygų. Štai artėja Kalėdos. Dovanų antplūdy — ar daugelis pagalvoja apie knygą?

venimą tvarkančia pagal Mozės Įstatymą. Tačiau jie galėjo suvokti, kad Dievui galima patikti vien tikėjimu. Abraomas, žydų tautos protėvis, pasižymėjo tikėjimu (Gal 3, 6-9) ir gavo Izaoką, sūnų ir palikuonį dovanai iš Dievo, nes grynai žmogišku keliu nei jis, nei jo žmona Sara nebegalėjo tikėtis sulauksią sūnaus. Kadangi Abraomas įtikėjo Dievu ir, “nesant jokios vilties, patikėjo viltimi” (Rom 4, 18), “tai jam buvo įskaityta teisumu” (Gal 3,6). Mozės Įstatymas buvo duotas tik keturiais šimtais trisdešimt metų vėliau (Gal 3, 15-18). Dievas, duodamas savo tautai Mozės Įstatymą, nepanaikino ano dėsnio, kad žmogaus santykis su Dievu remiasi tikėjimu, o ne taisyklių ir nuostatų pildymu. Mozės Įstatymas buvo naudingas, nes “mus auklėjo... Kristui priimti” (Gal 3, 24). Paulius helinistiniam pasauliui paaiškina savo Mozės Įstatymo sampratą įprastu “paidagogos” arba “auklėtojo” įvaizdžiu. Tais laikais tvirtu būdo vergas būdavo paskiriamas vesti vaiką į mokyklą; jis buvo vadinamas “paidagogos”. Panašų vaidmenį turėjo ir Mozės Įstatymas — vesti žydus prie Kristaus. Kadangi dabar tikėjimas Kristumi yra kelias į išganymą, “mes (krikščionys) jau nesame auklėtojo globoje” (Gal 3, 25). Paulius daugiau neaiškina, tik pareiškia, kad praeikimas gresia visiems, kurie remiasi vien įstatymo darbais, tikėdamiesi taip prisitarti prie Dievo (Gal 3, 10). “Kristus mus atpirkio iš įstatymo praeikimo, tapdamas už mus praeikimu” (Gal 3, 13), nes jis buvo vientelė, kuris pilnai pakluso įstatymui. Jam iškentėjus “ant medžio” (Gal 3, 13), išsivadavimas iš vergijos yra atviras kiekvienam, kuris eina į Dievą Abraomo keliu — tuo keliu, kurį Jėzus vėl atidarė: tikėjimo keliu.

Išvadavimas iš įstatymais paremtos religijos yra svarbus ne tik žydams, bet ir pagonims, sako Paulius (Gal 4, 1-11). Demoniškos jėgos (“pasaulio pradmenys”) visatoje pavergia ir pagonis, kai jie įsikimba į religines taisykles, manydami, kad jų dėka žmogus tampa Dievu priimtinu ir, jų nesilaikydami, bus Dievo atmetas amžinai. Paulius teigia, kad Dievas, atsiųsdamas “į mūsų širdis savo Sūnaus Dvasią, kuri šaukia ‘Aba, Tėvel!’” (Gal 4,6), išvadavo žmogų iš vergavimo religiniams nuostatams, sukeliantiems ir baime, ir puikybę žmogaus širdyje.

Trečiasis Pauliaus naudojamas atpirkimo įvaizdis yra panaikinimas nuotolos tarp Dievo ir žmogaus, arba sutaikinimas. 2 Kor 5, 17-21 Paulius sako,

kad: krikščionių bendrija yra “naujas kūrinys”, kurį “Dievas Kristuje sutaikino su savimi”. Kūrinių atstatymas į jai skirtą glaudų santykį su Dievu yra šio “sutaikinimo” esmė. Laiške romiečiams Paulius plačiau išvysto šią savo mintį. Čia Paulius teigia, kad kiekvienas žmogus iš kūrinių, sklindinos puosnumo ir tikslingumo, gali suvokti Dievo buvimą ir jo galybę. Ši nuovoka turėtų žmogų vesti į Dievą, Kūrėjo ir Viešpaties, garbinimą (Rom 1, 19-20). Tačiau, užuot Dievą garbinęs, žmogus emė garbinti savo paties sukurtą ir valdomus daiktus (Rom 1, 20-23). Tada Paulius pakartoja Pradžios knygoje randamą pasakojimą apie žmogaus kūrinių ir puolimą. Žmogus gundomas tapti panašiu į Dievą (Prad 3,5) ir pats valdyti savo gyvenimą bei likimą. Atsisakydamas būti paklusniu kūriniu, valdančiu kūriniųj Dievo vardu (Prad 1,28), žmogus iškreipė ryšį tarp kūrinių ir Kūrėjo ir taip pat savo paties santykį su kūriniųja. Nedarna tarp žmogaus ir Dievo vedė į nutolimą nuo Dievo, o netvarka tarp žmogaus ir kūriniųj vedė į nutolimą nuo kūriniųj. Ilgas tinkamas darbų sąrašas, kurį Paulius duoda Rom 1, 24-32, rodo, kaip žmogus “Dievo tiesą iškėitė į melą ir lenkėsi bei tarnavo kūriniams, o ne Kūrėjui” (Rom 1,25). Toliau jis aiškina, kad žmogus negali pasiekti “Dievo garbės” (Rom 3, 23), — pasiimti jam Dievo skirtos valdžios kūriniųjai vien tik doros taisyklių dėka — ar tai vykdydamas pagonių etikos dėsnius (Rom 2,14), ar Mozės Įstatymo reikalavimus (Rom 3, 1-4).

(Bus daugiau)

APIE RELIGIJOS PADĖTĮ LIETUVOJ

RCDA žurnalas (Religion in Communist Dominated Areas), leidžiamas jau 16-tus metus New Yorke, paskutiniame savo numery įsidėjo platų aprašymą apie religijos padėtį okupuotoj Lietuvoj ir kaip ten lauzomi Helsinkio nutarimai. Straipsnis gerai parengtas, duoda statistinių duomenų, kokia buvo padėtis 1940, kai sovietai okupavo Lietuvą, ir kokia dabar. Plačiau rašoma apie vaikų ir tėvų persekiojimą, kai moko-ma religijos, prisimenama nukentėjus—Sergej Kovaliovas, Terleckas, Nijolė Sadūnaitė. Visa medžiaga paimta iš Liet. Kat. Bažnyčios Kronikos, nurodomi numeriai ir puslapiai.

Žurnalas rašo ir apie kitus sovietų okupuotus ar dominuojamus kraštus, išsamiai nagrinėjamas religijos klausimas. Išleidžiamas kas mėnesį. Metinė prenumerata — 15 dol. Leidžia Research Center for Religion and Human Rights in Closed Societies, Ltd. Redaguoja kun. Blahoslav S. Hruby. Adresas — 475 Riverside Drive, New York, N.Y. 10027.

HUMAN RIGHTS for SADŪNAITĖ and LITHUANIA

Pabaltiečių Žygy už Žmogaus Teises Washington, D.C., daugelis dalyvių nešė tokius plakatus. Plakatas ant storo popieriaus, 61 cm per 91 cm. Tokį plakatą galima įsigyti siunčiant bent kokią auką Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Aukos nurašomos nuo JAV mokesčių.

BŪKIM LIETUVIŠKOS LITERATŪROS SKAITYTOJAI!

Tikrai nudžiugau, gavęs Ateitininkų Federacijos valdybos pranešimą, kad man yra paskirta šių metų Stasio Šalkauskio kūrybinė premija už mano ligšiolinius mokslinius ir literatūrinius darbus.

Dėkodamas Federacijai už šį malonų atžymėjimą, kuris man tenka mano mylimojo mokytojo vardu ir mūsų devintojo kongreso proga, jaučiu, kad per šią premiją Federacijos valdyba nori priminti vieną mūsų ideologijos principą, kuris vadinasi inteligentiškumas, bet kurį mes kartais pamirštam.

Tuo tarpu mūsų ideologijos formuluotojas profesorius Stasys Šalkauskis šį pradžienį labai brangino. Jis ne kartą yra sakęs, kad ateitininkai nėra tik šiaip lietuvių katalikų kultūrinis sambūris, bet kad jis pirmiausia yra mokslus einančio jaunimo organizacija, kuri turi išugdyti Lietuvai tikrus katalikų šviesuolius.

Todėl ateitininkai privalo išlavinti: **aiškų protą**, pagrįstą moksliškąjį subrendimą, **tvirtą būdą**, paremtą aukšta valios kultūra, **jautrią sąžinę**, išauklėtą pagal krikščioniškos dorovės reikalavimus, ir **kilnią širdį**, pilną entuziazmo bei paslankumo pasiaukoti tam, kas yra šventa, tikra, gera ir gražu.

Primindamas šiuos mūsų mokytojo Stasio Šalkauskio žodžius, turiu kongreso dalyviams vieną prašymą, kuris išplaukia iš inteligentiškumo principo: **būkim lietuviškos literatūros skaitytojais!**

Zinau, kad tai nėra madingas prašymas šiandien. Maloniau žiūrėti televizijos arba sėdėti kino salėje. Bet šito būsimiems šviesuoliams neužtenka. Jei ateitininkas turi išlavinti šviesų protą, jis turi skaityti daugiau už kitus. Jei ateitininkas turi pasisavinti lietuviškos kultūros geruosių pradus, jis turi daugiau už kitus skaityti lietuviškai — dau-

giau lietuviškų knygų, daugiau lietuviškų žurnalų ir laikraščių.

Nenormalu yra, kai Lietuvių Katalikų Akademijos geri leidiniai neperkami, kai dailiosios literatūros lietuviškos knygos ne kartą niekinamos, kai rimčiausias mūsų kultūros žurnalas Aidai nusiskundžia prenumeratorių skaičiaus mažėjimu. Šitokie skundai turi išnykti!

Pasaulio šviesai sustiprinti ir lietuvių kultūros gerovei kelti ateitininkai turi tapti uoliais skaitytojais viso to, kas gero ir gražu spausdinama lietuvių kalba, žinoma, neužmirštant ir kitų kalbų.

Norėdamas, kad šis mano prašymas neliktų tuščias, pats mėginsiu jį paremti šiokiu tokiu darbu. Todėl tuos draugus, kurie iš savo uždarbio sudėjo šių metų Stasio Šalkauskio premiją, prašyčiau man atleisti, jei šį kartą paseksiu jų pavyzdžiu ir man skirtą premiją padalysiu simboliškai, būtent: Ateitininkų premijai — 250 dolerių, Aidų žurnalui — 250, Draugo dienraščiui — 250, Tėviškės Žiburių savaitraščiui — 150, Darbininko savaitraščiui — 100, Vasario 16 gimnazijai — 100, Ateitininkų Susiėlpimo Fondui — 150, Liet. Katalikų Mokslo Akademijai — 250 dolerių.

Kad mum visiems Viešpats Dievas padėtų dirbti, kovoti dėl Lietuvos!

Dr. Jonas Grinius

WORCESTER, MASS.

Religinis koncertas

Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas kun. A. Miciūnas, MIC, su parapijiečių talka spalio 23 bažnyčioje surengė religinį koncertą, skirtą a.a. arkivysk. Jurgio Matulaičio 50 metų mirties sukakčiai paminėti. Kartų melstą Aukščiausio, kad a.a. Jurgis greičiau būtų paskelbtas palaimintuoju. Šv. Kazimiero bažnyčia buvo beveik pilna tikinčiųjų.

2:45 val. popiet po kun. A. Miciūno, MIC, žodžio koncertą pradėjo Pioneer Valley dūdų orkestras. Jie atliko: Sicut cervus — Palestrina Suite — Bach, Pavane — Byrd ir Canzona Nr. 2 — Gabrieli.

Šv. Kazimiero parapijos vyrų choras su visais bažnyčioje dalyvavusiais sugiedojo "O, Kristau, pasaulio valdove". Choriui vadovavo muz. Z. Snarskis, akomponavo šios parapijos vargonininkė O. Keršytė.

Vietos klebono pristatytas kun. Juozas Dambrasas, MIC, marijonų provincijolas, specialiai atvykęs iš Chicagos, kalbėjo apie arkivysk. Jurgį Matulaitį ir iškėlė jo dorybes, šventumą ir nuopelnus, atliktus lietuvių tautai, Dievui ir Bažnyčiai.

Vyrų choras pagiedojo vadovo muz. Z. Snarskio sukurta giesmę: Garbė Jėzui Kristui. Muz. A. Tamošiūnas su fagotu pagrojo solo Panis Angelicus — C. Franck. Vargonais pritarė muz. D. Mažeika.

Vietos klebono pristatytas kun. Juozas Dambrasas, MIC, marijonų provincijolas, specialiai atvykęs iš Chicagos, kalbėjo apie arkivysk. Jurgį Matulaitį ir iškėlė jo dorybes, šventumą ir nuopelnus, atliktus lietuvių tautai, Dievui ir Bažnyčiai.

Vyrų choras pagiedojo vadovo muz. Z. Snarskio sukurta giesmę: Garbė Jėzui Kristui. Muz. A. Tamošiūnas su fagotu pagrojo solo Panis Angelicus — C. Franck. Vargonais pritarė muz. D. Mažeika.

Pagal V. Šaulys, dr. Bronius Valadka, dr. R. Gineitis, dr. Augustinas Laucius, dr. K. G. Ambrozaitis, dr. A. Razma; iš viso 1,500 dol., kuriuos Fondo išdėnėdas prof. Balys Paliokas perdavė inž. M. Šilkaičiui, ateitininkų kongreso finansų vajeaus komiteto pirmininkui, kad paskirstytų pagal premiją gavusio dr. J. Griniaus nurodymus.

Taip pat svarstytos galimybės papildyti Fondo iždą. Pavesta išdininkui dr. B. Paliokui imtis tuo reikalu sėkmingos akcijos.

Pagaliau pasisakyta dėl revizijos komisijos rugpjūčio 6 akto ir jame pasitaikiusių netikslumų bei atitaisytinų suklydimų.

B. Vitaitis

Jaunimo Centre Chicagoy spalio 14 buvo surengta vakaronė, kur buvo kalbėta apie III-ji mokslų ir kūrybos simpoziumą. Apie tą vakaronę buvo rašyta Darbininko 43 nr. Nuotraukoj vakaronės pranešėjai. Iš k. dr. J. Račkauskas, inž. J. Rimkevičius, dr. T. Remeikis — moderatorius, dr. M. Vyngantas ir dr. A. Norvila. Nuotr. A. Plaušinaičio

VIEŅOS AISTROS ISTORIJA

Lig šiol šiais metais lietuvių išeivijos literatūroje tepasirodė du vertimai iš pasaulinės literatūros: ispanų rašytojo Unamuno romanas "Vienos aistros istorija" (vertė P. Gaučys) ir lietuvių kilmės prancūzų rašytojo O. Milašiaus misterija "Miguel Manara" (vertė A. Vaičiulaitis). Pirmiausia metam žvilgsnį į Unamuno kūrinį, kaip kiek anksteliau pasirodžiusį.

Miguel de Unamuno (1864-1936) — plačiai žinomas ispanų

rašytojas, poetas, filosofas-mistikas. Tai gerojai kontroversinė asmenybė: jis laikosi krikščionybės, bet bedogmės, stoja už revoliuciją, bet susietą su tradicija. Paveiktas danų filosofo Kierkegaardo, žvilgsnį nukreipė į tragišką gyvenimo pusę, kartu kovodamas ir su įsigalėjusia materialistine pasaulėžiūra. Šiaip ar taip, jam rūpėjo egzistenciniai, gyvybiniai žmogaus gyvenimo klausimai: gyvenimo tikslas, išlikimas po mirties ir kita. 1924 jį buvo ištrėmęs tuometinis ispanų diktatorius Primo de Rivera. Kurį laiką gyveno Prancūzijoje, o į gyvenimo pabaigą grįžęs buvo Salamankos universiteto rektorium. Buvo šiaurės ispanų, basų kilmės.

Unamuno lietuviams jau iš seniau nebuvo svetimas, bent kiek tai liečia grožinę literatūrą. Dar 1932 buvo išverstas jo romanas "Ukanos" (vertė Ant. Barčius), o 1937 buvo išleistas Unamuno romanas "Teta Tula" (vertė Stp. Zobarskas, įvadą buvo parašęs Ant. Vaičiulaitis).

Dabar išleistame Unamuno romane "Vienos aistros istorija" pavaizduota giliai žmogui įsišaknijusi pavydo ir su tuo susijusi neapykantos aistra, tolydžio auganti ir, žinoma, pasibaigianti tragiškai, nes taip paprastai baigiasi visos nesuvaldytos aistros. Skaitydamas šį romaną, skaitytojas gauna įspūdį, kad rašytojas dėjo visas pastangas pavaizduoti tai aistrai itin sutirštintai, kondensuotai. Pats Unamuno visą gyvenimą domėjosi bibline Kaino ir Abelio istorija, nes, jo paties teigimu, pavydas yra viena iš prigimtų ispanų ydų. O ispanų jėzuitų filosofas Baltazaras Gracian tą ydą pavadino "ispanų vėžiu".

Dar savo vaikystėje Unamuno pergyveno civilinio karo šurpą, kai brolis kovojo prieš brolių ir nežinia, kieno pusę buvo teisybė. Dėl to rašytojui atrodė, kad smertinas ne tik Kainas už brolio nužudymą, bet ir Abelis už neužtarnautą malonę Dievo akyse. "Vienos aistros istorijoje" skaitom: "Dažnai yra, kad tie, kurie save laiko teisingaisiais, iš tikrųjų yra akliešos, nes jie pažemina kitus, išskeldami savo dorybes" (60 psl.).

Čia, žinoma, susiduriame su fariziejaus ir muitininko istorija, apie kurią kalba Luko evangelija (18, 9-14).

Pagal Unamuno egzistencialistinę interpretaciją, pavy-

— **Susipažinimas** su Prano Čepėno "Naujųjų laikų Lietuvos istorijos" pirmu tomu remiamas Chicagoy, Lietuvių tautinių namų salėje, lapkričio 23, mokslininkų suvažiavimo išvakarėse.

— **Lietuvių radijo programa** po kelių metų pertraukos vėl girdima Sao Paule. Brazilijos LB rūpesčiu Novo Mundo radijo stoty šeštadieniais 12:15-12:45 val. po pietų pradėta programa, kuriai išlaikyti kas mėnesį bus reikalinga 5000 kruzerų (apie 300 dol.).

das, kaip aistra, duoda progos išlikti tiems, kurie turi mažiau šansų į laimę. Deja, kaip negatyvus nusistatymas, pavydas veda į tragišką pabaigą.

Savo romane "Vienos aistros istorija" Unamuno pavaizduoja dviejų draugų nuo mažumės — Abelio Sanchez ir Joakino Monegro — gyvenimą iki pat tragiškos pabaigos. Jie jau žaisdami ir mokydamies buvo pradėję lenktyniauti. Abelis lengvai tampa dailininku ir semia sau garbę, o Joakinas tik sunkiai vargdamas išeina į gydytojų ir vis nepatenkintas savo darbo vaisiais. Abelis lengvai laimi Joakino giminaitę Eleną, o Joakinas veda gailestingąją Antoniją, kurios gailestingumas jam atrodo lyg koks jo pažeminimas ar įžeidimas. Pavydas pasiekia savo viršūnę, kai Joakinas superša Abelio sūnų Abeliną su savo dukterim Joakina, kuri buvo galvojus stoti į vienuolyną, bet paklūsta tėvui: Joakinas tikisi, kad Abelio vaikaitis palaikys jo pusę, bet, kai šis labiau pamilsta savo senelį dailininką, pavydas baigiasi tragiškai. Aistros pagautas, Joakinas lengvai užsmaugia Abelį, kuris jau iš seniau turėjo širdies ligą. Bet ir pats Joakinas miršta sąžinės kančiose, pamatęs, kad būtų buvęs išgelbėtas, jei būtų mylėjęs Antoniją, jei būtų bent neatsisakęs jos meilės.

Šiame romane ryškiausiai nupieštas Joakino paveikslas, kiti daugiau schematiški, neišbaigti. Jei Bairono "Kainas" buvo daugiau revoliuciškai nusiteikęs prieš Dievo planą, tai Unamuno Kaino prototipas sugniužta po sunkiąja pavydo ir neapykantos aistra.

Romano stilius kondensuotas, dialogai taiklūs, autoriui ypač rūpėjo pabrėžti charakterių kontrastus. Romane daugiau dramatinio veiksmo, kaip pasakojimo. Autorius nieko nemoko, nepamokslauja, tik ryškiaiame fokuse parodo tolydžio augusios aistros žalą ir pavojų. Jei būtų savo vaizdavimą pasukęs į aukštesnės malonės pusę, gal būtų buvęs galimas koks nors išsigelbėjimas iš sunkiai slėgusios ydos. Unamuno vaizdavimas yra artimesnis Freudo psichoanalizės negu krikščionybės sampratai.

P. Gaučio vertimas yra lengvai skaitomas, jo vertimo kalbą peržiūrėjo lituanistas Pr. Razminas. Knygoj yra likusių keletas korektūros riktų (pvz. atpalaidoti vt. atpalaiduoti, kristalinis vt. kristolinis, labiausia vt. labiausiai, švogžti vt. švokšti ir kt.).

Pridėta trumpa Unamuno biografija ir šio jo kūrinio apžvalga (jis parašytas 1917, taigi šiemet suėjo 60 metų nuo pasirodymo ir pagarsėjimo platesniajam pasauly). Yra ir paties Unamuno pratarmė jo knygos antrajam leidimui.

Knygos viršelį piešė dail. Vyt. Virkau. (Migelis de Unamuno. **Vienos aistros istorija**; romanas. Išvertė Povilas Gaučys. Rūta, 1977. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. 159 psl. Su autoriaus atvaizdu. Kaina nepažymėta.)

A. Tyruolis

Atsiųsta paminėti

O.V. Milašius — MIGUEL MANARA. Šešių paveikslų misterija. Vertė Antanas Vaičiulaitis. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Chicago 1977. Grafika ir iliustracijos: V.O. Virkau. 96 psl. Kaina 4 dol.

Oskaras Vladislovas Milašius (O. W. de Lubicz-Milosz), lietuviškos kilmės pasaulinio masto rašytojas, rašęs prancūziškai, vertęs lietuvių pasakas į prancūzų kalbą, nepriklausomas Lietuvos diplomatas Prancūzijoje, gimė 1877 gegužės 29 Mohilevo gubernijoje, mirė 1939 kovo 2 netoli Paryžiaus. Šiemet suėjo šimtas metų nuo jo gimimo. Ta proga turim ir šį leidinį — misteriją "Miguel Manara", kuri, anot vertėjo, yra viena iš O.V. Milašiaus kūrybos viršūnių. Vertėjas taikliai ją apibūdina šiais žodžiais:

"Milašiaus 'Miguel Manara' nuskamba nelyginant dramine poema, su galingais lyriniais pasiveržimais ir ligi sukrėtimo einančiu atvirumu ir jėga. Tai Don Zuano tema, tik čia pasukanti priešingu keliu. Turime siautėjusios, klaidžiojusios, ieškojusios ir kentėjusios sielos knygą su didžiausiais klausimais — meilės, mirties, atgailos, tarnavimo kitiems, Dievo ir amžinybės."

Rašytojas A. Vaičiulaitis šio veikalą vertimą pirmiausia buvo paskelbęs nepriklausomos Lietuvos savaitiniame žurnale — Naujojo Romuvoj. 1937 Sakalo leidykla jį išleido atskira knyga.

PENNSYLVANIJOS ANGLIAKASIŲ LIETUVA. Vladas Būtenas. Nuotraukos Algimanto Kezio, S.J. Portfolio: Elena Bradūnaitė, Jurgis Bradūnas. Išleido Lithuanian Photo Library Press. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Chicagoy. 1977. Tiražas — 1,000 egz. Didelio formato. Kietais viršeliais. Viršelių applanke — anglių kasyklos vaizdas Shenandoah Pa., apylinkė 1973 m. Knyga apipavidalino Vincas Lukas ir Petras Aleksa. 344 psl. Kaina 20 dol.

Kaip pažymėta šio leidinio metrikos, tai yra viena Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidžiamos Amerikos lietuvių etninės foto enciklopedijos knygu. Anksčiau išleistosios: Palikę tėviškes namus ir A Lithuanian Cemetery (redaguotos Algimanto Kezio, S.J.).

Tai prabangus ir įdomus leidinys. Įdomi ir jo istorija. Ją randam leidinio applanke. Kilus minčiai ruošti iliustruotą veikalą apie Penssylvanijos lietuvių angliakasių, jų parapijas bei kolonijas, Chicagoy susidarė trijų žmonių grupė: kun. Algimantas Kezys (fotografas), Vladas Būtenas (žurnalistas) ir Elena Bradūnaitė (folkloro studentė). Toliau skaitom: "Taip 1972 m. gegužės mėnesį trijų žmonių ekipa pajudėjo į senąją Penssylvanijos Lietuvą. Jiems ypatingai daug padėjo išvykos mecenatas prel. J. Karalius, klebonas kun. J. Neverauskas ir daug kitų kunigų bei pasauliečių. Išėję iš klebonijų ar vienuolynų, jie nebijodavo užsukti ir į purvnuosius salitūnus ar klubus, nes žinojo, kad ten galima šį tą išgirsti. Pirmoji išvyka labai gerai pasisekė, nors viso užmojo per vienerias vasaras atostogas dėl laiko stokos nebuvo galima baigti. 1973 m. rugpjūčio mėnesį tie patys žmonės išsiruošė antrajai kelionei į Penssylvaniją. Prie jų prisijungė studentas Raimundas Lapas ir Jurgis Bradūnas." Be 2,000 nuotraukų ir spalvotų skaidrių, glebių naujos tautosakos, daugelio užrašų ir įrašų, visi turėjo "begales išpūdžių, kuriuos grįžę iš kelionių skelbė lietuvių spaudoje, radijo valandėlėse, televizijos programose ir specialiose vakaronėse. O dabar visa tai yra sukurta šioje knygoje..."

Papildomos nuotraukos buvo gautos iš Lietuvių Muzikologijos Archyvo, Broniaus Kviklio rinkinio ir Lietuvių Foto Archyvo.

Dr. Jonas Grinius. Nuotr. V. Maželio

IŠ ATEITININKŲ ŠALPOS FONDO VEIKLOS

Po vasaros pertraukos Ateitininkų Šalpos Fondo valdyba spalio 27 antrą kartą posėdžiavo dr. V. Šaulio namuose.

Buvo svarstomi studentų stipendijų prašymai. Suteikta parama teologijos studentui ir politinių mokslų studentei DePaul universitete Chicagoy. Anksčiau muzikologijos studentei New Yorke išmokėta stipendija. Californijos moksleivių ateitininkų specialiam reikalui prašymas tuo tarpu paliktas atviras.

St. Šalkauskio premijai, kuri šiemet buvo paskirta dr. Jonui Griniui, dr. Petro Kisieliaus ir dr. Vacio Šaulio pastangomis šie asmenys sudėjo po 250 dol.:

dr. V. Šaulys, dr. Bronius Valadka, dr. R. Gineitis, dr. Augustinas Laucius, dr. K. G. Ambrozaitis, dr. A. Razma; iš viso 1,500 dol., kuriuos Fondo išdėnėdas prof. Balys Paliokas perdavė inž. M. Šilkaičiui, ateitininkų kongreso finansų vajeaus komiteto pirmininkui, kad paskirstytų pagal premiją gavusio dr. J. Griniaus nurodymus.

Taip pat svarstytos galimybės papildyti Fondo iždą. Pavesta išdininkui dr. B. Paliokui imtis tuo reikalu sėkmingos akcijos.

Pagaliau pasisakyta dėl revizijos komisijos rugpjūčio 6 akto ir jame pasitaikiusių netikslumų bei atitaisytinų suklydimų.

B. Vitaitis

VOKIETIJOS LB DARBUOTOJŲ SĄSKRYDIS

Šiomet Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas įvyko spalio 22 ronuvoj.

PLB Vokietijos krašto valdybos pirmininkas Juozas Sabas atidarė suvažiavimą ir pakvietė išsirinkti jo vadovybę. Susirinkusieji vadovauti posėdžiams paprašė kun. Broniaus Liubino, o surašyti protokolą — Manfredo Šiušelio.

Krašto valdybos pranešimas

Pirm. J. Sabas pirmiausia supažindino susirinkusius su apylinkėmėmis, kuriose ir dėl kurių yra atsiradusi ši nauja valdyba, kurioj tik vienas yra Tarybos narys. Tai buvęs gydymas nuo stipriai įsigalėjusios "draugligės". Vasarą buvusi suorganizuota talka gimnazijoje, kurioj ypač aktyviai reiškėsi M. Šiušelis, V. Svilas ir A. Bernatonis. Bandoma glaudžiai bendradarbiauti su būsimojo jaunimo kongreso 1979 rengėjais JAV-bėse. Taip pat jau užmegzti ryšiai su 1978 LB seimo organizatoriais. Tame seime turėtų dalyvauti iš Vokietijos LB 6 atstovai, kurie bus išrinkti kitame Tarybos posėdy.

Yra paprašyta Vokietijos LB susisiekti su Punsko lietuviais ir juos pakviesti dalyvauti jaunimo kongrese. Naujos valdybos darbo rezultatai matyti ir Tarybos rinkimų kandidatų sąrašuose, kurių yra net 29. Tai, palyginti, žymiai didesnis skaičius, negu prieš 3-jus metus. Finansinė dalyb pirmininkas nusi-skundė, kad nario moestis mokamas labai silpnai.

Apylinkių pranešimai

Posėdžiuose dalyvavo žmonių daugiau negu iš 10 apylinkių, bet ne visi buvo jų vadovai ar įgaliojti asmenys. Tad ir pranešimų nebuvo galima išgirsti iš visų dalyvavusių.

Osnabruecko LB apylinkei atstovavo jos valdybos pirmininkas Žaliukas. Jo pranešimas buvo labai liūdnas. Esą tik 8 nariai, kurių dalis serga, neįmanoma padaryti jokio susirinkimo.

Bocholto apylinkės vaizdas kur kas šviesesnis. Joje yra 26 nariai, yra vargo mokykla, uoliai mokamas solidarumo mokestis, kas mėnesį įvyksta apylinkės narių susirinkimas. Apylinkei pirmininkauja Jeronimas Gulbi-

nas, kuris į suvažiavimą negalėjo atvykti. Jo paruoštą pranešimą perskaitė bocholtiškis Alfonsas Bučinskas.

Bonn-Koeln apylinkės tikro pranešimo nebuvo, nes dalyvavęs buvęs komisariškas pirmininkas J. Ivanauskas jau nėra pareigose. Apylinkė esanti valdybos krizė, kurią tikimasi netrukus pozityviai išspręsti. Narių yra apie 50.

Pinnebergo apylinkės pirmininkė Marija Bėrentienė pranešė, kad ten esą 5 nariai, iš kurių 2 dalyvauja šiuose pasitarimuose. Kokios nors veiklos apylinkėj išvystyti nesą įmanoma.

Salzgitter-Lebenstedt apylinkės valdybos pirmininkas A. Kairys pasakė, kad tame mieste ir jo apylinkėse gyvena daug žmonių iš Lietuvos, bet apylinkei priklausa tik 21. Veikla praėjusių metų eigoj buvusi gyva.

Stuttgarto apylinkėj yra 58 nariai. Metų bėgy buvo suruošta eilė švenčių, kurių tarpe pirmąją Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas, kuriame programą atliko šveicariška lietuviškų tautinių šokių grupė. Įdomi smulkmena, kad Stuttgarto apylinkės visi nariai apylinkės valdybos sveikinami jų gimtadienio proga. Pranešta ir apie vargo mokyklą. Pranešimus padarė buvusioji apylinkės valdybos pirmininkė E. Lucienė.

Hannoverio apylinkės valdybos pirmininko pranešimą perskaitė P. Prahlienė, nes pirmininkas G. Pūdymaitis suvažiavime negalėjo dalyvauti. Apylinkei priklauso 14 narių.

Romuvos apylinkės valdybos pirmininkas Ričardas Tendzegolskis savo pranešime pasakė, kad apylinkei priklauso 49 nariai, kad jų dalis yra mokytojai Vasario 16 gimnazijoje ir todėl didžioji parengimų dalis yra daroma gimnazijoje. Iš atskirų parengimų ypač suminėtinas Los Angeles tautinių šokių grupės priėmimas.

Miesau LB apylinkėje yra 28 nariai, iš jų 21 vyras ir 7 moterys. Tradicine tapusi vasaros šventė buvo suruošta liepos 9. Apylinkė dirba bendrai su Kaiserslauterno ir Saaro apylinkėmis. Jai pirmininkauja dr. Jurgis

Gurklevičius, kuris šiame suvažiavime nedalyvavo, tad ir pranešimą padarė apylinkės valdybos sekretorius Juozas Nevulis.

Toliau buvo perskaityti raštu atsiųsti pranešimai iš Mainzo, Rastatto ir Saaro apylinkių. Vėliau dar apie Darmstadto apylinkę trumpai pranešė pavėluotai atvykęs tėv. Alfonsas Bernatonis. Apie Kaiserslauterno apylinkės veiklą porą žodžių pasakė J. Barasas, kuris nėra tos apylinkės valdyboj.

Tarybos referentų pranešimai

Juos padarė dr. J. Grinius, M. Šiušelis, J. Barasas, J. Lučkošius, Br. Liubinas ir A. Bernatonis. Tada dar kalbėjo įgaliojotinė prie Baden-Wuerttemberg vyriausybės Z. Glemžienė, neakivaizdinių lietuvių kalbos kursų vedėjas M. Šiušelis ir moterų draugijos pirmininkė E. Lucienė. Diskusijose pasisakė įvairiais klausimais daugelis suvažiavimo dalyvių.

V. Bartusevičiaus paskaita

Popietinė suvažiavimo dalyb negalėjo dalyvauti dalis atsilaukusių, nes tuo pačiu metu, tik kitame kambaryje vyko gimnazijos besimokančių vaikų tėvų posėdžiai. Tačiau salėj vis tik dar buvo apie 20 žmonių, kurie su susidomėjimu išklausė Vinco Bartusevičiaus paskaitos apie IV Pasaulio LJ kongreso tikslus ir pačius kongreso planus.

Kongresas susidėsias iš trijų dalių: 1) Stovyklų visam jaunimui — Anglijoje, 2) Studijų dienų įvairių kraštų lietuvių jaunimo atstovams, kurių būsią apie 120 — Vokietijoje ir 3) Viešųjų parengimų, skirtų visai lietuviškai publikai. Kongreso iškilmingas atidarymas įvyksias 1979 liepos 14 Londone, Studijų dienos vyksiančios Bonn-Bad Godesberge, kongreso užbaigą būsianti liepos 27 Koenigsteine, o 28 liepos Frankfurte būsias kongreso uždarymas. Po V. Bar-

Floridos lietuviai

Pavykusi gegužinė

LB Floridos Aukšinio Kranto apylinkės valdyba spalio 30 suruošė puikiai pavykusią gegužinę, 3120 S. Ocean Blvd., Ocean Holiday Resort Motel sklype, Palm Beach vasarvietėj, išsidriekusią tarp Atlanto vandenyno ir Lake Worth ežero. Į šį senokai lauktą susitikimą susirinko svečiai iš kuo plačiausios apylinkės.

Šį tautiečių pobuvį rėmė LB Palm Beach County apylinkė ir Lake Worth Lietuvių Klubas. Tad ir nenuostabu, kad svečių suskaičyta 120 su viršum. Gautas iš gegužinės pelnas yra skiriamas liuanistiniam švietimui.

LB Palm Beach County apylinkės valdyba parėmė švietimo tarybą ir lietuvišką spaudą

LB PBC apylinkės valdyba rugsėjo 23 svarstė eilę svarbių bendruomeninių klausimų.

Vykdydama šių metų pradžioje sutartą tarporganizacinį veikimo planą, valdyba nutarė suruošti Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimą. Jis susidės iš dviejų dalių.

Guodžio 4 kun. A. Senkus St. Paul of the Cross katalikų bažnyčioj aukos mišias. Per pamaldas giedos mūsų visų mylima solistė O. Jameikienė-Blandytė.

Guodžio 11 minėjimas įvyks Juno Beach, Fla., Howard Johnson motelio pobuvį salėj. Dalyviai bus vaišinami priešpiečiais. Po vaišių bus paskaita.

Po paskaitos visi svečiai bus pakviesti į šalimais esančią A. Petrikonio meno kūrinių galeriją, kurioj dailininkas atidarys savo kūrinių parodą. LB apylinkė sutiko šią parodą globoti.

Tikima, kad į šią gražią užplanuotą šventę ir meno parodą susirinks svečiai iš arti ir iš toli.

Valdyba taip pat nutarė išskirstyti gautąjį pelną iš lie-

Washingtono demonstracijose A. Masandukas su plakatu. Kairėj estaitė. Nuotr. Marijos Rugytės

tusevičiaus paskaitos didelis skaičius dalyvių statė įvairių klausimų ar davė patarimų.

Vasario 16 gimnazija

Vakarop gimnazijos kuratorijos valdybos pirmininkas tėv. Alfonsas Bernatonis pranešė apie gimnazijos veiklą ir jos problemas. Šiuo metu jo mokosi 70 moksleivių, jų 20 yra iš JAV bei Kanados ir 1 iš Venesuelos. Mokytojų iš viso esą 22, bet iš jų tik 9 yra pilnai etatiniai. Didžiausia šiolaiškinė problema tai nebuvimas berniukų bendrabučio vedėjo. Su mergaitėmis šiuo metu dirbančios net 4 moteriškos. Problemų gimnazijoje esą įvairiausių. Finansiškai šiuo metu einasi pakenčiamai.

Po pranešimo visa eilė asmenų turėjo įvairiausių klausimų ir pastabų. Pakankamai išsikalbėjus, suvažiavimas buvo baigtas LB valdybos pirmininko J. Sabo žodžiu ir Lietuvos himnu.

Susirinkusieji vakare dar turėjo galimybių pasidžiaugti moksleivių meniška programa ir išsikalbėti savo tarpe.

Kun. Bronius Liubinas

pos 4 suruoštos gegužinės ir loterijos. Buvo paskirstyta iš viso 200 dol.: švietimo tarybai — 50 dol., lietuviškiem laikraščiam — po 25 dol. (Bridges, Darbininkui, Draugui, Dirvai, Pasaulio Lietuviai ir Tėviškės Žiburiam).

Apylinkės v-bos socialinių reikalų sekcija, bendradarbiaudama su Palm Beach Memorial Garden — Lietuvių Kapų savi-ninkais, lapkričio 2 tose kapinėse surengė mirusių lankymą. P.S. Darbininkas dėkoja už auką.

Paminėjom mirusius

LB Palm Beach County apylinkės socialinių reikalų sekcija, globojanti "Lietuvių Sodą — Lithuanian Gardens", esanti gražioje Royal Palm Memorial Garden kapinėse, lapkričio 1 pagerbė savo mirusius narius.

Vėlinių dienos apeigom vadovavo V. Mickus, kun. A. Senkus pritaikė šiai dienai skirtą pamokslą ir perskaitė atitinkamas maldas, Vėlinių dienos tema trumpą paskaitą perskaitė St. Slabokas; gi mūsų bendruomenininkė — solistė Ona Blandytė-Jameikienė, pritaranti visiems susirinkusiems, sugiedojo Lietuvos himną ir "Marija, Marija" giesmę.

Ši mirusiųjų prisiminimo diena, švenčiama šiose kapinėse jau trečią kartą, yra tapusi tradicine.

Nauji LB nariai

Adalbertas Milaševičius, persikėlęs iš New Yorko, įstojo į LB Palm Beach County apylinkę. Z. ir M. Strazdai, persikėlę iš Wethersfield, Conn., nuo lapkričio 1 taip pat įstojo į LB Palm Beach County apylinkę.

A.B.

— Australijos Lietuvių dienos 1978 pabaigoj bus surengtos Sydnejuje. Rengėjų komiteto pirm. dr. B. Vingilis į jas pakvietė Grandinėlę iš Clevelando. Grandinėlės koncertais ir gastrolėm po kitas lietuvių kolonijas rūpinsis Anskis Reigys.

JONO KRUKONIO FONDAS JAU PRADEDA VEIKTI

Patersone, N.J., gyveno Jonas Krukonis, kuris iš įvairių akcijų buvo padaręs nemažai pinigų. Prieš keletą metų jis visą savo turtą paliko Lietuvių Fondui su ta sąlyga, kad būtų sudarytas jo vardo stipendijų fondas. Lietuvių Fondas tik administruoja šį fondą. Tąsyk buvo skelbiama, kad bus palikta apie 1 mil. dolerių.

Bet tuo pačiu metu akcijos vis krito ir krito. Pagaliau mirė ir pats donatorius Jonas Krukonis. Testamento tvarkymas ilgokai užtruko. Viskas buvo suieskota, sutvarkyta ir perleista Lietuvių Fondui. Fondas gavo 125,000 dol. Tas visas kapitalas ir skiriamas J. Krukonio vardo fondui, kuris dalins stipendijas besimokantiems.

Lietuvių Fondas 1977 liepos 28 sudarė atskirą J. Krukonio stipendijų fondo komisiją. Į ją įeina: dr. A. Razma, dr. G. K. Balukas, Jonas K. Kučėnas, adv. P. Žumbakis ir K.A. Girvilas.

Komisija padarė šiuos nutarimus:

1. Visas J. Krukonio palikimo kapitalas skiriamas į J. Krukonio stipendijų fondą, ir kapitalo pelnas skiriamas stipendijom.

2. Pagal J. Krukonio testamentą, jo stipendijų fondo stipendi-

Jonas Krukonis

jos skiriamos lietuvių kilmės krikščionim, gyvenantiems Amerikoje.

3. Reiškiamas pageidavimas, kad studentai, gauną šią stipendiją, studijuotų lietuvių kalbą ar liuanistiką.

4. Lietuvių Fondo valdyba, įpareigota LF Tarybos, kasmet patikrins, ar šių stipendijų skirstymas atitinka J. Krukonio palikimo dvasią. Reikalui esant, bus padaromi tinkami pakeitimai.

CHICAGO, ILL.

IŠKILMĖS JAUNIMO CENTRE

Jaunimo Centro 20-ties metų sukakties minėjimas Chicagoj pradėtas spalio 8 ir tęsis visą mėnesį.

Prieš 20 metų lietuvių jėzuitų pastangomis ir gėraširdžių lietuvių aukomis buvo pastatytas Jaunimo Centras. Jis kelis kartus praplėstas ir gražintas. Paskutiniu laiku praplėsta ir pristatyta kavinė, kurioj vyksta kultūrinės vakaronės, paskaitos ir lietuviškų veiklų pristatymai.

Spalio 8 Jaunimo Centro kavinė susėdus prie stalų 250 svečių, kun. Algimantas Kezys, SJ, pasakė atidaromąją kalbą, kun. Antanas Saulaitis, SJ, su jaunimo atstovais sukalbėjo maldą. Kun. Juozas Vaišnys, SJ, Chicago lietuvių jėzuitų vyresnysis, pašventino kavinę.

Dr. Petras Kisieliūs pasakė pagrindinę kalbą ir pasidžiaugė Jaunimo Centro nuveiktais darbais. Be to, jis reiškė padėką tėvam jėzuitam, mecenatam ir lietuviškai visuomenei už gausią paramą Jaunimo Centrai.

Jaunimo Centre jau 20 metų vyksta lietuviškas kultūrinis gyvenimas. Čia prisiglaudusios trys liuanistinės mokyklos: Dariaus Girėno pradžios ir Chicago aukštesnioji mokykla bei Pedagoginis liuanistikos institutas.

Jaunimo Centro patalpomis naudojasi 40 lietuviškų organizacijų. Per metus Jaunimo Centrą aplanko apie 100,000 asmenų, daugiausia jaunimo. Paskutiniaisiais metais čia įvyko 18 koncertų, 14 minėjimų, 16 viešų paskaitų, apie 500 susirinkimų

bei posėdžių, 150 teatro ir choro bei 170 tautinių šokių repeti-cijų, 9 meno parodos, 12 seminarių ir 8 Kalėdų eglutės. Čia ruošiamos Kaziuko mugės, įvairūs kursai, madų parodos ir įvairūs suvažiavimai. Čia leidžiamas "Mūsų Žinių" biuletenis. Čia yra įsikūrusios svarbios lietuviškos įstaigos: M.K. Čiurlionio galerija, Lietuvos laisvės kovų muziejus, Pasaulio lietuvių muzikologijos, Tautosakos, Foto archyvai, Bibliotekos ir Jaunimo Centro televizija. Sodely patstatytas žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklas, prie kurio per tautines šventes atliekamos religinės bei tautinės apeigos.

Chicago ir kitų vietų lietuviai Jaunimo Centro vardą pagarbiai mini ir jo veiklą visomis išgalėmis remia.

Meninės programos daly pasirodė solistai Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis. Akomponavo K. Schmidt. Tarp skirstomų dovanų buvo ir dail. A. Petrikonio trys paveiksai.

Susirinkusieji nuoširdžiai sveikino lietuvių jėzuitus, ypač Jaunimo Centro direktorių kun. A. Kezį, nepabūgusį didelio darbo ir sunkumų bei kai kurių neatsakingų piktos valios asmenų negražių puolimų.

Jaunimo Centro veikla nemažėja, bet metai iš metų vis didėja. Tai rodo ir naujos kavinės įrūšimo reikalas.

Pagrindinis Jaunimo Centro sukakties minėjimas įvyko spalio 16 didžiojo salėj su pamaldomis, paskaitomis ir menine dalimi. Spalio 23 Los Angeles dramos sambūris suvadino B. Pūkelevičiūtės "Palikimą". Spalio 30 įvyko komp. Br. Markaičio, SJ, kūrinių koncertas.

J. Kaunas

NEUŽMIRŠTAMAS A.A. K. VYGANTAS

Negailėstinga mirtis vis retina mūsų veikėjų eiles. Šį savaitgalį prisimenam prieš dvejus metus mirusį a.a. Kazimierą Vygantą, kuris, kiek anksčiau pasirgęs, staiga mirė 1975 lapkričio 13.

-o-

Velionis Kazimieras gimė 1900 gruodžio 2 Užgailių kaime, Raseinių apskr. Prieš pirmąjį pasaulinį karą buvo išėjęs tris gimnazijos klases. Karas sutrukdė mokslą. Vėliau jį galėjo vėl tęsti Šiaulių gimnazijoje. Svajojo studijuoti mediciną ir būti daktaru, bet, Lietuvai atsikuriant, iš gimnazijos suolo išėjo į kariuomenę ir dalyvavo mūšiuose Klaipėdos sukilime. Išėjęs penktąjį karo mokyklos laidą, pasiliko Lietuvos kariuomenėj iki nepriklausomybės netekimo.

Pakeltas į kapitono laipsnį, buvo septinto pulko ryšių kuopos vadu. Būdamas kariuomenėj, be tiesioginių pareigų, bendradarbiavo spaudoje, ypač rašinėdamas į Kario žurnalą ir kitur. Mėgo sportą. Įkūrus sporto sąjungą, buvo ilgametis jos valdybos narys.

Artinantis antrai bolševikų okupacijai, velionis Kazimieras su žmona Herta Marija, lietuvių kilmės klaipėdiečiai, ir dviem mažais sūneliais, Vytautu ir Mindaugu, pasitraukė į vakarus. 1948 Wisconsinso ūkininko sudarytais dokumentais atvyko į JAV. Kurį laiką su šeima sunkiai dirbo žemės ūkio darbus, o vėliau persikėlė į Chicago.

Velionis Kazimieras visą savo gyvenimą veikė kaip karys, tik čia, JAV-ėse, jau kitomis priemonėmis: visada gyvai rūpindamasis visais Lietuvos ir lietuvių

K. Vygantas

bės reikalais ir ne tik materialiai remdamas visus lietuvių veiksmus, bet ir asmeniškai su žmona dalyvaudamas jų renginiuose. Nebuvo nė vieno Lietuvą ar lietuvių liečiančio klausimo, į kurį jie nebūtų atkreipę rimto dėmesio. Jie neaplenkė nei Balso, nei Altos, nei Vliko, nei Lietuvių Fondo, nei jokios lietuvių labdarybės organizacijos, o minint karo mokyklos penktos laidos aukšinį jubiliejų, ypatingai gausiai materialiai parėmė Lietuvių Fondą ir Jaunimo Centrą Chicagoj.

Atsiskirdamas nuo šio pasaulio, jis nepaliko tuščios vietos: jo ir žmonos Hertos du išauklėti ir išmoksinti sūnūs Vytautas ir Mindaugas eina tėvo pavyzdžiu ir savo šeimai, bažnyčiai, tautai ir tėvynei Lietuvai.

B. Vitaitis

DIDELIS DARBAS RADIOGRAFIJOS SRITY

Po ranka turiu stambią knygą: Radiographic Contrast Agents, edited by Roscoe E. Miller and Jovitas Skučas.

Mano dėmesį patraukė ne žmogaus organų peršvietimo specialistam skirto veikalo antrašė, bet vieno iš tos knygos redaktorių, Rochesterio universiteto medicinos fakulteto radiologijos profesoriaus, Jovito Skučo vardas. Jis gi man beveik kaimynas. Aš gyvenu šiauriniame Rochesterio miesto pakraštyje, o jis su žmona Gaile, trim vaikais ir labai pikta atrodančiu, bet nuostabiai draugišku bokseriu yra įsikūręs už kelių kilometrų viename dar labai praskydusiame Rochesterio priemiestyje. Galima sakyti, kad dar ne visiškai ir įsikūręs, tik bebaigęs kurtis, nes tą vakarą, kai užėjau mesti akies iš arčiau į vieną iš minėtos knygos kaltininkų, jis buvo ką tik nulipęs nuo stogo. Juodu prie manų prijungtą garažą perdirbo į jaukų svečių kambarį, bet nelietė stogo, o tas apsisukęs ėmė ir pradėjo varvėti. Tai nuvykęs ir radau jau nulipusį nuo stogo ir su bokseriu bevaikšiojantį pušyno pakraščiu. Profesorius Skučas yra kuklus, be pašnešimo ir aukštų, sugėbą būti kartu ir mokslininku, ir staliu, ir mūrininku, ir šeimos žmogum.

Kai tik buvo surasti Rentgeno spinduliai, medicinai atsivėrė nauji horizontai — daktarai galėjo peršviesti žmogų ir pamatyti jo kaulus. Bet to neilgam teuzteko. Jiem reikėjo pamatyti organus, kurie Rentgeno spinduliui taip menkai tepasipriešina, kad jų vaizdo ekrane, o vėliau fotografiniame filme beveik nebuvo galima įžiūrėti. O pamatyti, kas dedasi tuose organuose, buvo būtina. Tada pradėta ieškoti ir surasta būdų, kaip ir kuo pripildyti žarnas ir skrandį, kad juos būtų galima taip pat ryškiai pamatyti, kaip žmogaus kaulus ar vadinamuosius plaučius užkalbėjimus. Palengva surastos priemonės, pamatyti net kraujo indus ir dauguma kitų organų. Taip atsirado gana platus ir komplikotas radiografijos mokslas ir pagaliau pirmoji, visą šių dienų radiografiją apimanti knyga.

Ligi šiol radiologai medžiagos sau rūpimu klausimu turėjo medžiotis po daugybę medicinų ir mokslo žurnalų. Dabar gi visi šiuo metu esminiai klausimai yra atsakyti vienų knygų, o kam to dar nepakaktų, čia kiekvienam klausimui yra surinkti dideli literatūros sąrašai.

Apie trečdalis knygos yra parašytas Millerio ir Skučo. Milleris yra vyresnis už Skučą, ir Skučas yra bene metus dirbęs Millerio priežiūroje ir labai daug iš jo išmokęs. Tai ir kilo mintis, ar tik nebus tas trečdalis knygos parašytas vieno Skučo, o Millerio vardas pridėtas tik todėl, kad Milleris taip norėjo ir kad čia taip įprasta. Bet šių sykių taip nebuvo. Abu prie tos knygos dalies dirbė vienodai ir nuosirdžiai. Kartais jis parašydavo dalį straipsnio, aš peržiūrėdavau, tęsdavau toliau ir vėl siųsdavau jam. Kitais sykiais aš pradėdavau, o jis tęsdavo toliau, iš lėto, su trumpais sustojimais, lyg rinkdamas tikslesnius žodžius ar pasvarstydamas, šneko profesorius Skučas.

Prof. dr. Jovitas Skučas. Nuotr. Jurgio Jankaus

Tokio pobūdžio veiklą, apimančią visą modernią radiografiją, vienam parašyti beveik neįmanoma. Padaryti (kodėl ne) būtų galima, bet tai truktų tiek ilgai, kad kai kurie momentai jau būtų pasidarę beturį tik istorinės reikšmės, nes jų vietą būtų užėmė nauji peršvietimo ir užfiksavimo metodai. Ir šiai knygai, kuri atsirado per dvejus labai intensyvaus darbo metus, profesorius Skučas teskiria tik penkerius metus. Po penkerių metų didelė jos dalis jau būsianti pasenusi arba bestovinti ant pasenimo ribos. Ateina kompiuterių valdomos mašinos, kurios sugebės pamatyti tą ir ten, ko ir kur žmogaus akis dar negali pasiekti ir senomis priemonėmis niekada nebūtų pasiekusi. Bet autorius ir redaktorius dėl to nenusimena. Svarbu, kad ta knyga dabar yra būtina reikalinga ir šiuo metu jokia kita nepakeičiama. Ja domisi ne vien profesionalai radiologai ar besirenčiąjais būti, bet ateina pasiteiravimai net iš pramonininkų, gaminančių ar besiruošiančių gaminti vadinamuosius kontrastinius agentus, tam tikrus vaistus, kurie įleidžiami į tyrinjamą organą, kad jo formą galima būtų pamatyti ekrane arba fotografiniame plokštėje.

Pasivarčius puslapius, atrodo, kad tokią knygą paruošti ne taip jau ir sunku. Ką rašė patys — parašė, o visą kitą susiuntė kiti, tik sudėjai ir krūvą ir atidavei leidėjui. Arčiau išsišnekejus, nebeatrodo taip lengva. Pirmiausia reikėjo surasti geras kiekvienos srities specialistus ir įtraukti į bendradarbius. Ne kiekvienas, kad ir labai geras savo srities žinovas, lengvai imasi plunksnos darbo. Ir surasti, ir suradus susikalbėti buvo ne taip lengva, kai bendradarbiai išsklidę beveik po visą pasaulį.

Knygoj pastebėjau žmonių iš Norvegijos ir net Naujosios Zelandijos. Tai vienas reikalas. Kitas yra, gavus raštus, suldydinti visus į vientisą veikalą: pašalinti pasikartojimus, anot Gailės Skučienės, kuri irgi nesuskaitomas valandas yra praleidusi taisydama kalbą, perrašinėdama, skaitydama korektūras; taigi anot jos: "Buvo darbų iš mokslinės pusės gal ir labai tvarkoj, bet kalba visiškai neįmanoma, o kiti cituoja vienas kitą". Žinoma, to vientisame mokslo veikle būtina reikėjo išvengti. Beveik kiekvieną straipsnį reikėjo parašyti ir įkomponuoti į visumą.

Visuma išėjo tikrai gera, bet ir asmeniškų santykius tas kai kur atsiliepė neigiamai. "Kai kurie supyko, kad jų darbas nebuvo į knygą įdėti tokie, kaip buvo parašyti", gale šnekos prabėgom pamini profesorius, bet to jis per daug nesidėdai į galvą. Kas reikėjo, reikėjo, o pats jaučiasi ne tik daug padaręs mokslui, bet ir sau pačiam. Sakė: "Vargu ar būčiau tiek daug kada išmokęs radiografijos ir apskritai radiologijos, kiek moku dabar". Nors atskiros knygos dalys eina su pačių autorių vardais, bet redaguodamas jis dar kiekvieną gretino su platesne tuo klausimu literatūra, kad ne liktų ko nepastebėta. Net pranešė profesorius Skučas.

cūzų kalbos pramoko tiek, kad galėtų paskaityti reikalingus straipsnius ir knygas.

Kai abu su Gaile ir bokseriu išlydėjo į tamsą paskendusių papušynę, jau buvo po dešimtos. Šnekojom apie miškely ir jo pakraščiais augančius grybus, kurių juodu nepažįsta ir nevalgo, kad nepataikytų negero, apie per pušynėlį bėgančio tako gale esantį sodą. O man lindo galvon mintis, kad Jovitas Skučas čia nesustos, kad, tai knygai senstant, jis sudės kitą, kurioj įtils ne tik jau dabar ateina, bet ir dar po metų kitų ateis būdai ir metodai gelbėti žmogui nuo nesibaigiančių kenčiamųjų ir ligų, kurias mano augimu tik gumbu tevadindavo. Tos minties nepasakiau, bet ji tebestovi galvoj ir dabar. Ir tik, kad taip atsitiks. Nes tokie žmonės, kurie tuo pačiu metu gali ir sieną išmūryti, ir visokias grindis sudėti, ir stogus taisyti, ir mokslo veikalą parašyti, ir rūpintis nemaža šeima, gali padaryti tikrai daug.

Jurgis Jankus

Prof. dr. Jovitas Skučas su žmona Gaile ir su trim vaikais. Nuotr. Jurgio Jankaus

PLK. R. LIORMANO 85 METŲ SUKAKTIS

Rochestery gyvenęs pulkininkas Raimundas Liormanas rugšėjo 11 atšventė savo amžiaus 85 m. sukaktį. Jo gerbėjai bei bičiuliai, dukra Danguolė su savo vyru prof. Antanu Klimu ir šeima, susirinkę į kukliu jo namu, sveikino sukaktuvininką ir linkėjo jam ilgiausių metų. Šv. Jurgio parapijos vardu pulkininką sveikino tėvas Justinas Vaškys, OFM.

Visiem buvo miela sveikinti žymųjį Rochesterio lietuvių, kurio gyvenimas ir širdis visada priklausė Lietuvai. Ir šiandien šiam senam Lietuvos kariui, kalbant apie savo tėvynės kančias, akys sužibėjo ašaromis, bet kartu jo išblyksčiusiame veide sušvinta ryžtas kovoti už jos laisvę ir nepriklausomybę.

Mokytojas ir karininkas savanoris

Gimė 1892 rugšėjo 9 Gelgaidišio valsčiuje, Šakių apskrityje. 1907 įstojo į Panevėžio mokytojų seminariją, kurioj lietuvių kalbą dėstė žymusis kalbininkas Jonas Jablonskis, seminaristam įkvėpęs didelę savo krašto bei lietuvių kalbos meilę.

1911 baigęs seminariją, tuoj įsijungė į kaimo jaunimo švietimo darbą, mokytojaudamas Bučiūnų km., Pašvitinio valsč., Šaulių apskr. Bet Bučiūnuose neilgai temktojojavo. 1914, kilus karui, buvo mobilizuotas į Rusijos kariuomenę. Tais pačiais metais, kaip gabus jaunuolis, buvo pasiūstas į Pskovo karo mokyklą, kurią baigęs buvo išsiųstas į frontą netoli Rygos.

1917 rudenį, Rusijoj kilus revoliucijai, R. Liormanas grįžo į Rygą ir čia ėmėsi mokytojavimo darbo lietuvių mokykloje. 1918 vasario 16 Lietuvai pasiskelbus nepriklausoma valstybe ir lapkričio 23 ėmus organizuoti Lietuvos kariuomenę, R. Liormanas kartu su kitais karininkais — Juozapavičiumi, Kubiliūnu ir Liatuku — iš Vilniaus vyko į Kauną ir įstojo savanorių į Lietuvos kariuomenę.

Paskirtas organizuojamos apsaugos ministerijos štabo ryšių karininku, tuoj ėmėsi žygių apginkluoti pirmiesiems Lietuvos kariuomenės savanoriams. Susitaręs su vokiečių pareigūnais, kurie tada dar buvo Kaune, jis gavo iš jų pirmuosius ginklus, keletą lėktuvų ir pilotų instruktorių. 1920 buvo paskirtas vietinės kariuomenės brigados štabo viršininku.

1922 skiriamas Marijampolės ir Vilkaviškio komendantu. Kaip gerai mokąs vokiečių kalbą, 1927 paskirtas Klaipėdos krašto komendantu. Šios pareigos buvo gana sunkios ir atsakingos. Kai kurie vokiečiai su panieka žiūrėjo į lietuvių ir, Vokietijos nacių įtaigojami, darė nemažą sunkumų tiek Lietuvos vyriausybei, tiek krašto komendantui. Traktuodamas visus Klaipėdos

krašto gyventojus kaip lygius Lietuvos piliečius, plk. R. Liormanas savo ryžtingumu bei taktiškumu išlaikė krašte taiką ir sustiprino Klaipėdos vokiečių bei lietuvių bendradarbiavimą. Komendanto pareigas Klaipėdos krašte sėkmingai ėjo iki 1938. Vėliau buvo paskirtas Raseinių apskrities komendantu.

Tremties dalia

Sovietų Rusijai 1940 okupavus Lietuvą, prasidėjo ilgai ir varginga plk. R. Liormano tremties kelionė. 1941 su savo žmona Stefanija ir vaikais išvyko į Vokietiją ir apsigyveno Berlyne. Martyno Kavolio dėka jam pasisekė gauti darbą Berlyno banke. Dėl savo veiklos Klaipėdos krašte staiga vieną dieną buvo gestapininkų suimtas ir ištremtas į Tilžę. Iš ten buvo ruošiamasi jį išsiųsti į Stutthofo koncentracijos stovyklą. Stebuklingu būdu Stutthofo išvengęs, grįžo į Berlyną ir, paėmęs šeimą, išvažiavo į Lietuvą. Apsigyveno savo ūky prie Raseinių. Rusams grįžtant į Lietuvą, jis išvyko vėl į Vokietiją. Vokiečiams pralaimėjus karą, plk. R. Liormanas su savo šeima atsidūrė Hanau tremtinių stovykloje.

Savo giminačių pastangomis atvykęs į JAV, apsigyveno Philadelphiajioje. 1951 persikėlė į Rochesterį, kur ir dabar tebegyvena. Įsikurti JAV-ėse buvo ne lengva. Ilgus metus kartu su

Pulkininkas R. Liormanas

žmona dirbo ne savo profesijos darbą. Bet, nežiūrint įvairių sunkumų bei vargų, jis nepalūžo.

Plk. R. Liormanas uoliai dalyvauja įvairiuose Rochesterio lietuvių kultūriniuose susirinkimuose bei tautinių švenčių minėjimuose. Visada stovėjęs savo tautos laisvės sargyboje, jis ir šiandien sielojasi Amerikos lietuvių tautiniais bei kultūriniais reikalais. Savo gilia Lietuvos bei tautos meile žavi Rochesterio lietuviškąjį jaunimą. Jis ir šiandien yra ištikimas Lietuvos karys.

T.J.V.

KALĖDINIAI DOVANŲ SIUNTIMAI Į LIETUVĄ IR KITAS ŠALIS

KALEDINIS 1977

Vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė; 2 m. vilnonės medžiagos suknelė; 2,75 m. crimpleno medžiagos moteriškas eilutei; 1 moteriškas arba vyriškas puikus nertinis; 2 poros vyriškų arba moteriškų nailono kojinių; 1 sv. šokoladinių saldinių dėžė; 40 anglišių cigarečių ir 3 m. vilnonės eilutei medžiagos su jaudimu "All wool made in England".

Kaina su įskaičiuotu muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis \$180.00.

Į šį siuntinį dar galima dėdėti prekių 8 svarų svorio. Gali būti 4 m. medžiagos, 2,75 m., dirbtinio minko keilis arba kitokios prekės. Žemiau siūlome keletą populiariesnių dovanų. Visos kainos yra jau su įskaičiuotu muitu.

Dirbtinio minko kailis moteriškam paltui	\$80.00
Jeans "Wrangler", vyriškos arba moteriškos	40.00
Nertinis, vyriškas arba moteriškas	27.00
Geresnis nertinis	32.00
Nailono kojines, vyriškos arba moteriškos	3.00
Tights	3.50
Vilnonė medžiaga suknelė	24.00
Crimpleno medžiaga suknelė	18.00
Crimpleno medžiaga moteriškam kostiumėliui	30.00
Nailono apatinis	10.00
Nailono marškiniai	11.00
Geresni marškiniai	15.00
Vilnonė skarelė	15.00
Lietsargis telescopic	12.00
Angliška vilnonė medžiaga eilutei	50.00
Geresnės rūšies medžiaga eilutei	50.00
Dar geresnės rūšies medžiaga eilutei	75.00
Sudarant visai naują siuntinį dar reikia pridėti	\$24.00

persiuntimui.

Sudarom testamentus, administruojam nuosavybes, persiunčiam palikimus į Lietuvą ir kitas šalis.

BALTIC STORES LTD.

11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT, ENGLAND

TEL. 01 460 2592

is vsur

— Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto seimas šiemet vyks gruodžio 3-4 St. Petersburg, Fla. Bendra seimo tema — Lietuvos valstybingumas. Pirmą jos dalį — Lietuvos valstybingumas praėity — svarstys prof. Bronius Kaslas, antrą — Lietuvos valstybingumas ateity — dr. Aleksandras Štomas.

— Labai svarbiam reikalui esant, ieškomi šie asmenys, 1941, karui prasidėjus, gyvenę Telšiuose: A. Pilibaitis, J. Adomaitis, I. Tiškėnas, M. Radzevičienė. Kas žinotų jų adresus, prašomi skubiai prisiųsti: Vlikas, 29 West 57th Street, New York, N.Y. 10019. (E)

— Liet. Rašytojų Draugijos premija bus įteikta Padėkos savaitgalį Chicago, kur vyksta mokslo ir kūrybos simpoziumas. Premija paskirta rašytojui Icchokui Merui už jo romaną "Strip-tizas". Rašytojas gyvena Izraelio.

— "Kulgrindoj", kuri lapkričio 12 statoma Clevelande lietuvių Dievo Motinos parapijos salė, solo partijas dainuoja M. Momkienė, R. Mastienė, A. Simonaitytė-Gaižiūnienė, V. Liorentas, V. Radys, taip pat reikišiai kaimo senimas bei jaunimas, miškiniai, laumės ir kt. Šoka balerina V. Karosaitė. Bilietai gaunami pas LB apyl. valdybos pirmininką Jurgį Malskį ir kt. valdybos narius. Pradžia 7:30 val. punktualiai.

— Marija Tubelytė-Kuhlman, šiuo metu gyvenanti Taiwane, laimėjo Dirvos novelės konkursą ir jai paskirta mecenato Simo Kašelonio 600 dol. premija. Vertinimo komisija: Aurelija Balasaitienė, dr. Danguolė Tamulionytė ir Vacys Kavaliūnas.

— Feliksas Kriaučiūnas, krepšininkas, padėjęs Lietuvai du kartus iš eilės būti Europos čempionu, spalio 28 mirė Chicagoj. Kriaučiūnas, gimęs ir užaugęs Amerikoje, 1937 nuvyko į Lietuvą ir buvo paskirtas Lietuvos krepšinio rinktinės kapitonu ir treneriu. Grįžęs Amerikon, Kriaučiūnas dirbo Chicagos policijos mokykloje.

— Kan. Paulius Juknevičius spalio 29 rastas staiga miręs savo bute. Velionis buvo gimęs 1904 vasario 11 Glemzainų km., Latvijoje, augęs ir gimnaziją baigęs Panevėžyje. Kunigu įšventintas 1930 birželio 14 Kaune. Vikaravo ir kapelionavo įvairiose vietose. Pasitraukęs su išeivijos banga į Vokietiją, vadovavo religinių knygų Lux leidyklai. 1949 atvyko į JAV. Kurį laiką dirbo Peoria vyskupijoje, o vėliau daug metų dirbo Brighton Parko lietuvių parapijoje Chicagoj. 1948 arkivysk. J. Skvirecko pakeltas garbės kanaaninku.

— Rašytojas A. Baronas atliks meninę programą L.S.S.T. centro valdybos rengiamame pobūvy lapkričio 12 Šaulių namuose.

— Aktorius Vitalis Žukauskas iš New Yorko atliks meninę programą lapkričio 12 Toronte, Kanadoj, Pasaulio Lietuvių Sportinių Žaidynių balių.

— Dail. Giedrės Žumbakienės dailės darbų paroda vyks lapkričio 12-13 Prisikėlimo parapijos parodų salėj, Toronte. Parodą rengia Kanados Lietuvių Katalikų Moterų Sąjungos Prisikėlimo skyrius.

— Kun. Alfonsas Grauslys šiais metais Toronte, Ont., Prisikėlimo parapijoje, kuriai vadovauja lietuviai pranciškonai, gruodžio 15-18 praves prieškalėdinį susikaupimą.

— Nauji Darbininko skaitytojai: A. Beard, New Paltz, N.Y., S. Morkus, New Haven, Conn., J. Andriulis, Islington, Ont., Canada. Užsakę kitiem: Eitmanai, W. Paterson, N.J. — J. Povilonis, Hawthorne, N.J., J. Tamulaitis, Richmond Hill, N.Y. — J. Lukoševičius, Gulfport, Fla. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 10 dol. Atnaujinant Darbininko prenumerata visiem 12 dol. metam.

Dovanos

— Nupirkau savo žmonai Kalėdom gražius perlų karolius, — aiškina Jonas savo draugui.
— Bet girdėjau, kad ji vis tave prašo naujo automobilio...
— Taip, tiesa. Bet kur aš gaučiau dirbtinį automobilį?

Užtūra

— Kaip manai, ar Karoliui galima patikėti paslaptį?
— Galima šimtu nuošimčių. Jau prieš trejus metus jam darbovietė pakėlė algą, o jo žmona ir šiandien dar nežino!

Alkis

— Žmogeli, kodėl tu elgetauji?
— Kad noriu valgyti.
— Tai eik dirbti!
— Negaliu, nes kai dirbu, dar labiau noriu valgyti!

Koks jūsų numeris?

Sena dama, vos nepakliuvusi po dviračiu:
— Ar negali paskambinti?
— Taip, su malonumu. Koks jūsų numeris, močiute?

Pažanga

Knygyno vedėjas: Imkit šią knygą. Ji jums sutaupys pusę darbo.
Studentas: Gerai, duokit man dvi tokias knygas!

Taupumas

— Kodėl nekviečiat gydytojo ligoniui? Juk jis jau trečia diena paralyžuotas.
— Laukiam, gal dar kokia liga prisiplaks, tai tada pakviesim jį visom ligom kartu...

Liesuolio laimė

— Kaip tamsta, toks menkutis ir liesas, gali suvaldyti tuos piktus cirko žvėris?
— Tai ir yra mano pasisekimo paslaptis. Liūtai laukia, kol aš pastorėsiu!

Laikas ir prezidentavimas

— Koks lietuvis ilgiausiai išbuvo prezidentu?
— Povilas Dargis.

Trumpa biografija

“Buvo stenografe ir rašė laiškus, kuriuos jis jai diktavo. Susituokė su juo. Dabar — ji jam diktuoja”.

Mandagumas

— Kaip paaiškinsite, kaltinamasis, kad penkerius metus nekalbėjote su savo žmona?
— Savo geru išsiauklėjimu, pone teisėjau.
— Kaip tai suprasti?
— Aš nenorėjau pertraukti ponios kalbą.

Šeimoj

Žentas uošvei: Kiek pas mus žadate viešėti?
Uošvė: Kol nusibosiu.
Žentas: Kodėl taip trumpai?

Pas gydytoją

Gydytojas: Ar tamsta galėtum sumokėti už operaciją, jei sakyčiau, kad ji tau reikalinga?
Pacientas: O ar tamsta manytum, kad ji man reikalinga, jei negalėčiau sumokėti?

Atominiame amžiuje

Šių laikų romano turinys galėtų būti toks: Jis išėjo vienas pasivaikščioti. Jų akys susitiko... Jie nuvyko į bažnyčią... Jų sielos susitiko... Jie gyveno kartu... Jų advokatai susitiko...

Nuotraukos

Moteris, atėjusi pas fotografą atsiimti nuotraukų, nepatenkinta:
— Kokios nevykusios fotografijos! Praėjusį kartą, kai čia fotografavaisi, jūs padarėte nepalyginamai geresnes.
— O taip. Kai čia lankėtės praėjusį kartą, aš buvau dešimčių metų jaunesnis!

JAV LB ATSTOVŲ VALSTYBĖS DEPARTAMENTE

Norėdama betarpiškai sužinoti apie Belgrado konferencijos eigą ir JAV delegacijos narių nuotaikas, JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirmininkė Aušra Mačiulaitytė-Zerr spalio 18 valstybės departamente pasimatė su valstybės sekretoriaus padėjėja žmogaus teisėms ir humanitariniam reikalui Patricia M. Darien ir jos skyriaus patarėju Clifford Brody. Abu yra dalyvavę Belgrado konferencijos posėdžiuose ir laikinai grįžę į JAV.

Daugiau kaip pusvalandį trukusio pokalbio metu įsitikinta, kad ambasadoriaus Arthur Goldberg vadovaujama JAV delegacija yra užėmusi žmogaus teisių klausimais žymiai tvirtesnę poziciją, negu buvo planuota ambasadoriaus W. Sherer jai vadovavimo metu. JAV-ės esančios pasiryžusios nesiriboti konferencijoj bendro pobūdžio debatais; uždaroje sesijose jos kelsiančios sovietų ir jų satelitų specifinius nusižengimus Helsinky pasirašytam aktui. Kokie specifiniai pavyzdžiai bus parinkti išskilimui konferencijoj, šiuo metu dar nesą nuspręsta. Pagal P. Darien, teigiamai vertintinas ambasadoriaus Goldberg parinkimas JAV delegacijai vadovauti. Asmens su žinoma pavarde JAV-ėms labai reikėję. Labai abejojama, kad Helsinkio sutarimuose esąs tautų laisvo apsisprendimo klausimas Belgrado konferencijoj iš viso bus keliamas.

I Aušros Zerr užklausimą, ar JAV delegacijos narių vieši pareiškimai, kad iš Belgrado konferencijos daug nesitikima, nepakenkia galimam gavimui teigiamesnių rezultatų, atsakytą,

jog sovietai yra pripratę prie amerikiečių asmeninių nuomonių reiškimo ir jį tai žiūri daugiau kaip į diplomatinę taktiką apsaugoti nuo kritikos dėl galimų nepasisekimų. Sovietai savo nervingumą rodą daugiausia kongr. Dante B. Fascell surinktos dokumentinės medžiagos žmogaus teisių pažeidimo atžvilgiu, nors oficialiai ir bandą nekreipti į tai dėmesio.

Paklausus, kodėl armėnai, žydai ir rytų vokiečiai išvykimo į Vakarus klausimu yra sėkmingesni už pabaltiečius ar ukrainiečius, tiesioginio atsakymo nesulaukta. Patarta būti ištvermingais siekimuose padėti disidentam.

Valstybės departamento atstovam buvo įteikta naujausia papildoma informacinė medžiaga, liečianti Nijolę Sadūnaite, Viktorą Petkų, Antaną Terlecką ir Mariją Jurgutienę. Prašyta šių asmenų žmogiškųjų teisių paneigimą specifiškai pristatyti Belgrado konferencijoj.

Aušra Zerr taip pat lankėsi sen. Edward W. Brooke ir sen. Henry J. Heinz įstaigose, kur specialiai kėlė intervencijų Petkaus ir Terlecko reikalais klausimą. Abu šie senatoriai kartu su sen. H. A. Williams ir sen. H.H. Humphrey yra įnešę rezoliuciją (sen. Conc. Res. No. 54), kurioj minimi abu lietuviai disidentai, smerkiami sovietai, o JAV-ės raginamos jų ir kitų suminėtų disidentų klausimą kelti Belgrado konferencijoj. Taip pat, Aušrai Zerr asmeniškai paprašius, sen. Heinz yra pasiuntęs Brežnevui laišką Terlecko ir Petkaus arešto reikalu.

JAV LB Inf.

Philadelphijoj

Antras kaimas

Iš Chicagos lapkričio 12, šeštadienį, atvyksta Antras Kaimas. Tai humoristiniais vaidinimais pagarsėjęs vienetas, susidedąs iš 8 asmenų. Artistai humoristiniu būdu paliečia gyvenimo aktualijas, kuriose žiūrovas dažnai atpažįsta save. Antro Kaimo užvaizda yra Titas Antanaitis, o pirmininkas — Eugenijus Būtenas.

Renginys įvyks Lietuvių Namuose (2715 E. Allegheny Ave.), 6 val. vak. bus kokteiliai, o 7 val. prasidės programa. Po programos, geram orkestrui grojant, bus šokiai, veiks turtingas bufetas ir baras.

Vakarą ruošia Philadelphijos ir Piet. New Jersey LB apylinkės. Pelnas skiriamas švietimo ir kultūriniam reikalui. Bilietus ir stalus galima užsisakyti pas minėtų valdybų narius.

Lapkričio 13, sekmadienį, Antras Kaimas gastroliuoja Elizabeth, N.J., kur bus paminėta ir LB veiklos 25 metų sukaktis. Čia vakarą rengia New Jersey LB apygarda, pirmininkaujama Kazio Jankūno.

Lituanistinė mokykla

Vinco Krėvės šeštadieninę mokyklą šiais mokslo metais lanko 57 vaikai. Pereitais metais buvo 46 mokiniai. Taigi naujų mokinių skaičius padidėjo 24 proc.

Daiva (Makarauskaitė) ir Eimutis Radžiai savo vaikus į Philadelphijos lituanistinę mokyklą atveža kiekvieną šeštadienį iš Anapolio, Md. Kelionės į vieną pusę susidaro 100 mylių su viršum. Tai gražus lietuviško ryžto ir pasiaukojimo pavyzdys!

Vaikų daržely dirba Rima Mironienė. Jai talkina abiturientė Danutė Pliuskonytė. Pagelbinę klase moko Nijolė Butirienė, padedama abiturientės Gintarės Gečytės. Pirmam skyrių dirba Marija Sušinskienė, II ir III — Leonora Balten, IV ir V — Dariaja Dragūnienė, VII — Ona Pliuskonienė, VIII — Danutė Surdėnienė. X — tam skyrių literatūrą dėsto Roma Česonienė, lietuvių kalbą — Teresė Gečienė, istoriją ir visuomenės mokslą — dr. Jonas Stiklorius.

Philadelphijos tautinių šokių grupė Aušrinė, vadovaujama Marijos Radikienės, atlieka tautinius šokius Washingtone, kai ten buvo surengtos demonstracijos. Nuotr. Marijos Rugytės

ir Linas Rimkus (1). “Motinos dainai” žodžius ir melodiją sukūrė R. Underys ir L. Underytė.

Šis koncertas buvo skirtingas nuo įprastų koncertų. Vakarą dalyviai dainas išklaušė su reikiama atida. Po koncerto buvo vaisės, šokiai, laimės bandymas.

Rytojaus dieną Šv. Andriejaus bažnyčioj mišias už visame pasauly pasklidusį jaunimą aukėjo svečias kun. Jurgis Šarauskas. Prie altoriaus buvo Philadelphijos, Rochesterio, New Yorko ateitininkų vėliavos su palyda. Prie jų jungėsi skautų, Lietuvos ir JAV vėliava. Mišių skaitymus atliko Virgus Volertas ir Aušra Gečytė. Kun. Šarauskas pamokslė lietė jaunimo užmojus bei klystkelius. Prieš mišių pabaigą perskaityta “Moksleivio malda”, Vytauto Muraškos specialiai sukurta šiai šventei.

Pamaldos baigtos Lietuvos himnu. Po jų parapijos salėj pasivaishinta kava. Šventę ruošė daugelis talkininkų, bet didžiausią darbą našta-krito ant Genovaitės, Maciūnienės, Philadelphijos ateitininkų sėdraugių skyriaus valdybos pirmininkės, pečių.

-o-

Balfo 52 skyrius šiuo metu praveda piniginių vėjų laiškais. Jei kas laišką nebūtų gavęs, auką prašomas siųsti adresu: United Lithuanian Relief Fund, c/o Rev. K. Sakalauskas, St.

ST. PETERSBURG, FLA.

Vliko seimas šiemet gruodžio 3-4 vyksta St. Petersburg. Seimo atidarymo posėdis vyks šeštadienio rytą klubo salėj. Kiti darbo posėdžiai vyks Happy Dolphin Inn salėse, kur dauguma atstovų bus apsistoję. Seimo banketas vyks klubo salėj šeštadienį, 7:30 val. vak. Meninę programą atliks sol. P. Bičkienė. Šokių gros Internationals orkestras.

Klubo karaliaus ir karalienės vainikavimas įvyks lapkričio 13, sekmadienį, klubo salėj. Pietum vadovaus O. Jakubauskienė, šokių gros S. Velbasi.

Andrew's Rectory, 1913 Wallace St., Philadelphia, Pa. 19130.

Marija Sušinskienė, Philadelphijos LB apylinkės išdininkė, sekmadieniais prie Šv. Andriejaus bažnyčios renka LB solidarumo mokesčius.

Liucija Šaudzienė, Lietuvos vyčio kryžiaus kavalieriaus pulkininko Vinco Šaudžio našlė, išsikeldama gyventi pas seserį į Lebanoną, Pa., V. Krėvės lituanistinės mokyklos knygynei padovanavo didoką gerų knygų rinkinį. Mokyklos vadovybė ir tėvų komitetas už vertingą dovaną nuoširdžiai dėkoja.

Br. Vaskaitis

L.Ž.K.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N.Y. 10019. TEL.— 581-6590; 581-7729. Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Atidaryt. kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Miami Beach, Fla. 33139-4201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1825 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Lakewood, N.J. 08701 — 234 Second St.	363-0494
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Hartford, 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	246-2348
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N.Y. — 324 E. 9th St.	475-7430
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
Woodhaven, Queens, N.Y. 11421 — 80-14 Jamaica Ave.	296-5250
Herkimer, N.Y. McKennan Rd.	315-866-3939

DVI SUKAKTYS

Prisimintos pirmojo lietuvių moterų suvažiavimo 70 metų ir Marijos Pečkauskaitės gimimo 100 metų sukaktys

Iš moterų organizacijų sudarytas specialus komitetas spalio 23, sekmadienį, Kultūros Židiny su rengė gražią akademiją, kurioj buvo paminėtos dvi sukaktys — 70 metų nuo pirmojo moterų suvažiavimo Kaune ir 100 metų nuo rašytojos Marijos Pečkauskaitės — Šatrijos Raganos gimimo.

Dvi skirtingos temos, skirtingai parengtos ir skirtingai scenoje pateiktos. Pirmos dalies metu scenos gilumoj ant raudono skydo buvo išdėstyti lietuviški audiniai — rankšluosčiai ir įrašytas skaičius — 70. Buvo ir du pultai. Prie vieno kalbėjo pirmos dalies vedėja, prie kito — antros dalies vedėja.

Pirmaj daliai vadovavo dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė, Pasaulio Liet. Katalikų Organizacijų Sąjungos pirmininkė. Prisiminė šio pirmojo lietuvių moterų suvažiavimo svarbą, užakcentavo moters vaidmenį lietuviškame visuomeniniame gyvenime. Gražią invokaciją sukalbėjo Tėv. Paulius Baltakis, OFM, pagarbiai prisimindamas motinas.

Marija Lušienė iš Bostono kalbėjo apie pirmąją sukaktį — apie pirmąjį lietuvių moterų suvažiavimą Kaune 1907. Pradžioj prisiminė moters padėtį senojoj Lietuvoj, carinės okupacijos laikais, kada moteris buvo be teisių, ir lietuvių tautinį judėjimą, kuris iškėlė lietuvių moterį ir pastatė šalia vyro. Prelegentė nušvietė ano meto sąlygas, kai buvo sukiestas pirmas suvažiavimas, apibūdino jį ir jo darbus, po suvažiavimo prasidėjusį moterų sąjūdį.

Paskaita buvo paruošta stropiai, išsamiai, kondensuotai ir gražiai paskaityta. Buvo malonu išklausti ir nusikelti į anas dienas.

Sveikinimai žodžiu

Žodžiu sveikino Lietuvos gen. konsulas A. Simutis. Pagarbiai prisiminė, kaip lietuvių moteris išsaugo lietuvių kalbą, kaip ji pati brangino visa, kas lietuviška ir sava. Ji buvo nemokyta, bet šviesi ir ištikima savo tautai. Antrojo savo sveikinimo daly prisiminė Mariją Pečkauskaitę, kurią jam teko pažinti, kai lankė pradžios mokyklą Židikuose. Iš jos imdavo net lietuviškas knygeles skaityti.

Marija Pečkauskaitė rūpinosi labdara Židikuose ir ten Šv. Vincento Pauliečio draugijos vardu suorganizavo ligoninę. Tai buvo 1921 metais. Buvo negirdėtas dalykas tuo metu, kad tokiam mažame miestely

būtų ligoninė. Tai ligoninei namą išnuomojo iš jo motinos — Simutienės. Toliau konsulas pasakojo, kaip tarp senų raštų radęs ir tos nuomos sutartį, surašytą lietuviškai greičiausiai Marijos Pečkauskaitės ir pasirašytą kun. Bukonto, Pečkauskaitės ir jo motinos.

A. Vakselis sveikino Lietuvių Bendruomenės vardu. Jis pažymėjo, kad lietuvių moteris žino savo vietą šeimoj, gyvenime ir visada atlieka jai uždedamas istorines pareigas.

Sveikinimai raštu

Gauta sveikinimų raštu. Juos perskaitė Aldona Katinienė. Raštu sveikino: Vincė Lozoraitienė iš Romos, M. Galdikienė iš Putnamo, Vincė Jonuskaitė-Leskaitienė iš Santa Barbara, Birutė Venckuvienė iš Paryžiaus, Susivienijimo Lietuvių Amerikoj vardu gen. sekretorė G. Meiliūnienė, Liet. Kat. Moterų Sąjungos centro valdybos vicepirm. Genovaitė Kaneb, kun. V. Dabušis (pridėjo 10 dol. auką), G.F.W. Clubs.

Žodis pavergtos Lietuvos moterim

Pirmos dalies pabaigoj buvo laisvojo pasaulio lietuvių moterų žodis pavergtos Lietuvos moterim. Jį perskaitė Vida Lušytė-Penikienė.

Žody prisimenamos pagrindinės žmogaus teisės, primenama, kad jos Lietuvoj labai laužomos, kad ten už vaikų religijos mokymą žmonės baudžiami, neleidžiama išvykti pas savuosius į užsienį. Pranešė, kad laisvame pasauly daroma daug pastangų apginti žmogaus teises, prisiminė Nijolę Sadūnaitę, kad ji yra pavyzdžiui visiems — Lietuvoj kenčiantiems persekiojamą ir laisvajam pasauly kovojantiems dėl žmogaus teisių už šviesnę tautos ateitį. Nijolė Sadūnaitė yra drąsos ir ryžto simbolis.

Pirmąją dalį baigė dr. Aldona Šlepetytė — Janačienė, susumuodama pagrindines idėjas ir dar kartą išryškindama lietuvių moters vaidmenį tautos gyvenime.

Pečkauskaitės sukaktis

Antroji dalis buvo skirta rašytojos Marijos Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos gimimo 100 metų sukakčiai paminėti. Scena buvo pertvarkyta, buvo pakabintas Marijos Žukauskienės pieštas Pečkauskaitės portretas, žemiau buvo įrašyta skaičius 100. Šiai daliai vadovavo Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirmininkė Irena Banaitienė.

Paskaita apie Pečkauskaitę

Pirmininkė pristatė paskaitininkę Salomėją Nasvytę-Va-

Spalio 23 Kultūros Židiny buvo surengta pirmojo lietuvių moterų suvažiavimo 70 metų ir Marijos Pečkauskaitės gimimo 100 metų sukaktį minėjimas. Nuotraukoj — programos dalyviai ir rengijos. Iš k. Vida Lušytė-Penikienė, Marija Žukauskienė, Marija Lušienė, Malvina Klivečkienė, Tadas Alinskas, dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė, Salomėja Nasvytė-Valiukienė, Elena Mickeliūnienė, Irena Sandanavičiūtė-Merlino, Irena Banaitienė. Nuotr. L. Tamošaičio

liukienę. Ji dirba New Haven, Conn., Yale universiteto bibliotekoj; pasakė, kad jai buvo prieinama daug literatūros ir kad ji nenagrinės plačiau Pečkauskaitės kūrybos, o koncentruosis ties Pečkauskaitės asmenybe.

Nupasakojo pagrindinius jos gyvenimo momentus, kaip ją surado Povilas Višinskis ir kaip ji pradėjo rašyti, ryškino jos ir Višinskio santykius, jos polinkį į pedagogiką, studijas Šveicarijoj, mokytojavimą Marijampolėj, gyvenimą Židikuose, jos labdarą, stropų darbą, rašymą, iškėlė jos asmenybės šviesuosius bruožus, jos pedagoginę sistemą, kuri prigijo Lietuvoj. Baigė gražiais pagarbos žodžiais.

Paskaita buvo puikiai ir įdomiai paruošta ir artistišškai perduota.

Vaidų pynė

Rašytoja ir poetė Kotryna Grižaitytė-Graudienė paruošė vaidų pynę iš Pečkauskaitės geriausios apysakos "Senam dvare". Pynę surežisavo dramos aktorius Vitalis Žukauskas. Vaidinimas buvo pateiktas koncer-

tine forma. Vienoj pusėj stovėjo pasakotoja Vida Lušytė-Penikienė, kitoj pusėj — trys pagrindiniai veikėjai: Irsė — Irena Sandanavičiūtė-Merlino, Mamutė — Marija Žukauskienė ir Liudvikas — Tadas Alinskas. Vaidžiai ryškino lyrines apysakos nuotaikas, pačius charakterius. Veikale daug kalbama apie muziką, tai ir čia per garsiakalbius dažnai buvo leidžiama fortepijono muzika.

Vaidų pynė buvo perteikta skoningai ir turtingai, su aiškia diktacija, skambia kalba. Labai jautriai pasirodė Irena Sandanavičiūtė-Merlino, subtiliai įsigyvendama į savo tekstą.

Pabaigoj Irena Banaitienė sukvietė visus programos dalyvius į sceną ir padėkojo visiems. Tuo pat buvo suorganizuota ir kavutė.

Visa akademija buvo suorganizuota pakiliai ir gražiai. Tai vienas iš geriausių mūsų rengimų. Užtruko apie 3 val. Žmonių buvo atsilankę apie \$150. (p.j.)

KULTŪROS ŽIDINIO VEIKLOJ

Metinis koncertas — vakariene

Lietuvių Kultūros Fondo korporacija dar tebekovoja dėl tapatybės ir pripažinimo. Tas nėra labai nuostabu, nes organizacija yra sulaukusi tik vienerių metų amžiaus ir daug kam dar neaiškūs jos tikslai, uždaviniai ir darbai. Trumpas paaiškinimas, kad LK Fondo uždutis yra rūpintis lietuvių tautine ir kultūrine veikla, globoti ir išlaikyti New Yorko Kultūros Židinių ir išsaugoti jo paskirtį ateinančiom lietuvių jkartom, iki šiol dar nėra įsisąmonintas mūsų visuomenės sluoksniuose. Kultūros Fondas glaudžiuose ryšiuose su lietuvišais pranciškonais dirba Kultūros Židinio ir tuo pačiu lietuvių visuomenės labui, bet galbūt tik konkretūs LK Fondo darbai padės mum suprasti jo reikšmę ir paskirtį. O tų darbų yra begalės. Vienas iš jų — metinis Kultūros Židinio parengimas, kurio pelnas visada buvo ir tebėra skiriamas K. Židinio pastatam išlaikyti.

Šiomet parengimas bus vykdomas kitokioj formoj, negu iki šiol vykę metiniai baliai. LK Fondo parengimų komitetas, energingai vadovaujant Aloyzui Balsiui, pasiūlė dar niekad New Yorke negirdėtą ir nematytą stipriausią Kanados lietuvių meno grupę — Toronto dainos ir tautinių šokių ansamblį Gintarą. Lapkričio 19, šeštadienį, 7 val. vakaro Gintaras atliks koncertinę programą, publikai sėdint salėj, kaip ir per kiekvieną koncertą. Po programos bus trumpa pertrauka, kurios metu bus pastatyti stalai vaišių ir šokių vakarui. Rezervuoti stalai bus tiem, kurie iš anksto užsisakę 10 asmenų

grupėm vietas. Kiti svečiai, pavieniai arba grupėmis, taip pat galės užimti vietas prie stalų didžiojo arba mažojo salėj, nes vietos bus parūpintos visiems. Šokiui gros jau daugumai pažįstamas jaunų lietuvių Belle Terre orkestras. Vaisės bus pagamintos parengimo komiteto šeiminiųjų, vadovaujant Bronėi Lukoševičienei. Įvairūs valgiai ir gėrimai bus parūpinti jami prieinamomis kainomis, ir pasilinksminimas tęsis iki pirmos valandos nakties.

Įėjimo auka 6 dol. suaugusiems ir 3 dol. moksleivių amžiaus jaunuoliam. Bilietus jau iš anksto galima įsigyti pas M. Šalinskienę, J. Andriųšį, Alice Zupkuvienę, I. Velonskienę, arba parengimo dieną K. Židinyje prie įėjimo. Dešimčiai žmonių stalus galima užsisakyti pas K. Bačasą, 846-5543, ir Br. Bobelį, 647-6637.

Visi Kultūros Židinio rėmėjai, jų draugai ir pažįstami nuosirdžiai kviečiami šeštadienį, lapkričio 19, viską atidėti į šalį ir dideliais būriais atvykti į Kultūros Židinio rudens vakarą. Ten Gintaro ansamblis visus pradžiuos, šeiminkės gardžiai pavaišins, o pats Kultūros Židinis mūsų visų pastangom ir toliau liks tvirtas lietuvių kultūros išlaikymo tarnyboj.

Alg. Š.

— Toronto, Ont., Prisikėlimo parapija, kuriai vadovauja lietuviai pranciškoniai, 1978 balandžio 16 mini 25 metų veiklos sukaktį. Banketas vyks Royal York viešbuty. Iškilmingos pamaldos bus Prisikėlimo parapijos bažnyčioj.

MIRĖ

ANTANAS GAILIUS

Arkivysk. Jurgio Matulaičio vardo prieglaudoj Putname, Conn., sulaukęs arti 90 metų amžiaus, spalio 26 mirė Antanas Gailius.

Velionis bene prieš 15 metų po didelių Jono ir Onos Zubavičių pastangų buvo rusų išleistas iš Lietuvos. Atvykęs į Ameriką, su žmona apsigyveno Clark, New Jersey. Kilimo buvo žemaitis iš Endriejavo, Kretingos apskrities. Daug metų buvo išdirbęs Lietuvos savivaldybėse. Buvo ramus, draugiškas, mėgo dainą ir spaudą, o žmonėse matė tik teigiamus bruožus. Todėl ir natūralu, kad jis, galima sakyti, neturėjo nė vieno priešo.

Kūnas buvo parvežtas į New Jersey. Iš Elizabetho lietuvių Šv. Petro ir Pauliaus bažnyčios po pamaldų buvo palaidotas Šv. Gertrūdos kapinėse, Woodbridge, N.J. Religines apeigas atliko kun. Juozas Pragulbickas. Bažnyčioj, Juozui Stankūnui vargonais palydint, smuiku pagrįjo Julius Veblaitis.

Velionis A. Gailius paliko žmoną Marijoną ir tris dukras — Oną Zubavičienę, Marytę Laužekienę, ir Antaną Ručinskienę (gyv. Toronto, Kanadoj). j. vb.

A. a. Antanui Gailiui atminti Darbininkui aukojo: 20 dol. — Julius Veblaitis, po 10 dol. — Kazys Jankūnas, Juozas Stankūnas, Pranas Damijonaitis, 5 dol. — Juozas Sabaliauskas. Ta pačia intencija Kultūros Židiniui aukojo: 20 dol. — Vincas ir Veronika Misiūnai, po 10 dol. — Stasys Meilus, Mary Diržienė, Jonas ir Konstancija Strazdai, 5 dol. — Antanas Strazdas.

ATEITININKŲ KURSAI DAINAVOJ

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos centro valdyba ruošia Padėkos dienos kursus Dainavoj pirmo ir antro gimnazijos kurso moksleiviams. Kursantai renkasi trečiadienio, lapkričio 23, vakarą Dainavoj. Programa prasiidėda ketvirtadienio rytą ir tęsis iki sekmadienio ryto, lapkričio 27. Būtina, kad kiekvienas kursantas kursų metu turėtų kun. St. Ylos knygą "Ateitininkų Vadovas", nes ji bus stipriai naudojama šių kursų metu. Bus diskutuojamos temos: ideologija, bendruomenė, vadai, vadovavimas, aplinka, šventieji globėjai. Kursų mokestis asmeniui — 35 dol. sumokama registracijos metu Dainavoj. Moksleiviai registruojasi savo kuopose. Kuopų valdybos registracijos blankus MAS centro valdybai prisiunčia iki lapkričio 16. Dėl platesnių informacijų kreiptis: MAC-CV 18301 La Salle Rd., Cleveland, Ohio 44119. Telef. 1-216-481-5706.

IŠ VISUR

— Urugvajuj organizuojamas Pietų Amerikos lietuvių kongresas bus dviejų dalių. Pirmą dalis skiriama jaunimui ir susidarys iš stovyklos, studijų dienų, sporto programos, meno parodų ir t.t. Stovykla planuojama 1978 sausio 25 - vasario 2. Antroji, pagrindinė kongreso dalis bus vasario 2-5 ir baigsis iškilmingu Vasario 16-tosios minėjimu. Kongreso pagrindinė tema yra "Lietuvių kultūros ugdymas ir priemonės jai išlaikyti".

— LB Clevelando apylinkė veiklos 25 metų sukaktį minės visą lapkričio mėnesį. Lapkričio 12 Dainavos ansamblis D.M. N.P. parapijos salėj suvaidins operetę "Kūlgrinda".

— Solistas R. Strimaitis iš Toronto, Kanados, lapkričio 13 dainuos Lietuvių televizijos vakare Chicagoj, Jaunimo Centre.

— Lietuvių Kunigų Vienybės Connecticut provincijos kunigų susirinkimas lapkričio 25 Šv. Andriejaus lietuvių parapijoj, New Britain, Conn., prasidės 11:30 val. ryto koncelebracinėmis mišiomis už mirusius šios provincijos lietuvių kunigus. Šalia einamųjų reikalų kun. dr. Valdemaras Cukuras skaitys paskaitą: "Lietuvis kunigas dabarties problemų tinkle".

— Baltic News Biuletenis, leidžiamas australų anglų kalba, tikslu padėti Estijos, Latvijos ir Lietuvos žmonėms, periodiškai pasirodo jau treči metai. Leidėjas — HELLP organizacija. Adresas: P.O. Box 272, Sandy Bay Tas. 7005, Australija. Redakcijai, teikdami žinias, talkina ir Tasmanijos lietuviiai.

— Lietuvių opera Chicagoj 1978 kovo 11, 12 ir 18 statys G. Verdi Operą "Nabucco". Jau sutiko dainuoti šie solistai: Dana Stankaitytė, Margarita Momkienė, Stefan Wicik, Jonas Vaznelis, Algirdas Brazis, Julius Savrimas. Dirigentu pakviestas muzikas Alvydas Vasaitis, prie pianino — Artūnas Kaminskas, chormeisteriais — Emilija Sakadolskienė-Pakštaitė ir Alfonsas Gečas. Libretą išvertė poetas Stasys Santvaras.

— Los Angeles operetinis ansamblis šį sezoną pastatys kompozitorės Onos Metrikienės originalią muzikinę legendą, sukurta pagal Nijolės Jankutės-Užubalienės "Kūlgrindos" libretą, kurį saviškai publikai pristatė Dainavos ansamblis Chicagoj, pagal kompozitoriaus Aloyzo Jurgučio sukurta muziką.

— Phoenix, Ariz., lietuvių misija kitais metais liepos 2 švęs veiklos dešimtmečio sukaktį. Ta proga numatoma išleisti leidinį, kuriame atspindės vietos lietuvių veikla, veidai ir vardai.

— Grandinėlės, Clevelando tautinių šokių ansamblis, 25 metų sukaktuvinis vakaras vyks 1978 balandžio 8 Slovėnų salėj.

— Architektas Jonas Baltušaitis, turįs savo įstaigą Paryžyuj, gauna daug užsakymų ne tik šiam miestui, bet ir kitose Prancūzijos vietovėse.

— Sydnėjaus (Australijoj) Lietuvių Moterų Socialinės Globos Draugija šiemet šventė 25 metų veiklos sukaktį. Į Draugijos veiklą įeina rūpinimasis ligoniais, neturinčiais artimųjų ir t.t. Bet svarbiausias uždavinys — rūpinimasis seneliais. Engadine (netoli Sydnėjaus) Draugija yra įsigijusi iš valdžios nemokamai gražioj vietoj nemažą sklypą žemės ir pastatydinusi keletą patogių namų, kuriuose gyvena senesnio amžiaus žmonės, pensininkai. Dabar Draugija rūpinasi pastatydinti salę, kuri tikty koplyčiai, susirinkimam, bibliotekai, raštinei, svečiam. Draugijos valdomas rajonas oficialiai vadinamas Lithuanian Village, bet lietuviškai jam duotas Lietuvių Sodybos vardas. Draugijai vadovauja Australijos Lietuvių Bendruomenės garbės narė Ona Baužienė.

Helen Kulber ir Jacqueline Onassis dalyvavo Jungtinių Tautų dienoj, kuri buvo surengta Lincoln Centre — New York State Theater. Tuo buvo paminėta Jungtinių Tautų 32 metų sukaktis. Šį įvykį globojo United Nations Association pietinio New Yorko skyrius.

BALTIMORĖS ŽINIOS

Šv. Alfonso suaugusių klubas surengė Halloween vakarą Šv. Alfonso mokyklos salėj spalio 29. Už geriausių kostiumus ir kaukes buvo skiriamos premijos.

Koncertą surengė L. Tautinės Sąjungos Baltimorės skyrius spalio 29 Lietuvių salėj. Programą atliko vyrų sekstetas iš Bostono, vadovaujamas muz. Juliaus Gaidelio. Po koncerto buvo šokiai.

Kepsnių balių suruošė Lietuvių svetainės šėrininkai lapkričio 6 svetainės kambariuose. Šokiam grojo geras orkestras. Buvo ir loterija.

Metinius Šv. Alfonso parapijos pietus rengia parapijos draugijos lapkričio 13, sekmadienį, Šv. Alfonso mokyklos salėj. Bilietus galima įsigyti iš anksto klebonijoje ar pas parapijos draugijos narius. Populiarus Music Men orkestras gros šokiam.

Lietuvių Postas 154 ir jų padėjėjos rengia ypatingas pamaldas "Atgal prie Dievo — Back to God" lapkričio 13, sekmadienį, Šv. Alfonso bažnyčioj. Legionieriai susirinks prie bažnyčios 8:15 val. ryto ir su vėliavomis žygiuos į bažnyčią, kur užims jiems skirtas vietas. Mišias auko Marylando valstijos legionierių kapelionas kun. A. Dranginis. Daina, vyrų choras, giedos per mišias.

Baltimorės LB apylinkė šiemet švenčia 25 metų veiklos sukaktį. Lapkričio 19, šeštadienį, 7:30 val. vak. rengiamam koncerte programą atliks New Yorko vyrų choras Perkūnas. Po programos šokiam gros "Musiciens" orkestras, prie kurio su dainomis prisidės Juozas Nakas iš New Yorko. Bilietus galima įsigyti pas Algį Veliuoną, Kęstutį Cesonį, Vytautą Eringį ir Lietuvių salėj pas Joną Gužauską.

Elena Mikušauskienė Mitchell, ankstesnės kartos lietuvė, po ilgos ir sunkios ligos mirė spalio 19 senelių prieglaudoj. Elena buvo malonaus būdo moteris, kaip susipratusi lietuvė dalyvavo lietuviškuose parengimuose, dirbo siuvykloj, kol išėjo į pensiją. Mišios už jos sielą buvo aukojamos spalio 22

Šv. Alfonso bažnyčioj. Palaidota Loudon Park kapinėse. Nuliūdime liko dukra Arlene, sūnūs Antanas, Leonas ir Liudvikas bei eilė anūkų.

Vincas Pledas, ankstesnės kartos lietuvis, po ilgos ir sunkios ligos mirė spalio 15 savo namuose. Malonaus būdo velionis buvo susipratęs lietuvių, dirbo ir dalyvavo įvairiuose lietuviškuose parengimuose. Jis mylėjo savo tautą, jos kalbą, dainas, papročius ir skatino jaunimą mylėti, kas sava. Vincas dirbo siuvykloj iki pensijos. Mišios už jo sielą aukotos spalio 19 Šv. Alfonso bažnyčioj. Palaidotas Holy Redeemer kapinėse. Nuliūdime liko žmona Rozalija ir eilė anūkų.

Jonas Obelinis

HARTFORD, CONN.

Lietuvos kariuomenės šventė Štai jau vėl artėja lapkričio 23-čioji, Lietuvos kariuomenės atkūrimo diena.

Šiemet Hartfordo ramovėnai šią šventę rengiasi minėti lapkričio 19 koncertu, lapkričio 20 iškilmingomis pamaldomis lietuvių parapijos bažnyčioj 9 val. ryto ir lietuvių radijo valandėlės metu tartu žodžiu.

Pamaldų metu giedos Hartfordo mišrus choras, vadovaujamas muz. J. Petkaičio.

Kviečiam Hartfordo ir apylinkių lietuvių koncertą, įvyksiantį lapkričio 19, šeštadienį, 7 val. vak. Lietuvių Klube, 227 Lawrence gatvėj. Programą atliks populiarius Bostono vyrų sekstetas, vadovaujamas komp. J. Gaidelio.

Po koncerto veiks bufetas su užkandžiais ir gėrimais, o šokiam gros Eduardo Radionovo kapela.

Stalus prašom užsisakyti pas ramovėnus.

Auka — 7.50 dol.; studentam — 5 dol.

Iki malonaus pasimatymo! Hartfordo ramovėnai

WORCESTER, MASS.

Rinktinės suvažiavimas Naujosios Anglijos šaulių rinktinės suvažiavimas įvyks lapkričio 26, šeštadienį, 4 val. popiet Lietuvių Piliečių klube, 67 Vernon, Worcester, Mass. 7

Kun. A. Račkauskas spalio 9 po lietuviškų mišių nusifotografavo su esamais ir būsimais Sunny Hills parapičiais. Artimiausias ir paskutinis šiais metais tiesioginis bei papigintas skridimas į Sunny Hills įvyks lapkričio 12-14. Dėl informacijų kreiptis į komiteto narius ar skambinti New York'e Vyt. Beleckui 212 382-6440 ir New Jersey Jonui Zubavičiui 201 381-3198.

val. vak. vakarienė ir programa, kurią atliks Geležinio Vilko kuopos šaulė M. Bizinkauskaitė iš Brocktono ir kiti. Po programos šokiai.

Suvažiavimo pelnas skiriamas už Lietuvos laisvę žuvusių kovotojų paminklo statybai.

Rengėjai kviečia visas kuopas gausiai dalyvauti, nes bus renkama nauja rinktinės valdyba. Statykim gerus kandidatus ir už juos balsuokim.

J.M.

Aukos Tautos Fondui

Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje suvažiavime Toronte pereinamais metais susitiko Karolis Milkovaitis, ką tik išrinktas Sąjungos pirmininku, ir Bronius Bieliukas, Vliko valdybos narys, skaitęs suvažiavime paskaitą apie mūsų tautos rezistenciją. Vakare jie svarstė Vliko ir LŠST bendradarbiavimo ir svetimomis kalbomis informacinių knygų apie Lietuvą leidimo problemą.

Tuo metu Šaulių Sąjunga buvo bebaigianti ruošti spaudai dr. Konstantino Jurgelos knygą: "Lithuania: The Outpost of Freedom" (Lietuva: laisvės avangardas). K. Milkovaitis numatė, kad ta knyga Sąjungai kainuos apie 15,000 dolerių. Tačiau pažadėjo Vliką remti, kai tik leidžiamos knygos išlaidos bus dalinai apmokėtos.

Dabar K. Milkovaitis Šaulių Sąjungos vardu atsiuntė 200 dolerių. Jis rašo: "Pradedu tesėti Toronte duotąjį pažadą. Esu įsitikinęs, kad vėliau galėsim Vliką stipriau paremti".

Be to, Lietuvos Išlaivinimo Tautos Fondui aukojo: Marijos Kregždienės atminimui N.Y. valstiečiai liaudininkai ir sandariečiai — 50, Lietuvių Federacijos N.Y. klubas — 25, M. Tomkus ir L. Tomkutė-Alinskienė — 25. Dr. D. Jasičio atminimui B. Cipliauskaitė — 50.

Aukas prašom siųsti: L.I. Tautos Fondas, P.O. B. 21073, Woodhaven, N.Y. 11421.

(Elta)

SPORTAS

New Yorko LAK vėl laimi

Pirmoji futbolo komanda lapkričio 6 Kissena Parke laimėjo prieš SC Vikings 1:0 pasekme. Tai jau trečias laimėjimas iš eilės. Mūsų šaliai visą laiką vyravo aikštėj, ir tik nesėkmingas įvarčių šaudymas išlaikė žemą pasekmę. Rezervinė tuo tarpu pralaimėjo 1:2.

Šį sekmadienį abi komandos žaidžia Leif Ericksen aikštėj Brooklyne prieš Turkish American SC. Su trim pralaimėjimais ir trim pergalem mūsų pirmoji

Cesonis, Cinnaminson, N.J., A. Lesinskas, So. Salem, N.H., B. Žiogas, Orefield, Pa., R. Markevičius, Woodhaven, N.Y., V. Sadauskas, Brooklyn, N.Y., A. Jasaitis, Forest Hills, N.Y., E. Davalis, Brooklyn, N.Y., kun. P. Jonaitis, Gloversville, N.Y., V. Biknevičius, Commack, N.Y., M. Jasėnas, Jackson Hgts, N.Y., R. Šidlauskas, Richmond Hill, N.Y., J. Česna, Ossining, N.Y., A. Moriarty, Quincy, Mass., J. Birutis, East Northport, N.Y., L. Staškevičius, Bronx, N.Y., J. Seidys, Montrose, N.Y., R. Ausmanas, Middle Village, N.Y., J. Vaitonis, Rochester, N.Y., K. Zauka, Woodhaven, N.Y., W. Tragus, Allentown, Pa., S. Augaitis, Watertown, Conn., J. Keraminas, Commack, N.Y., A. Švagždienė, Chicago, Ill., P. Lalas, East Greenbush, N.Y., L. Ulrich, Maspeth, N.Y., J. Adomėnas, Brooklyn, N.Y., J. Babravičius, Dorchester, Mass., E. Vaitkus, Stratford, Conn., dr. D. Surantas, Rockford, Ill., R.S. Boris, Dearborn, Mich., A. Jarmas, Elizabeth, N.J., A. Barkauskas, Bradley Beach, N.J., A. Jurkšaitis, Brooklyn, N.Y., J. Liubinskas, Elizabeth, N.J., J. Urbanavičiūtė, Spring Valley, N.Y., M. Tamašauskas, Maspeth, N.Y., J. Uždavinis, So. Boston, Mass., B. Podleckis, Linden, N.J., J. Holbert, San Antonio, Texas, P. Korla, Schenectady, N.Y.

Po 2 dol. — J. Butkus, Gulfport, Fla., E. Treimanis, Richmond Hill, N.Y., V. Šilėnas, Erie, Pa., A. Pakalka, Woodhaven, N.Y., E. Milūnaitis, Watchung, N.J., S. Petrulonis, Quincy, Mass., O. Kulys, Ridgewood, N.Y., E. Žailskas, Brooklyn, N.Y., kun. V. Krisčiūnevičius, Southfield, Mich., O. Alekna, Richmond Hill, N.Y., M. Putinas, Brooklyn, N.Y., V. G. Povilauskas, Astoria, N.Y.

Po 1 dol. — R. Lukas, Interlaken, N.J., J. Lushis, Easton, Pa., W. Chenis, Providence, R.I., V. Balten, Huntington Valley, Pa., A. Prasauskas, Lomita, Calif., A. Mažeika, Jamaica, N.Y., T. Michalski, Hamburg, N.Y., J. Paškevičius, Bethel Park, Pa., A. Matulonis, Maspeth, N.Y., M. Visgaitis, Terafly, N.J. Visiem aukotojams nuširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, prisijusdami prenumeratos mokestį, prisidėjo aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

25 dol. — J. Mikulskis, Woodhaven, N.Y.

20 dol. — J. Didžiulis, Cliffside Park, N.J.

Po 8 dol. — M. Garolis, Verona, N.J., V. Bitėnas, Scotch Plains, N.J., P. Pecenkis, Elizabeth, N.Y., V. Galbuogytė-Oken, Bronx, N.Y., A. Staknienė, Jamaica, N.Y., J. Narukynas, Chicago, Ill.

6 dol. — A.J. Janks, Gillette, N.J.

Po 5 dol. — A. Vasiliauskas, Woodhaven, N.Y., A. Jonynas, Mastic Beach, N.Y., P. Kaspariūnas, Linden, N.J., D. Pranckevičius, Hollis, N.Y.

4 dol. — O. Sabal, Rocky River, Ohio.

Po 3 dol. — V. Vilkutaitis, East Northport, N.Y., J. Prapuolenis, Rahway, N.J., J. Dabuzinskas, Woodhaven, N.Y., R.

DARBININKO SKAITYTOJŲ VAJUS

Po daugelio metų pertraukos Darbininkas vėl kviečia visus skaitytojus į talką surasti naujų skaitytojų. Daug skaitytojų iškeliavo amžinybėn ir jų vietas užimti ieškomi bent 800 naujų skaitytojų.

Administracija prašo skaitytojų surasti bent vieną naują skaitytoją ar prisiųsti adresą asmens, kurs pageldautų skaityti Darbininką. Iki šių metų pabaigos Darbininkas bus siunčiamas už 1 dolerį. Per šiu metų likusius mėnesius ir per visus 1978 metus naujiems skaitytojams Darbininkas bus siunčiamas tik už 10 dol. Nepagailėkit dolerio ir padėkit Darbininkui skleisti lietuvišką žodį.

Platintojams ir naujiems skaitytojams bus duodamos dovanos lietuviškomis knygomis.

Laukiame Jūsų talkos ir iš anksto dėkojam.

T. Petras Baniūnas, OFM
Darbininko administratorius

Siunčiu užsakymą naujam skaitytojui už 1 dol., už 10 dol.

Vardas, pavardė

Adresas

Užsakytojas

komanda bandys prasižvelgti į pirmenybių lentelės viršų. Lapkričio 27 numatytos rungtynės Kissena Parke prieš stiprų Clarkstown sporto klubą.

Atšauktos stalo teniso pirmenybės

Šį savaitgalį Kultūros Židinyje turėjusios įvykti lietuvių stalo teniso pirmenybės yra atšauktos dėl kliūčių Kanados žaidėjų atvykimui. Šachmatų pirmenybės vyks kaip numatyta. Dėl informacijų skambinti E. Stakniui, 523-8517.

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis
SACHMATŲ
VARŽYBŲ
IŠVAKARĖSĖ

Ša lietuvių šachmatų pirmenybės čia pat. Jos įvyks šį savaitgalį Kultūros Židinyje. Vadovaus E. Staknys. Be New Yorko, dalyvaus Bostono ir Clevelando šachmatininkai. Iš Clevelando atskrenda dr. Algirdas Nasvytis, kuris pastaruoju metu gana sėkmingai reiškėsi įvairiuose miesto turnyruose. Pereitose lietuvių p-bėse jis baigė antruoju, šiemet pretenduos į nugalėtojus, kai sužinome, kad Rimantas Vaičiūnas iš Toronto neatvyksta ginti savo titulo, lygiai kaip ir mūsų žymieji: P. Vaitonis (dukart laimėjęs Kanados p-bes) bei P. Tautvaišas (daugkartinis Chicagos ir Illinois meisteris) ar K. Škema, buv. Detroito ir Michigano meisteris, ir garsioji šiuo metu mūsų šachmatų jėga dr. V.V. Palčiauskas, kuris dabar dalyvauja korespondencinių šachmatų pasaulio pirmenybių baigmėse, asmeninėse ir komandinėse, žaisdamas JAV komandoj. Anksčiau N. Yorke įvykusių ŠALFAS žaidynių šachmatų varžybas yra laimėję: 1955 — K. Merkis, Jz. Vilpišauskas, Edv. Staknys. 1960 — Bostono LPD šachmatų klubas (J. Vilkas, K. Merkis ir kt.); priešaky Brooklyno LAK (E. Staknys ir kt.), 1974 — bostonietis Alg. Leonavičius, A. Sakalas, E. Staknys (abu N.Y.), o jaunių grupėje — Tomas Girmius, L. Navickas (abu Bostono) ir Dičpinigaitis (N.Y.).

Models

For
Television,
Fashion,
Commercials,
Shows,
Advertising
Beginners and
Professionals

Apply This
Week 1-5 P.M.
(Suite 404)
225 West 57th St.,
N.Y.C.
212-586-3556

DEXTER PARK
PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
TELEF. 296-4130

RIVERDALE STEAK HOUSE

5700 RIVERDALE AVENUE
BRONX
LIVE MUSIC FRIDAY & SATURDAY FROM 10 PM TO 3 AM
GRAND OPENING NOV. 4 & 5
FREE BUFFET AND CONTINUOUS LIVE MUSIC
AFTER 10 PM CALL KI 9-9946

RITTER RELIABLE CONSTRUCTION
115 MARCY PLACE BRONX
CONSTRUCTION IS OUR BUSINESS NO JOB TOO BIG OR TOO SMALL FINISHED BASEMENTS TO ROOFS OUR SPECIALTY CALL (212) 681-6299
Free Estimates

100'S OF PUPS! PUPS! PUPS!
ALL POPULAR TYPES AVAILABLE FOR CHILDREN'S PETS, HOUSE PETS AND WATCH DOGS. FROM \$49.00. OPEN SATURDAY AND SUNDAY 10 TO 5 ONLY. J.P. O'NEILL PUPPY FARM, LOCATED ON U.S. HIGHWAY NO. 1 PRINCETON, N.J. (2 MILES SOUTH OF PRINCETON HOLIDAY INN)

MARIO'S
AUTO INSPECTION SERVICE
MARIO DE SANTIS PROP. COMPLETE BRAKE REPAIRS FRONT END WORK ELECTRICAL WORK TUNE UPS OUR SPECIALTY. AUTO REPAIRS SKILLED MECHANICS, BELL SHAY ROAD MAYVILLE OPP. EXIT OF STATE INSPECTORS PHONE 609 465-5807 CAPEMAY COURT HOUSE

1977 — 1978 KELIONĖS Į LIETUVĄ
REZERVUOTI (CHARTER) SKRIDIMAI Į LIETUVĄ

Išvyksta iš New Yorko	
Vasario 5, 12, 19 ir 26	\$669.00
Kovo 5	\$716.00
Kovo 12, 19 ir 26	\$746.00
Balandžio 2, 9, 16 ir 23	\$746.00

Išvyksta iš Pittsburgho
Balandžio 9 \$838.00

Kainon įskaitoma pilna kelionė Pan American lėktuvu, pirmos klasės viešbučiai ir grupės palydėjimas. Kelionė: 1 naktis Maskvoj, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuj, 1 naktis Leningrade.

NAUJI METAI LIETUVOJ: gruodžio 26 — sausio 9 — \$1,120.00 — 6 pilnos dienos ir 5 naktys Vilniuj, 3 naktys Maskvoj, 3 naktys Budapeste ir 2 naktys Londone.

Dėl informacijų apie mūsų rezervuotas arba specialias grupines keliones kreiptis:

ALGIRDAS MITKUS
BALTIC TOURS
8 White Oak Road
Newton, Mass. 02168

Telef. (617) 969-1190
arba
1-800-223-7898
(prašyti kalbėtis su "Pat")

Per Atvelykio popietę 1971 Kultūros Židiny. Iš k. V. Šileikienė, prof. V. Marijošius, Pajauta Ivašauskienė, G. Kulpienė, S. Skobeikienė.

PAJAUTOS IVAŠAUSKIENĖS GYVENIMO SAULUTEI NUSILEIDUS

Spalio 5' Cypress Hills kapinėse, Brooklyn, N.Y., buvo sukaupias dar vienas lietuviškas kapas.

Žinom, kad šios žemės kelionė nėra amžina. Mirties nyjautimas lydi mus visą gyvenimą, tik nežinom, kada ji mus išsives. Ir išsivedė ji Pajautą pačiame amžiaus pajėgume — mylinčią ir mylimą žmoną, motiną, dukrą. Giliam liūdesy liko jos motina Bronė Januškevičienė, vyras Jonas Ivašauskas, dukra Jolanda ir sūnus Arvydas. Tušti namai be Pajautos. Jos paliktieji daiktai dar ilgą laiką primins anas jaukias dienas, kai gyveno visi kartu. Dabar likusiem atrodo, kad joks džiaugsmo spindulėlis nebenušvis jų namuose. Tačiau laikas, geriausias gydytojas, ateis į pagalbą; jis padės slopinti širdgėlą...

Pajauta Januškevičiūtė-Ivašauskienė gimė 1923 Šiauliuose. 1940 Kaune baigė Aušros gimnaziją. Farmacijos mokslus ėjo Kauno, vėliau Vilniaus universitetuose. 1951 ištekojo už Jono Ivašausko. Susilaukė prieauglio — dukros Jolandos ir sūnaus Arvydo. Gyveno Richmond Hill. Laiką ji mokėjo tvarkyti taip, kad jo pakaktų šeimai ir visuomeninei veiklai. Nuo 1969 buvo Lietuvių Moterų Klubų Federacijos valdybos narė — pareigūnė spaudos reikalams. Nuo 1969 iki 1972 buvo LMKF New Yorko klubo pirmininkė. Jos jaukiam būte dažnai vykdavo klubiečių susirinkimai, elegantiškai paruošti pasivašininimai.

A. a. Pajauta buvo stipriai įsijungusi į Kultūros Židinio išlaikymo darbus, uoliai dirbo įvairiuose komitetuose, lėšom sutelkti žaidimų popietėse. Nuo 1976 buvo sekretorė Tautos Fonde, įvairių visuomeninių darbų talkininkė.

Prieš pat mirtį ji nakties metu pasikvietė kunigą, priėmė komunią ir... užmerkė akis amžinai. Kitą dieną, pirmadienį, spalio 3, buvo pašarvota Garšvos šermeninėje, Richmond Hill. Prie jos karsto Tėvas Pijus Šarpnickas, OFM, sukalbėjo rožančių. Antradienį įvyko atsisveikinimas. Tėvas Paulius Baltakis, OFM, įspūdingai kalbėjo apie pomirtinį gyvenimą ir skaitė

evangeliją. Ilga eilė giminių ir pažįstamų praėjo pro gėlių vainikais apsuptą karstą tarti paskutinio sūdiev Pajautai. Vieni aukojo mišiom, kiti Kultūros Židiniui ar Tautos Fondui.

Trečiadienio rytą karstas buvo nuvežtas į Viešpaties Atsimainymo bažnyčią, kur buvo iškilmingai koncelebruojamos gedulingos mišios, dalyvaujant kun. J. Pakalniškiui, tėv. Pauliui Baltakiui, OFM, kun. A. Račkauskui, tėvui Pijui Šarpnickui, OFM, kun. V. Pikturnai, kun. S. Ralilai, kuris 1951 Pajautą sutuokė su Jonu.

Po pamaldų karstas buvo nulydėtas į Cypress Hills kapines, kur dar buvo sukalbėta paskutinė maldelė, o ant jos karsto užberta sauja Lietuvos žemės su blizgančiais gintarėliais. Kiekvienas, palydėjęs Pajautą į kapinė,

Brocktono jaunimo ansamblio Sūkurių vyresnieji šokėjai, kuriems vadovauja Vyt. Bruzgis. Nuotr. V. Kurapkos

BROCKTON, MASS.

Vilttingas jaunimo ansamblis

Sūkury

Su pasigėrėjimu stebim dar jauno, vos dvejų metų, Sūkurių sėkmingą augimą, pažangą. Energingo ir darbštaus administratoriaus M. Subačio dėka į Sūkurių įsijungė gražūs ir darnūs būrys mokytojų, auklėtojų, rėmėjų ir žavių jaunuolių, kurie su nuoširdumu puoselėja lietuviškąjį šokį ir muziką.

Šokių ir muzikos pamokos vyksta North Junior High School patalpose. Pirmadienį vakarais jaunučiai gretina žingsnius — mokosi šokti lietuviškus tautinius šokius, mokytojos Genovaitės Treinienės mokomi. Ketvirtadienį vakarais ta pati G. Treinienė moko jaunius, kurie jau pažengę šokiuose, ir Vytautas Bruzgis, visų šokėjų grupių koordinatorius ir vyresniųjų grupės (30 su viršum) šokėjų mokytojas. Su šia grupe dabar intensyviai ruošiamasi ansamblio koncertui. Šokėjus palydi muzikos mokytojos Naomi A. Girourd akordeonistų grupė, kuri lydės ir koncerte. Mažiesiems šokėjams prie pianino padeda miela Marytė Crowley. Ji pati į ansamblių įrikiavo net 4 savo atžalėles. R. Dilių šeima duoda net 5 šokėjus. Ir daugiau trečios kartos lietuvių vaikų su nuoširdumu jungiasi į ansamblių.

Lietuvių liaudies šokių, dainų bei operų muzikos koordinacijoj sutiko talkinti veržlusius, jaunas,

nes, padėjo po gyvą gėlėlę ant jos karsto.

Lietuvių Moterų Klubų Federacija reiškia gilią užuojautą Pajautos mamai Bronėi Januškevičienei, vyrui Jonui, dukrai Jolandai, sūnui Arvydai ir giminei ir kartu liūdi.

I. Banaitienė

Lietuvių Jaunimo Ansamblis "Sūkury" ruošia premjerą-koncertą lapkričio 12 d. 7 val. vak. North Junior High School auditorijoje, 108 Oak Street, Brocktone. Šokėjai atliks naują rinktinių tautinių šokių grandinę.

daug kur lietuviams pažįstamas muzikas Saulius Cibas. Jo įsijungimas į ansamblių labai džiugus ir branginamas.

Ansamblio jaunimas su globėjais kviečia Brocktono ir apylinkių lietuvius su draugais amerikiečiais atvykti į Sūkurių šokių bei muzikos koncertą, praleisti vieną kitą valandėlę su lietuvių jaunimu ir su jų vadovais kartu pasidžiaugti. Atvykę dvasiškai ir medžiagiškai paremsite mūsų jaunimą, kuris ruošiamas perimti mūsų lietuviškųjų vertybių puoselėjimą ir tęsimą.

Iki pasimatymo lapkričio 12, šį šeštadienį, 7 val. vak. N. Junior High School salė, 108 Oak St., Brockton, Mass.

E. Ribokienė

1977 LAPKRIČIO 19-20 NATIONAL CAFE
PATALPOSE, 666 NORTH MAIN STREET,
BROCKTON, MASS.,

ĮVYKS

DAIL. ČESLOVO JANUŠO TAPYBOS DARBŲ PARODA

PARODOS ATIDARYMAS — lapkričio 19 d., 7 val. vakaro. Dailininką pristatys poetas-rašytojas STASYS SANTVARAS. Po pristatymo punčas ir užkandėliai.

LANKYMO VALANDOS:: lapkričio 19 d. nuo 3 val. po pietų iki 11 val. vakaro, lapkričio 20 d. nuo 11 val. ryto iki 2 val. po pietų.

Dail. Česlovas Janušas pirmą kartą atvyksta į Brocktoną. Taigi nepraleiskim progos pasigrožėti ir įsigyti jo darbų.

Maloniai kviečiame visus kuo gausiausiai atsilankyti į šią parodą.

Rengėjai: Amerikos Lietuvių Bendruomenės
Brocktono apylinkės valdyba

1977 LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS

SUVAŽIAVIMAS

Įvyks lapkričio 24-27 Bond Court Hotel

777 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio

Dėl registracijos ar informacijos kreiptis:

arba

Algis Nagevičius
7702 W. Pleasant Valley
Parma, Ohio 44130

Romas Pliodžinskas
1554 Rydalmount Rd.
Cleveland Hts., Ohio 44118

Mūsų mylima žmona, motina, duktė ir sesuo

PAJAUTA IVAŠAUSKIENĖ — JANUŠKEVIČIŪTĖ

mirė spalio 1 ir palaidota spalio 5 Cypress Hills kapinėse.

Pasilikę giliam liūdesy, nuoširdžiai dėkojam visiems giminėm, draugam ir pažįstamiem už užprašytas mišias, atsiųstas gėles, apsilankymą koplyčioj, gedulingose pamaldose ir palydėjimą į amžino poilsio vietą.

Dėkojam visiems pareiškusiems mum užuojautą asmeniškai, laiškais ar per spaudą, bei velionės atminimui įamžinti aukojusiems Kultūros Židiniui ir Tautos Fondui.

Jonas Ivašauskas
M. Yolanda Manfrellatti
su vyru Samuel
Jonas A. Ivašauskas
Bronė Januškevičienė
Algirdas Jonys su žmona Herta

BAYONNE, N.J.

Bažnyčios dedikacija

Kun. Albertas J. Matulis praneša, kad Sv. Mykolo Arkangelo lietuvių parapijos bažnyčia Bayonne, N.J., bus dedikuota lapkričio 13, šį sekmadienį, 11:45 val. mišių metu. Pagrindinis celebrantas bus arkivysk. Peter L. Gerety. Pakviesti arkivysk. T.A. Boland, vysk. J. C. Pacillo ir kiti arkivyskupijos pareigūnai. Miesto burmistras Dennis P. Collins dalyvaus mišiom aukų atnešime. Pamokslą pasakys Mons. J.F. Davis. Giedos Bayonne ekumeninis choras.

Ši parapija šiemet švenčia 70 metų sukaktį. Jos klebonu neseniai paskirtas kun. Albertas J. Matulis.

Iškilmės bus baigiamos banketu Hi-Hat klube 6 val. vak. Kun. J. J. Kennedy, Bayonne ligoninės kapelionas, vadovaus iškilmėm. Bilietų galima gauti pas parapijos komiteto narius arba pas Helen Grigaliūnas 436-2358.

Bažnyčios statyba buvo pradėta prieš šešius mėnesius Dan McCarron and Sons bendrovės pagal J. D. Nakrosis planus. Al. Jackups, statybos fondo vadovas, pranešė, kad jau gauta 240,000 dol. pažadai. Pažadai dar vis gaunami. Vajaus garbės pirmininkas yra dr. Stephen A. Mickewich.

A.J.M.

BOSTON, MASS. — WNSR, 1360 bangos sekmadieniais nuo 1 iki 1:30 val. Veda Steponas ir Valentina Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489. Pardudamas Darbininkas, didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

This announcement is neither an offer to sell nor a solicitation of an offer to buy any of these securities
The offer is made only by the Offering Circular

LITAS MOKA 10% DIVIDENDĄ ANT REGISTRUOTŲ LITO BONŲ (10% Convertible Debenture Bonds)

VISA LAIDA: \$500,000
VIENAS BONAS: \$500
DIVIDENDAI MOKAMI KAS PUSMETĮ
SAUSIO 1 IR LIEPOS 1

1986 m. spalio 1 d. šias vertybes galima atsilimti grynais pinigais arba iškeisti į LITO BENDROVĖS akcijas po \$2.00 už akciją.

PRAŠOME KREIPTIS DĖL APRAŠYMO/"OFFERING CIRCULAR" ADRESU:

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114TH STREET
RICHMOND HILL, NEW YORK 11418
(212) 441-6799

Securities will be offered in states where the Securities Laws of such states have been complied with.

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Jaunimo pamaldos Kultūros Židiny — šį sekmadienį, lapkričio 13, 12 val. Giedos jaunimo chorelis, vadovaujamas muz. Dalios Sakaitės. New Yorko apylinkės jaunimas maloniai kviečiamas atsilankyti. Vaisėmis rūpinasi Atletų klubas.

Šį savaitgalį Kultūros Židiny: šeštadienį bus solistės Violetos Rakauskaitės estradinių dainų koncertas. Rengia New Yorko Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba. Sekmadienį, lapkričio 13, jaunimo pamaldos 12 val. Po jų — krepšinio rungtynės.

Lietuvių Kultūros Fondas, kuris rūpinasi Židinio išlaikymu, lapkričio 19, šeštadienį, rengia koncertą, kurio programą atliks jaunimo ansamblis Gintaras iš Toronto.

N.Y. Lietuvių Dailininkų Sąjunga mini savo veiklos 25 metų sukaktį. Ta proga Sąjunga lapkričio 26 ir 27 Kultūros Židinio didžiojoje salėje rengia parodą.

Lituanistinių mokyklų konferencija bus lapkričio 19 ir 20 Kultūros Židiny. Suorganizuota programa įdomi ne tik mokytojams ir tėvams, bet ir visiems, kuriems rūpi lituanistinis švietimas ir auklėjimas. Į konferenciją kviečiami ne tik Atlanto pakraščio mokytojai, bet ir lituanistinių mokyklų tėvų komitetai, LB švietimo vadovai ir visa lietuviškoji visuomenė. Šiuo metu vyksta mokytojų registracija paštu. Iki lapkričio 2 jau buvo užsiregistravę 42 mokytojai.

Tuoju po jaunimo pamaldų šį sekmadienį Kultūros Židiny vyks draugiškos krepšinio rungtynės.

Vitalis Žukauskas, dramos aktorius ir humoristas, lapkričio 12 vyks į Torontą ir ten atliks vakaro programą.

Po Violetos Rakauskaitės koncerto šį šeštadienį Kultūros Židiny šokiai gros Vakaro varpų orkestras, vadovaujamas Levo Šneiderio.

Solistė Violeta Rakauskaitė lapkričio 12, šį šeštadienį, 8 val. vak. Kultūros Židiny atliks estradinių dainų programą. Nuotr. Urbos

NEW YORKO LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA
VISUS KVIEČIA Į
LINKSMO STILIAUS KONCERTĄ — ŠOKIUS
PROGRAMĄ ATLIEKA

VIOLETA RAKAUSKAITĖ,
estradinės muzikos solistė iš V. Vokietijos

Koncertas įvyks lapkričio 12, šeštadienį, 8 val. vak. Kultūros Židinio didžiojoje salėje

Įėjimo auka 4 dol. studijuojantiems, 6 dol. suaugusiems
Koncerto pajamos skiriamos IV jaunimo kongreso ruošos darbui

Jaunimo pamaldos Kultūros Židiny bus lapkričio 13, sekmadienį, 12 val. Po jų — krepšinio rungtynės. Numatytos Š. Amerikos stalo teniso pirmenybės atidėtos.

Austra Puzinienė, velionio dailininko P. Puzino žmona, lapkričio 6 atvyko į New Yorką. Iš New Yorko išvyksta lapkričio 10. Šių metų kelionėje ilgą laiką pabuvo Chicagoje.

Apie riaušes Vilniuje New York Times parašė spalio 31, pirmadienį, vakarinėje laidoje. Įsidėjo labai nežymioje vietoje. Pirmadienio laidoje plačiau paminėjo ir Wall Street Journal. Kai kurie Long Island laikraščiai įsidėjo pirmąją žinią.

Jungtinis organizacijų komitetas, kuriam pirmininkavo Aleksandras Vakselis, posėdžiaus lapkričio 4. Padaryti apyskaičiai pranešimai iš vysk. V. Brizio kunigystės 50 metų minėjimo ir Tėv. Pauliaus Baltakio kunigystės 25 metų minėjimo. Pasikalbėta ir kitais svarbiais klausimais. Komitetas projektavo surengti ir Liet. Bendruomenės 25 metų sukakties minėjimą. Tam minėjimui buvo net diena pramatyta — gruodžio 3. Išnagrinėjus padėtį, nuo to minėjimo atsisakyta. Liet. Bendruomenės 25 metų sukaktis bus paminėta Naujųjų metų sutikime. Tuo jungtinis organizacijų komitetas savo darbą ir baigė. Po posėdžio LB apygardos valdybos rūpesčiu susirinkę buvo pavaišinti.

Lietuvių Atletų Klubas rengiamose Š. Amerikos šachmatų žaidynėse lapkričio 12-13 Kultūros Židiny iš New Yorko dalyvauja: V. Kulpa, A. Sakalas, A. Simonaitis, E. Staknys, J. Tysliava, J. Vilpišauskas. Žaidynių pradžia šeštadienį 9 v.r.

Dr. A. Nasvytis atvyks iš Clevelando ir dalyvaus šį savaitgalį vykstančiose šachmatų žaidynėse Kultūros Židiny.

Iš Bostono į šachmatų žaidynes atvyks R. Grauslys, A. Ivaška, K. Merkis ir J. Zora.

Jonas Petrauskas, gyvenęs New Port Richey, Fla., mirė lapkričio 6. Nulūdimė liko žmona Helen ir dvi dukterys — Diane ir Ellen Barrett, sesuo Josephine, broliai Petras ir kun. Antanas, Angelų Karalienės parapijos klebonas Brooklyne.

Muzikos Žinios, redaguojamos muziko Vytauto Kerbelio, jau baigiamos paruošti, ir tuoj pasirodys naujas jų numeris. Žurnalą leidžia Vargonininkų-Muzikų Sąjunga, kuriai dabar pirmininkauja muzikas Vytautas Kerbelis.

A. a. Vytautui Čekavičiui atminti Bronė ir Antanas Reventai aukoja Kultūros Židiniui 15 dol., o velionio motinai reiškia gilią užuojautą.

Dail. Marijos Žukauskienės tapybos darbų paroda buvo lapkričio 5-6 Kultūros Židiny. Buvo išstatyta 28 darbai. Parduota 13. Plačiau kitam Darbininko numerio.

Maironio lituanistinė mokykla jau rengiasi savo metiniam vaidinimui. Sausio gale bus mokyklos pasirodymas su dainomis, šokiais. Bus suvaidintas mokytojos V. Ūselienės parašytas vaidinimėlis, kuriame bus pavaizduoti Lietuvos istorijos svarbesnieji momentai. Vaidinimą režisuoja Vida Jankauskienė.

Olga ir Juozas Audėnai persikėlė į kitą butą. Jų adresas: 149-31 120th St., So. Ozone Park, N.Y. 11420. Telef. 848-3531.

Pianisto Vytauto Smetonos, iš Cleveland, Ohio, koncertas lapkričio 30 įvyks Town Hall patalpose, New Yorko centre.

Kat. Moterų Sąjungos 24 kuopos susirinkimas bus lapkričio 13, sekmadienį, tuoj po sumos Angelų Karalienės parapijos mažojoje salėje. Visos narės kviečiamos dalyvauti.

Antanas ir Irena Rimavičiai, Chicago, Ill., aukoja 30 dol. Kultūros Židiniui a.a. Pajautai Ivaškauskienei atminti. Nuoširdus ačiū.

Prieškalėdinis prekymetis, rengiamas vyr. skaučių židinio Vilija, bus gruodžio 4, sekmadienį, nuo 12 val. Kultūros Židiny. Kas norėtų parduoti lietuviškus rankdarbius, gintarus ar kitokius tautinius dirbinius, prašom kreiptis į vyr. skaučių nars arba skambinti: Alvitai Ruokis — 849-0775, Gražinai Šimukonienei — 896-6715, Long Islande — Irenai Vilgalienei — (516) 482-6684.

New Yorko Altos tarybos ir valdybos posėdis įvyks lapkričio 17, ketvirtadienį, 7:30 v.v. Kultūros Židiny. Valdyba prašo visus tarybos narius dalyvauti. Šiomet Altai pirmininkauja dail. Juozas Bagdonas.

Dail. Albinui Elskui Staten Island Chamber of Commerce paskyrė specialią premiją už jo vitražus Šv. Joachimo ir Šv. Onos bažnyčioje Mount Loretto misijoj Staten Island.

A. a. Pajautai Ivaškauskienei-Januškevičiūtei Kultūros Židiny įamžinti Stasė ir Edmundas Cibai iš Milton, Mass., paskyrė 20 dol. auką. Stasė Cibienė drauge su Pajauta studijavo Erlangeno universitete Vokietijoje. Židinio administracija už auką dėkoja.

Kalėdinių lietuviškų atvirukų dėžutė (13 atvirukų su vokais) su persiuntimu — 2 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

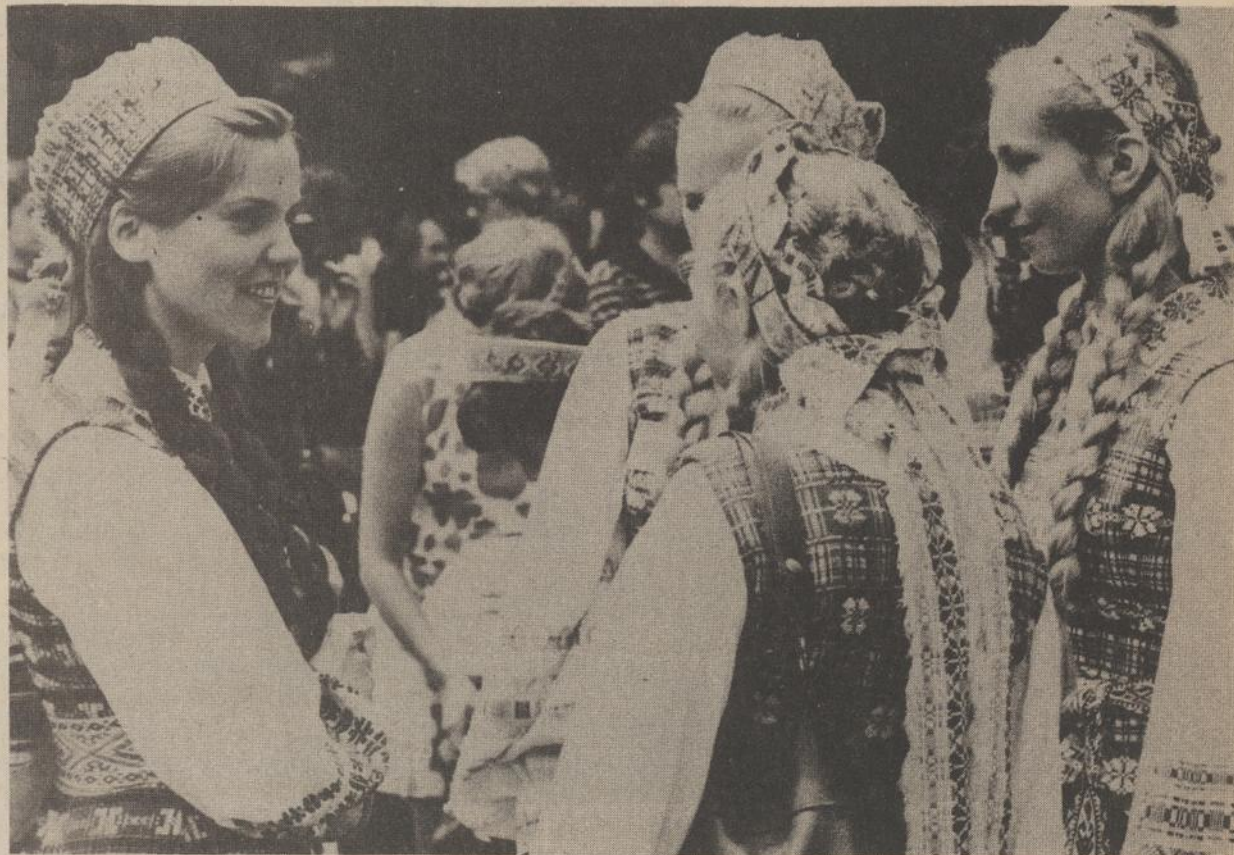
Vietoj kalėdinių atvirukų siuntinėjimo Darbininko skaitytojai kviečiami prisijusti auką spaudai remti ir tuo pačiu sveikinti artimuosius ir draugus per laikraštį. Taip pat vietoj kalėdinių atvirukų siuntinėjimo galite aukoti Kultūros Židinio išlaikimui. Anksčiau prisijuntusieji bus laiku paskelbti laikrašty.

Vienai klebonijai reikalinga šeimininkė. Galima dirbti nepilną laiką arba pilną ir ten gyventi. Skambinti į kleboniją — (212) 255-2648.

Dviejų asmenų šeima — moteris ir 13 m. berniukas — skubiai ieško 5 kambarių buto Richmond Hill, Woodhaveno ar Ozone Park rajone. Skambinti po 6 val. vak. 847-7617.

Richmond Hill parduodamas gerame stovy dviejų šeimų namas. Butai 4 ir 5 kambarių, garažas, kaina 35,000 dol. Skambinti VI 6-3720.

— **ST. PETERSBURG, FLORIDA** ir apylinkėse perkant, parduodant ir nuomojant nuosavybes, kreipkitės į **ANGELE KARNIENĘ** Broker - Realtor, 6900-10th Ave. North, St. Petersburg, Fla. 33710. Telef. (813) 345-2738.

Toronto gintarietės aptaria būsimą koncertą Kultūros Židiny lapkričio 19, šeštadienį, 7 val. vak. Toronto lietuvių jaunimo ansamblis "Gintaras" įsikūrė 1955 ir iš mažos tautinių šokių grupės išaugo į didingą 150 asmenų ansamblį (tautinių šokių, dainininkų ir muzikantų) ir sėkmingai atstovauja Toronto lietuviams ir Kanadai įvairiomis progomis: 1964 — New Yorko pasaulinėje parodoje; 1970 — Anglijoje, Vokietijoje ir Austrijoje; 1974 — Kanados federalinės valdžios parama aplankė Vakarų Kanados centrinius miestus.

MOKYTOJAI RENKASI Į KULTŪROS ŽIDINĮ Konferencija bus lapkričio 19-20

Rytinio Atlanto pakraščio lituanistinių mokyklų inspektoriaus Antanas Masionis išsiuntinėjo aplinkraštį lituanistinių mokyklų direktoriui, vedėjui ir mokytojams, supažindindamas juos su tos konferencijos programa.

Šeštadienį, lapkričio 19

Suvažiavę konferencijos dalyviai nuo 9 iki 1 v. popiet galės lankyti Maironio lituanistinę mokyklą ir stebėti jos darbą pamokų metu.

2 val. Kultūros Židiny bendri pietūs.

3 val. konferencijos atidarymas ir sveikinimai. Pranešimai iš atskirų mokyklų. Švietimo Tarybos pirmininko Br. Juodelio paskaita — Lituanistinio švietimo aktualijos ir problemos. Simpoziumas pagalbinų klasių reikalui. Dalyvauja Bostono, Philadelphiajos ir New Yorko mokyklų tų klasių mokytojai. Maironio lituanistinės mokyklos vedėjos G. Ivaškieienės pranešimas apie jos mokykloje įvestą mokinių susiskirstymą grupėmis pagal dalyko mokėjimą.

Po paskaitų ir visų pranešimų klausimai ir diskusijos.

6 val. bendra vakarienė. Po

jos svečiai galės dalyvauti Kultūros Židinio koncerte.

Sekmadienį, lapkričio 20

10 val. S. Ramanauskienės paskaita — Kaip palengvinti mokomosios medžiagos pateikimą žemesnėse klasėse. Po paskaitos diskusijos.

Trumpas pranešimas iš Dainavos mokytojų savaitės.

11:30 pamaldos pranciškonų koplyčioje.

12 val. užkandis.

1 val. baigiamasis posėdis. Bus apibendrinti konferencijoje svarstyti dalykai, padarytos išvados, nutarimai. Švietimo Tarybos pirmininko Br. Juodelio baigiamasis žodis. Rytinio rajono

lituanistinių mokyklų inspektoriaus žodis.

Mokytojai, kurie norėtų ateiti į Maironio lituanistinę mokyklą, prašomi prisiminti jos adresą. Mokykla yra kampas 86 Ave. ir 111 St., Richmond Hill, N.Y. Įėjimas iš 111 St.

Registracijos mokestis — 5 dol. Už tuos pinigus mokytojam bus duodami pietūs, vakarienė ir sekmadienį pusryčiai. Šių pinigų neužteks išlaikom padengti, skirtumas bus padengtas iš kitų institucijų.

Visi mokytojai ir švietimo darbuotojai prašomi dalyvauti šioje mokytojų konferencijoje. Tai pakels mūsų lituanistinių mokyklų lygį ir mus pačius sustiprins.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ATKŪRIMO MINĖJIMAS

LAPKRIČIO 20

11 val. koncelebracinės mišios Apreiškimo parapijos bažnyčioje Brooklyne

12 val. Apreiškimo parapijos salėje akademija. kalbės SIMAS KUDIRKA

Meninėj daly dainuoja moterų kvartetas VILJA iš New Jersey, vadovaujamas LIUDO STUKO

Poeziją skaito BRONIUS BALČIŪNAS

Po programos vaisės

Visi maloniai kviečiami atsilankyti

Įėjimas — auka 3 dol.

Savanoriai kūrėjai, ramovėnai, birutietės ir šauliai

KULTŪROS ŽIDINIO RUDENS VAKARAS

1977 lapkričio 19, šeštadienį,
7 val. vak.

Koncertinę programą atliks

TORONTO LIETUVIŲ DAINOS IR ŠOKIO ANSAMBLIS GINTARAS

Po programos šokiai, grojant "Belle Terre" orkestrui, ir valgių bei gėrimų užkandinė.

Įėjimo auka 6 dol. suaugusiems, 3 dol. moksleivių amžiaus jaunimui.

Bilietus iš anksto galima pirkti siuntinių įstaigų "Dovana", pas M. Šalinskiene, J. Andriųšį ir Alice Zupkuvienę.

10 žmonių status užsakyti pas K. Bačauską, tel. 846-5543, ir B. Bobelį, 647-6637.

VISUS KVIEČIA ATsilankyti PRanciškONAI
IR LIETUVIŲ KULTŪROS FONDAS